

Wangeela Gooftaa Keenyaa Yesus Kristos Isa Qulqulluu Isa Maatewos Caafe

Hidda Dhaloota Yesus

(Luq 3:23-38)

1 ¹Toorri hidda dhaloota Yesus Kristos sanyii Daawit, sanyii Abrahaam isa kana*. ²Abrahaam Yisihaiin dhalche; Yisihaiq Yaaqoobin dhalche; Yaaqoob Yihudaa fi obboloota Yihudaa dhalche*. ³Yihudaan Taamaa irraa Faarresii fi Zaaraa dhalche; Faarres Hesromin dhalche; Hesrom Aaramin dhalche*. ⁴Aaram Aminaadaabin dhalche; Aminaadaab Nahasoonin dhalche; Nahasoon Salmoonin dhalche*. ⁵Salmoon Rahaab irraa Boazin dhalche; Boaz Ruut irraa Yoobeedin dhalche; Yoobeed Iseyin dhalche*. ⁶Isey Daawit mooticha dhalche; Daawit haadha manaa Uriiyaa irraa Solomoonin dhalche*; ⁷Solomoon Rehobi'aamin dhalche; Rehobi'aam Abiiyaa dhalche; Abiiyaan Asaafin dhalche; ⁸Asaaf Yoshaafaaxin dhalche; Yoshaafaax Yooraamin dhalche; Yooraam Oziyaasin dhalche; ⁹Oziyaas Yo'ataamin dhalche; Yo'ataam Akaazin dhalche; Akaaz Hisqiyaasin dhalche. ¹⁰Hisqiyaas Minaasee dhalche; Minaaseen Amosin dhalche; Amos Yosiyaasin dhalche*. ¹¹Yosiyaas bara sabni Israa'el biyya Baabilonitti booji'amanitti Yekoniyaasii fi obboloota Yekoniyaas dhalche*.

*1 1Sen 17:11; Uma 22:18

*2 Uma 21:3,12; 25:26; 29:35

*3 Uma 38:29,30; Rut 4:18-19

*4 Rut 4:19-20; 1Sen 2:10,11

*5 Rut 4:13-17; Iya 2:1

*6 2Sam 12:24

*7-10 1Sen 3:10-16

*11 2Mot 24:14-15; 2Sen 36:10; Er 27:20

12 Sabni Israa'el biyya Baabilonitti erga booji'amanii booddee Yekoniyaas Salaati'elin dhalche; Salaati'el Zarubabelin dhalche*. ¹³Zarubabel Abiyuudin dhalche; Abiyuud Eliyaqimin dhalche; Eliyaqim Azorin dhalche; ¹⁴Azor Zaaadoqin dhalche; Zaaadoq Akiimin dhalche; Akiim Eliyudin dhalche. ¹⁵Eliyud Ele'azaarin dhalche; Ele'azaar Maattaanin dhalche; Maattaan Yaaqoobin dhalche;

¹⁶Yaaqoob Yoseefin dhalche; Yoseef kun kaadhima Maariyaam; isheen immoo Yesusin isa "Kristosicha" jedhammee moggaafame deesse*.

*12 1Sen 3:17; Iz 3:2

*16 27:17,22

17 Dhaloonni kun hundinuu Abrahaamii hamma Daawititti dhaloota kudha afur, Daawitii hamma bara sabni Israa'el biyya Baabilonitti booji'amanitti dhaloota kudha afur, bara biyya Baabilonitti booji'amanii hamma Kristositti dhaloota kudha afur turan.

Dhalachuu Yesus

(Luq 2:1-7)

18 Dhalachuun Yesus Kristos akka kanatti fufee jiru ture; Maariyaam haati isaa Yoseefiif kaadhimatamtee turte; isheen Yoseefii wajjin utuu wal bira hin ga'in, hafuura qulqulluudhaan ulfoofttee argamte*. ¹⁹Yoseef inni ishee kaadhimates nama jireenya qajeelaa jiraatu waan tureef, dhoksaatti ishee dhiisuudhaaf murtoo godhe malee, immata duratti ishee yeellaasisuu hin barbaanne. ²⁰Utuu Yoseef kana yaadaa jiruu, kunoo, ergamaan gooftaa abjuutti itti mul'atee, "Yaa Yoseef ilma Daawit, Maariyaam kaadhimni kee hafuura qulqulluudhaan waan ulfoofttee, ishee of biratti fudhachuu hin sodaatin!" ²¹Isheen ilma in deessi; atis maqaa isaa 'Yesus' jettee in moggaafte, inni ofii isaatii saba isaa cubbuu isaanitti isaan in fayyisa" jedheen*. ²²Kun hundinuu inni Waaqayyo gooftaan afaan raajichaatiin dubbate akka raawwatamuuf ta'e. ²³Innoo, "Kunoo, durbi in ulfoofti ilmas in deessi, maqaa isaas 'Amaanu'el" jedhanii in moggaasu" jedhe; "Amaanu'el" jechuun "Waaqayyo nuu wajjin jira" jechuudha*.

*18 Luq 1:26-38

*21 Luq 1:31; 2:21; HoE 4:12; Far 130:8

*23 Isa 7:14

24 Yoseef hirribaa dammaqee, akkuma ergamaan gooftaa isa abboometti

kaadhima isaa of biratti in fudhate. ²⁵Haa ta'u iyyuu malee, inni hamma isheen ilma ishee deessutti ishee hin barre; mucicha immoo, "Yesus" jedhee in moggaase*.

*25 Luq 2:21

Dhufa Warra Ba'a Biiftuu

2 ¹Bara mooticha Herodisitti, Yesus mandara Betlihem kutaa biyya Yihudaatti yommuu dhalate, kunoo, namoonni ogeeyyiin urjii lakkaa'an tokko ba'a-biiftuutii gara Yersaalem dhufan*. ²Isaan, "Inni mootii Yihudootaa ta'ee dhalate cessa jira? Nuyi urjii isaa ba'a-biiftuutti arginee, isaaf sagaduu dhufneerra'o" jedhanii iyyaafatan*. ³Herodis mootichi kana dhaga'ee in raafame, Yersaalem guutuunis isaa wajjin in raafame. ⁴Yommuu inni luboota warra angafootaa fi barsiisota seeraa saba Yihudootaa keessaa walitti qabee, Masiihiin eessatti dhalachuuf akka jiru isaan gaafate. ⁵Isaan immoo, "Mandara Betlihem kutaa biyya Yihudaa keessatti in dhalata. Raajichaan caafamee*", ⁶"Ati yaa Betlihem ishee biyya Yihudaa keessaa! Ati mandaroota gurguddoota Yihudaa hundumaa irra hin xinnaattu; si keessaa kan mo'u tokko saba koo Israa'elin kan bulchu in ba'a' kan jedhu jira" jedhan*.

*1 Luq 2:4-7

*2 Lak 24:17

*5 Yoh 7:42

*6 Mik 5:2

⁷Ergasii Herodis jarreen ogeessota ofitti waamee, yeroo urjichi itti mul'ate isaan irraa hubatee in bare. ⁸Jaraan immoo, "Dhaqaatii waa'ee mucichaa hubadhaa qoraa! Anis dhaqee akkan sagaduufitti akkuma argattaniin immoo anatti himaa!" jedhee, Betlihemitti isaan erge. ⁹Kanaaf jarri waan mootichi jedhe erga dhaga'anii booddee karaa isaanii irra bu'an; kunoos urjiin isaan ba'a-biiftuutti arganii turan, hamma iddoo mucichi turc sana irra ga'ee dhaabatutti isaan dura in adeeme.

¹⁰Jarri urjicha yommuu argan gammachuu sonaan guddaa in gammadan. ¹¹Manatti lixaniis mucicha haadha isaa Maariyaamii wajjin argatanii, lafatti gad gombifamanii isaaf sagadan; qorxii isaaniis bananii, warqee, ixannaa fi qumbii harka fuudhaa kenna-

niif*. ¹²Gara Herodisitti akka hin deebineef abjuutti waan ajajamaniif, karaa biraatiin gara biyya isaaniitti deebi'udhaaf sokkan.

*11 Far 72:10,15; Isa 60:6

Mucicha Fuudhanii Gibxitti Baqachuu Isaanii

¹³Erga jarri biyya isaaniitti sokkannii immoo, kunoo, ergamaan goftaa tokko abjuutti Yoseefitti mul'atee, "Ka'ii, mucichaa fi haadha isaa fudhahuutii biyya Gibxiitti baqadhu! Herodis mucicha ajjeesuudhaaf waan barbaaduuf, hamma ani sitti himutti achuma turii" ittiin jedhe. ¹⁴Yoseef yommuu ka'ee mucicha, haadha isaas fudhatee halkaniin biyya Gibxiitti in sokke. ¹⁵Hamma yeroo Herodis du'ettis achuma ture; kun waan Waaqayyo goftaan afaan raajichaatiin, "Ani biyya Gibxii ilma koo waame" jedhee dubbate haa raawwatamuuf ta'e*.

*15 Hos 11:1

Ijoollaan Baay'een Ajjeefamuu Isaanii

¹⁶Warri ogeessonni sun akka isa gowwoomsan yommuu hubate Herodis baay'ee aare; akka yericha isa warra ogeessota sana irraa gaafatee barettis Betlihemii fi naannoo ishee hundumaa keessaa ijoolllee dhiiraa waggaa lama guutan yookiis isaa gad kan ta'an hundumaa akka ajjeesaniif namoota in erge. ¹⁷Kanaanis dubbiin raajicha Ermiyaasiin dubbatame in raawwatame; ¹⁸innis,

"Sagaleen Raamaatti dhaga'ame, sagalee boo'ichaa fi wawwaannaa ture;

Raahel ijoolllee isheetiif boosse, isaan waan hin jirreef

jajjabaachuu didde"

isa jedhuu dha*.

*18 Er 31:15; Uma 35:19

Biyya Gibxii Gara Naazireetitti Deebi'uu Isaanii

¹⁹Yeroo Herodis du'etti garuu ergamaan goftaa tokko biyya Gibxiitti abjuutti Yoseefitti mul'atee, ²⁰"Warri lubbuu mucichaa barbaadan du'anii-ruutii, ka'ii, mucichaa fi haadha isaa fudhadhuutii biyya Israa'el dhaqi!"

ittiin jedhe. ²¹Kana irratti inni ka'ee mucichaa fi haadha isaa fudhatee gara biyya Israa'el in dhaqe. ²²Arkelaawos qooda abbaa isaa Herodis Yihudaa irratti mo'uu isaa waan dhaga'eef garuu, Yoseef achi dhaquu in sodaate; abjuudhaanis gorfamee gara kutaa biyya Galiilaatti in sokke. ²³Achis dhaqee, raajonni waa'ee Yesusiif, "Inni 'Naaziricha' in jedhama" jedhanii kan dubbatan akka raawwatamuuf, mandara Naazireet jedhamtu tokko keessa jiraate*.

*23 Mar 1:24; Luq 1:26; 2:39; Yoh 1:45; Isa 11:1

Lallaba Yohannis Cuuphaa

(Mar 1:1-8; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

3 ¹Bara sanatti Yohannis cuuphaan sabatti mul'atee, lafa onaa biyya Yihudaatti labsee*, ²"Mootummaan waaqaa dhi'aateeraatii yaada garaa keessanii geddaradhaa!" jedhe*. ³Isaayaas raajichi,

"Sagaleen lafa onaa keessaa in iyya;

dhaga'aa dhaggeeffadhaa, gooftichaa karaa tolchaatii haraa, daandii inni irra adeemus qajeelchaa"

yommuu jedhe waa'ee namicha kanaaf dubbate*.

*1 Luq 1:13

*2 4:17; Mar 1:15

*3 Isa 40:3

⁴Yohannis uffata rifeensa gaalaa irraa dha'ame uffate, mudhii isaas teephaan hidhate; nyaanni isaa immoo hawaannisaa fi damma moggaale ture*. ⁵Yeroo sanatti warri Yersaalem jiraatan, warri Yihudaa, warri kutaa biyya naanna'aa Yordaanos jiraatan hundiinu lafa Yohannis cuuphaan jirutti ba'an. ⁶Isaan kun cubbuu isaanii himachaa laga Yordaanositti isa of in cuuphsisu turan.

*4 2Mot 1:8

⁷Yohannis garuu Fariisotaa fi Saduqoota keessaa namoonni baay'een cuuphamuudhaaf gara isaa dhufuu isaanii yommuu arge, "Isin ijoolllee mar'ataa nana, dheekkamsa isinitti bu'uuf jiru jalaa akka baqattaniif, eenyutu isin yaa-dachiise*?" ⁸Ammas yaada garaa geddarachuun keessan ija gaarii haa godhatu! ⁹Abbaan keenya Abrahaamii dha jettanii

kan galtan isinitti hin fakkaatin; Waaqayyo dhagoota kanattii Abrahaamiif ijoolllee kaasuu akka danda'u isinitti nan hima*. ¹⁰Ammuma iyyuu qottoon hidda muka hundumaa irra kaa'amee jira; mukti ija gaarii hin godhanne hundinuu muramee ibiddatti in naqama" jedhee gorse*.

*7 12:34; 23:33; 1Tas 1:10

*9 Yoh 8:33-39; Rom 2:28-29

*10 7:19; Luq 13:7-9; Yoh 15:6

¹¹Yohannis itti fufee, "Yaada garaa keessanii geddarachuu keessaniif bishaaniin isin nan cuupha, inni ana booddee dhufu garuu ana irra in jabaa-ta, anis kophee miilla isaatii illee baachuudhaaf nama ta'u miti; inni hafuura qulqulluudhaa fi ibiddaan isin in cuupha". ¹²Oobdii isaa keessatti midhaan kan ittiin qulleessu hafarsaa of harkaa qaba; midhaan isa qulleeffames gombisaa isaatti in sassaaba; habaqii isaa garuu ibidda hin dhaamneen in guba" jedheen*.

*11 11:3; Yoh 1:33; HoE 13:24; 19:4

*12 13:30

Cuuphamuu Yesus

(Mar 1:9-11; Luq 3:21-22; Yoh 1:31-34)

¹³Yesus yommuu Yohannis cuuphaan akka isa cuuphuuf Galiilaadhaa Yordaanositti isa bira dhufe. ¹⁴Yohannis garuu, "Siin cuuphamuun anaaf barbaachisa, ati immoo cuuphamuuf gara koo dhufaa?" jedhee jabeessee isa ittise. ¹⁵Yesus garuu deebisee, "Waaqayyo duratti waan qajeelaa ta'e hundumaa akka-sitti raawwachuun waan nuuf ta'uuf, amma ana ittisuu dhiisii!" jedheen; kana irratti Yohannis isa ittisuu dhiise. ¹⁶Yesus cuuphamee bishaanicha keessaa akkuma ba'een, kunoo, bantiwwan waaqaa hundinuu [isaaf] banaman; achumaanis hafuurri Waaqayyoo akka gugeetti gad dhufee isa irra bu'uu isaa in erge. ¹⁷Kunoo, sagaleen immoo, "Inni kun ilma koo isa jaallatamaa dha, gammachuun koos isatti in raawwatama" jedhee waaqaa irraa in dubbate*.

*17 12:18; 17:5; Mar 1:11; Luq 9:35; Uma 22:2; Far 2:7; Isa 42:1

Qoramuu Yesus

(Mar 1:12-13; Luq 4:1-13)

4 ¹Ergasii Yesus Seexxanaan qoramuudhaaf, hafuura qulqulluudhaan

gara lafa onaatti geeffame*. ²Inni guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamaaf erga soomee booddee beela'e*. ³Yommus inni isa qoru dhufee, "Ati dhugumaan ilma Waaqayyoo yoo taate, dhagoonni kun buddena akka ta'aniif abboomi!" ittiin jedhe*. ⁴Yesus garuu deebisee, "Caaffata qulqullaa'aa keessatti 'Namni nyaata duwwaadhaan hin jiraatu, dubbii afaan Waaqayyoo keessaa ba'u hundumaan malee' kan jedhu caafameera" jedhe*.

*1 Ibr 2:18; 4:15

*2 Bau 34:28; 1Mot 19:8

*3 Uma 3:1-7

*4 Kes 8:3

⁵Seexanni ammoo gara mandara qulqullaa'aatti isa geessee, fittee guutuu mana qulqullummaa irras dhaaba-chiisee,

⁶"Ati dhugumaan ilma

Waaqayyoo yoo taate kana

irraa gad of darbadhu,

'Inni ergamoota isaa siif in

abbooma,

miilli kee dhagaatti akka hin

buunettis

isaan harka isaanii irratti si in

baatu'

kan jedhu caafameera" ittiin

jedhe*.

*6 Far 91:11-12

⁷Yesus garuu, "'Waaqayyoo kee goofticha gar-malee hin eeggatin' kan jedhus immoo caafameera" ittiin jedhe*.

*7 Kes 6:16

⁸Ammas immoo Seexanni gaara dheeraa tokkotti ol isa baasee, mootumoota biyya lafaa hundumaa, ulfina isaanis itti argisiisee, ⁹"Lafa dhoofta anaaf yoo sagadde, isaan kana hundumaa siif nan kenna" jedheen. ¹⁰Yommus Yesus immoo, "Seexana nana, argaa koo duraa turi! 'Waaqayyoo kee gooftichaaf jilbeenfattee sagadi isa duwwaafis hojjedhu!' kan jedhu caafameera" jedheen*. ¹¹Ergasii Seexanni isa dhiise, ergamoonni Waaqayyoo dhufanii isaaf in ergaman.

*10 Kes 6:13

Yesus Galiilaa Keessatti

Hojii Isaa Jalqabuu Isaa

(Mar 1:14-15; Luq 4:14-15)

¹²Yohannis mana hidhaatti dabarfamee kennamuu isaa dhaga'ee, Yesus

gara Galiilaatti in sokke*. ¹³Naazireetinis dhiisee gara kutaa biyya Zebuloonii fi Niftaalem dhaqee, Qifirnaahom mandara bishaan qarqaraa keessa jiraate*. ¹⁴Kunis Isaayaas raajichaan kan dubbata akka raawwatamuuf,

¹⁵"Biyyi Zebuloon, biyyi Niftaalem, garri galaanaa, Yordaanos gamni,

Galiilaan inni kan warra saba

Waaqayyoo hin ta'inii,

ulfina in argatu;

¹⁶sabni dukkana keessa jiraate,

ifa guddaa isaa arge;

warra gooftummaa du'aa fi

gaadidduu du'aa jala

jiraataniifis ifni in ba'e"

jedhe*.

¹⁷Yeroo sanaa jalqabee Yesus, "Mootummaan waaqaa waan dhi'aateef, yada garaa keessanii geddaradhaa!" jedhee labsuutti ka'e*.

*12 14:3; Mar 6:17; Luq 3:19-20

*13 Yoh 2:12

*16 Isa 9:1-2; Luq 1:78-79

*17 3:2; 10:7

Yesus Bartoota Warra Jalqabaa

Arfan Waamuu Isaa

(Mar 1:16-20; Luq 5:1-11)

¹⁸Yesus ciisa bishaan Galiilaa bukkee utuu deddeebi'uu obbolaa lama, Simoon isa Phexros jedhamuu fi Indriyaas obboleessa isaa kiyyoo isaanii bishaanitti darbachuutti jiru iyyuu arge; isaan qurxummi-qabduu turan. ¹⁹Yesusis, "Na duukaa bu'aa! Anis nama kan walitti qabdan isin nan godhadha!" isaaniiin jedhe. ²⁰Achumaan isaan kiyyoota isaanii achitti dhiisanii isa duukaa bu'an. ²¹Inni achii adeemee obbolaa kan biraa lama, Yaaqoobii fi Yohannisin ilmaan Zabdewos, abbaa isaanii Zabdewosii wajjin bidiruu isaanii keessatti kiyyoota isaanii utuu totolfatanii argee, isaan in waame. ²²Achumaanis bidiruu isaanii, abbaa isaanis dhiisanii isa duukaa in bu'an.

Yesus Barsiisuu Isaa Fi

Dhukkubsatoota Fayyisuu Isaa

(Luq 6:17-19)

²³Yesusis guutummaa Galiilaa keessa naanna'ee, manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisaa, wangeela

mootummaa Waaqayyoo lallabaa, namootas dhukkubaa fi dhibee hundumaattii fayyisaa ture*. ²⁴Oduun isaas Sooriyaa hundumaatti dhaga'ame; yommus namoonni dhukkubsatoota isaanii, warra dhukkuba garaa garaatiin, waraansaanis dhiphatan, warra hafuuri hamaan itti gale, dhukkuba nama kuffisu kan qaban, dhagni isaanii gar tokko kan du'es hundumaa gara isaatti fidan; innis isaan in fayyise*. ²⁵Kana irratti tuuti sonaan guddaan kutaa biyya Galiilaatii, mandaroota kurnanii, Yerusaaleemii, kutaa biyya Yihudaatii, Yordaanos gamaas isa duukaa in bu'an*.

*23 9:35; Mar 1:39; Luq 4:15; HoE 10:38

*24 Mar 6:55

*25 Mar 3:7-8; Luq 6:17-19

Waa'ee Warra Gammadanii

(Luq 6:20-23)

⁵¹Yesus namoota baay'ee sana argee gaaratti ol ba'e; erga inni taa'ees bartoonni isaa gara isaatti walitti qabaman. ²Inni barsiisuma kanaan afaan isaa saaqgate;

³"Karaa hafuuraatti hiyyeessota warri ta'an haa gammadan, mootummaan waaqaa kan isaanii ti*.

⁴Warri garaan isaanii gadde haa gammadan,

isaan jajjabina in argatu*.

⁵Warri garraamiin haa gammadan, isaan biyya isa abdachiifame in argatu*.

⁶Warri waan qajeelaa akka midhaanii beela'anii, akka bishaanii dheebotan haa gammadan,

isaan geessifachuuf jiru*.

⁷Warri namaaf oo'an haa gammadan,

isaan oo'a in argatu*.

⁸Warri yaadni garaa isaanii qullaa'oo haa gammadan,

isaan Waaqayyoon in argu*;

⁹Warri nagaa buusan haa gammadan,

isaan ijoollee Waaqayyoo in jedhamu*.

¹⁰Warri qajeelummaadhaaf jedhanii ari'ataman haa gammadan, mootummaan waaqaa kan isaanii ti*.

*3 Isa 57:15

*4 Isa 61:2

*5 Far 37:11

*6 Isa 55:1-2

*7 25:35-46; Yaq 2:13

*8 Far 24:3-4

*9 Ibr 12:14

*10 1Phe 3:14

¹¹"Anaaf jedhanii namoonni yommuu isin arrabsan, yommuu isin ari'atan, (sobaan) waan hundumaa yommuu isin irratti dudubbatanis gammadaa*! ¹²Isaan raajota warra isin duraa akkasuma ari'achaa turan; egaa yeroo hundumaa gammadaa ililchaa waaqa irratti gatiin keessan guddaa in ta'a" isaaniiin jedhe*.

*11 1Phe 4:14

*12 2Sen 36:16; HoE 7:52; Ibr 11:32-38

Isin Soogidda, Ifas Jechuu Isaa

(Mar 9:50; Luq 14:34-35)

¹³Yesus itti fufee, "Isin soogidda lafaa ti, soogiddi garuu miyaa yoo of keessaa dhabee maaliin deebi'ee miyeeffama ree? Gad baafamee gatamee namni irra ejjetee balleessa malee, homaa tokkoofuu waa'ee hin baasu. ¹⁴Isin ifa biyya lafaa ti, mandarri tulluu gubbaatti ijaarame dhokachuu hin danda'u*. ¹⁵Homtinuu ibsaa qabsiisee guuboo jala hin kaa'u, baattuu ibsaa irra kaa'a malee; ibsichis mana keessa kan jiran hundumaaf in ibsa*. ¹⁶Namoonni hojii keessan isa gaarii arganii, abbaa keessan isa waaqa irraaf ulfina akka kennaniif ifni keessan ukuma kanaatti namoota duratti haa ifu!" jedheen*.

*14 Yoh 8:12; 9:5; Filip 2:5

*15 Mar 4:21; Luq 8:16; 11:33

*16 Efe 5:8-9; 1Phe 2:12

Waa'ee Seera Isa Karaa Musee

Kennamee Barsiisuu Isaa

¹⁷Yesus, "Seeraa fi barsiisa raajotaa diiguudhaaf waanan dhufe hin se'inaa, ani isaan raawwachuudhaafan dhufe malee, diiguudhaaf hin dhufne*. ¹⁸Ani dhuguman isinitti hima, hamma waaqanii fi lafti badanitti seericha keessaa fidalli xinnaan tokko yookiis gar tokkoon fidalaa utuu fiixaan hin ba'in hin badu*. ¹⁹Kanaafis namni abboommota hundumaa irra xinnaatan keessaa tokko diigee, diigamuu isaas namoota barsiisu, mootummaa waaqaa keessatti isa hundumaa

irra xinnaatu in jedhama; namni ab-boommota kana eegee barsiisu garuu mootummaa waaqaa keessatti guddaa in jedhama*. ²⁰Ani isinittan hima, qajeelummaan keessan qajeelummaa warra barsiisota seeraatii fi Fariisotaa irra guddaa yoo caaluu dhaabaate, mootummaa waaqaatti gonkumaa hin galtan" isaanin jedhe.

*17 3:15; Rom 3:31

*18 Luq 16:17

*19 Yaq 2:10

Waa'ee Dheekkamsaa

21 Yesus itti fufee, "Hin ajjeesin, namni yoo nama ajjeese abboota firdii duratti itti in faradama" jedhamee warra duriitti akka himame dhageessaniittu*. ²²Ani garuu isinittan hima, eenyu illee obboleessa isaatti yoo dheekkame abboota firdii duratti itti in faradama; obboleessa isaatiin 'Doofaa' yoo jedhe yaa'ii biyya seeratu duratti itti in faradama; obboleessa isaatiin 'Raatu' yoo jedhe ibidda qililleetti itti in faradama*.

*21 Bau 20:13; Kes 5:17; 24:17

*22 1Yoh 3:15

23 "Kenna aarsaa dhi'eessuudhaaf iddoo aarsaatti yoo fidde, iddoodhuma sanattis akka obboleessa kee waa yakkee yaada isaa miite sitti in yaadatama ta'a*. ²⁴Kenna aarsaa kee achuma iddoo aarsaa duratti dhiisiitii dhaqii obboleessa keetti dura araarami; kana booddee deebi'ii kenna aarsaa kee dhi'eessi! *23 Mar 11:25

25 "Nama waan ittiin si hadheessu qabuu wajjin gara yaa'iitti utuu adeemtuu dafii isa firoomfadhu; kanaa achi inni si hadheessu sun abbaa firdiitti si kennata, abbaan firdii immoo eegduu mana hidhaatti si kenna, mana hidhaattis in galfamta*. ²⁶Egaa gatii si irra jiru hundumaa' of irraa hamma badduu baafutti, matumaa mana hidhaa sana keessaa akka ati hin baane dhuguman sitti hima" jedhe.

*25 18:35; Luq 12:58-59

Waa'ee Ejja

(Mar 9:43-47)

27 Yesus, "Hin ejjin" jedhamee akka himame dhageessaniittu*. ²⁸Ani ga-

ruu isinittan hima, namni ija hawwaa-tiin dubartii ilaale garaa isaatti isheetti ejjeera*. ²⁹Iji kee mirgaa cubbuu yoo si hojjechiise, isa of keessaa baasii gati; guutummaan dhagna keetii qililleetti darbatamuu mannaa, bu'aa dhagna keetii keessaa tokko dhabuu siif wayya*. ³⁰Harki kee mirgaa cubbuu yoo si hojjechiise, isa of irraa murii gati; guutummaan dhagna keetii qilillee dhaquu mannaa, bu'aa dhagna keetii keessaa tokko dhabuu siif wayya" jedhe*.

*27 Bau 20:14; Kes 5:18

*28 2Sam 11:2; Iyo 31:1

*29 18:9; Mar 9:47

*30 18:8; Mar 9:43

Waa'ee Wal Hiikuu Haadha Manaa Fi Abbaa Manaa

(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18)

31 Yesus itti fufee, "Namni haadha manaa isaa baasu caaffata ittiin ishee baasu haa kennuuf" jedhamee himameera*. ³²Ani garuu isinittan hima, yoo isheen ejjite malee namni haadha manaa isaa baasu, akka isheen ejjitu in godha; namni dubartii gad dhiifamte fuudhus in ejja" jedhe*.

*31 19:7; Mar 10:4; Kes 24:1-4

*32 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18;

1Qor 7:10-11

Waa'ee Kakaa

33 Yesus, "Sobaan hin kakatin, waan gooftaadhaaf kakatte immoo fiixaan baasi!" jedhamee abbootatti akka himames immoo dhageessaniittu*. ³⁴Ani garuu isinittan hima, raawwattanii hin kakatinaa! Waaqaan hin kakatinaa, innoo teessoo Waaqayyoo ti*. ³⁵Lafaanis hin kakatinaa, innoo ejjeta miilla isaa ti; Yerusaleemiinis hin kakatinaa, innoo mandara mooticha guddichaa ti*. ³⁶Mataa keetiinis hin kakatin, rifeensa tokko addeessuu yookiis gurraachessuu hin dandeessu. ³⁷Dubbii keessan keessatti eyyeen keessan eyyee haa ta'u, waawuun keessanis waawuu haa ta'u! Kana irraa kan hafe kan isa hamaa ti" jedhe*.

*33 Lew 19:12; Lak 30:2; Kes 23:21

*34 23:22; HoE 7:49; Yaq 5:12; Isa 66:1

*35 Far 48:2

*37 Yaq 5:12; 2Qor 1:17

Waa'ee Ijaa Baafannaa

(Luq 6:29-30)

38 Yesus itti fufee, "Qooda ijaa, iji; qooda ilkaanii ilkaan haa kennamu!" jedhamee akka himame dhageessaniittu*. ³⁹Ani garuu isinittan hima, isa hamaadhaan hin morkatinaa! Namni maddii kee isa mirgaa yoo si kabale, isa gara kaaniis itti qabi*! ⁴⁰Namni yaa'ii si irraa qabaatee qomee kee yoo si irraa fudhachuu barbaade, kootii kees dhiisiif*. ⁴¹Namni tokko akka kiilo metirii tokkoo isa duukaa akka dhaqxuuf yoo si giddisiise, akka kiilo metirii lamaa duukaa dhaqi! ⁴²Isa si kadhatuuf kenni, nama waa si irraa liqeffachuu barbaaduttis dugda hin gatin!" jedhe*.

*38 Bau 21:24; Lew 24:20; Kes 19:21

*39 Yoh 18:22-23

*40 1Qor 6:7

*42 Kes 15:7-8

Waa'ee Diinota Jaallachuu

(Luq 6:27-28,32-36)

43 Yesus, "Fira kee jaalladhu, diina kees jibbi!" jedhamee akka himame dhageessaniittu*. ⁴⁴Ani garuu isinittan hima, diinota keessan jaalladhaa, warra isin ari'ataniifis kadhadaa*! ⁴⁵Kana yoo gootan ijoolee abbaa keessanii isa waaqa irraa in taatu; innoo aduu isaa warra hamootaa fi warra gaggaarii-dhaaf in baasa, bokkaa isaas warra qajeelotaa fi warra jal'ootaaf in roobsa*. ⁴⁶Warra isin jaallatan duwwaa yoo jaallattan gatii maalii argattu ree? Warri sodaa Waaqayyoo hin qabne iyyuu akkanuma in godhu mitii ree? ⁴⁷Obbolloota keessan duwwaa ho'iftanii nagaa yoo gaafattan, warra kaan caalaa maalfaa gootu? Warri saba Waaqayyoo hin ta'in iyyuu akkanuma in godhu mitii ree? ⁴⁸Egaa abbaan keessan inni waaqa irraa mudaa malee akkuma ta'e, isinis warra mudaa hin qabne ta'aa!" jedhe*.

*43 Lew 19:18

*44 Bau 23:4-5; Luq 23:34; HoE 7:59;

Rom 12:14-20

*45 Efe 5:1

*48 Lew 19:2; Kes 18:13

Waa'ee Arjummaa

6 ¹Yesus, "Namootatti mul'achuudhaaf jettanii tola keessan nama duratti akka hin goone of eeggadhaa! Kana

yoo gootan garuu, abbaa keessan isa waaqa irraa biraa gatii hin argattan*.

*1 23:5

2 "Egaa akka warri of argisiiftuun namoota biratti galateeffamuudhaaf jedhanii, manneen sagadaa fi karaa keessatti godhan, ati yeroodhuma arjoomtu hundumaatti kana of duratti hin odeessifatin! Dhuguman isinitti hima, isaan kun gatii isaanii argataniiru. ³Ati garuu yeroo arjoomtu, waan harki kee mirgaa godhu harki kee bitaa iyyuu hin beekin*! ⁴Arjummaan kee dhoksaatti haa ta'u malee; abbaan kee inni dhoksaatti argu immoo gatii kee siif in kenna" jedhe.

*3 Rom 12:8

Waa'ee Kadhataa

(Luq 11:2-4)

5 Yesus itti fufee, "Yeroodhuma kadhattanis akka warra of argisiisanii hin ta'inaa! Isaan namootatti mul'achuudhaaf manneen sagadaa keessaa fi walga'ii karaa gurguddaa irra dhaabatani kadhachuu in jaallatu; ani dhuguman isinitti hima, isaan gatii isaanii fudhataniiru*. ⁶Ati garuu yeroodhuma kadhattu mana keetti ol gali, balbala cufadhu, abbaa kee isa iddoo dhoksaa sana jiru kadhadhu! Abbaan kee inni dhoksaatti argus gatii kee siif in kenna*.

*5 Luq 18:10-14

*6 2Mot 4:33

7 "Yeroo kadhattanis akka warra saba Waaqayyoo hin ta'inii, dubbii waa'ee hin baafne keessa hin deddeebi'inaa! Baay'ina dubbii isaanitiif waan isaaniiif dhaga'amu isaanitti fakkaata*. ⁸Akka isaanii hin ta'inaa! Abbaan keessan, utuudhuma isin hin himatin iyyuu waan isiniif barbaachisu in beeka*.

*7 1Mot 18:26

*8 6:32; Luq 12:30

9 "Egaa yommuu kadhattan, 'Yaa isa waaqa irra jirtu abbaa keenyaa!

Maqaan kee qulqulluu ta'ee haa eegamu;

¹⁰mootummaan kee haa dhufu, jaalalli kee waaqa irratti akka ta'u,

akkasuma immoo lafa irratti haa ta'u*!

- 11 Soora har'aa bor nu barbaachisu har'a nuuf kenni!
 12 Akkuma nuyi warra nu yakkaniif dhiifne,
 yakka keenyas nuuf dhiisi*!
 13 Qoramattis nu hin galchin, hamaa nu oolchi malee;
 [mootummaan, humni, ulfinnis baruma baraan kan kee ti.
 Ameen*!]' jedhaa!

*10 26:42

*12 18:32-33

*13 26:41; Yoh 17:15; 2Tas 3:3;

2Xim 4:18

14 "Namootaaf irra-daddarbaa isaanii yoo dhiiftaniif, abbaan keessan inni waaqa irraa immoo isiniif in dhiisa*.
 15 Garuu isin namootaaf yoo dhiisuufii baattan, abbaan keessan immoo irra-daddarbaa keessan isiniif hin dhiisu" jedhe*.

*14 Mar 11:25-26; Efe 4:32; Qol 3:13

*15 18:35

Waa'ee Soomii

16 Yesus, "Yeroodhuma soomtannitti immoo, akka warra of argisiiftuu nyaara keessan hin guurinaa! Isaan soomuun isaanii namootatti akka mul'atutti, fuula isaanii in boosomsu; dhuguman isinitti hima, isaan gatii isaanii fudhataniiru*.
 17 Ati garuu yeroodhuma soomtutti, mataa kee diba-dhu, fuula kees dhiqadhu! 18 Soomuun kee abbaa kee isa wanta dhoksaatti hojjetamu hundumaa argutti malee, namoota duratti akka hin mul'anne godhi! Abbaan kee inni wanta dhoksaatti hojjetamu hundumaa argu immoo gatii siif in kenna" jedhe*.

*16 Isa 58:5

*18 6:4,6

Badhaadhummaa Waaqa Irraa

(Luq 12:33-34)

19 Yesus ammoo, "Badhaadhummaa ofii keessaniif lafa irratti iddoo bilii fi daana'oon nyaatutti, hattuumis cabsitee iddoo hattutti, walitti hin qabatinaa*!
 20 Garuu badhaadhummaa ofii keessaniif waaqa irratti iddoo bilii yookiis daana'oon hin nyaannetti, hattuumis cabsitee iddoo hin hannetti walitti qabadhaa*!
 21 Garaan kee lafa

badhaadhummaan kee jirutti hidhama" jedhe.

*19 Yaq 5:2-3

*20 19:21; Qol 3:1-2

Ibsaa Dhagnaa

(Luq 11:34-36)

22 Yesus, "Iji ibsaa dhagnaa ti; iji kee fayyaa guutuu yoo ta'e, dhagni kee hundinuu ifaa in ta'a. 23 Iji kee dhukkubsaata yoo ta'e garuu dhagni kee hundinuu dukkanaa'aa in ta'a; egaa ibsaan sitti jiru dukkana erga ta'ee, dukkanichi hammam haa guddatu ree!" jedhe*.

*23 20:15; Mar 7:22

Waaqayyoo Fi Qabeenya Namaa

(Luq 12:22-31; 16:13)

24 Yesus itti fufee, "Eenyu illee gooftolii lamaaf hojjechuu hin danda'u, isa tokko jibbee isa kaan jaallachuu, isa tokkoof of kennee isa kaan tuffachuu dha malee; isinis akkasuma Waaqayyoo fi horiidhaaf hojjechuu hin dandeessan.

25 "Kanaafis ani isinittan hima; waa'ee jireenya keessanitti, waan nyaattanii fi [waan dhugdaniif] yookiis dhagna keessaniif waan uffattaniif hin yaadda'inaa! Jireenyi nyaata irra, dhagnis uffata irra guddaa in caala mitii ree*?
 26 Simbirroota qilleensa keessa balali'an ilaalaa! Isaan hin facaasan hin haamanis gombisaattis hin galchan; garuu abbaan keessan inni waaqa irraa isaan in soora. Egaa isin immoo isaan irra guddaa hin caaltanii ree*?
 27 Isin keessaa namni tokko hammam yaadda'u illee, bara jireenya isaatiitti yeroo gabaabaa? dabalachuu kan danda'u jiraa ree?
 28 Waa'ee uffataa immoo maaliif yaaddoftu ree? Mee daraaronni bakkee attamitti akka biqilanii guddatan ilaalaa! Isaan hin soqan hin fo'anis. 29 Haa ta'u iyyuu malee, Solomoon mootichi inni ulfina guddaa qaba ture illee, isaan kana keessaa hamma isa tokkoo akka hin uffatin isinittan hima*.
 30 Egaa Waaqayyoo biqiltuu har'a bakkeetti argamee, bor ibiddatti naqamutti akkana bareechee itti uffisa erga ta'ee, isinitti guddaa

caalchisee hin uffisuu ree? Isin warra amantiin itti hir'atuu dha malee.

*25 Filp 4:6; 1Phe 4:7

*26 10:29-31

*29 1Mot 10:4-7; 2Sen 9:3-6

31 "Kanaafis isin 'Maal nyaanna?' yookiis 'Maal dhugna?' yookiis 'Maal uffanna?' jettanii hin yaadda'inaa*!
 32 Warri saba Waaqayyoo hin ta'in yaada isaanii isaan kanatti hidhanii jiru'o; isaan kun hundinuu isiniif barbaachisoo akka ta'an garuu abbaan keessan inni waaqa irraa in beeka.
 33 Duraan dursitanii yaada keessan mootummaa Waaqayyoo fi qajeelummaa isaa barbaaduutti hidhaa! Kana malees kan barbaachisu hundinuu immoo isiniif in kennama*.
 34 Waa'ee boriifis hin yaadda'inaa, guyyaan boriif ofii isaatiif iyyuu in yaadda'atao; rakkinni guyyaa sanaa duwwaan iyyuu guyyichaaf in ga'a" jedhe.

*31 Rom 14:17

*33 1Mot 3:13; Far 37:4; Luq 10:42

Waa'ee Namatti Faraduu Fi Waa'ee Isa Qulqullaa'aa Eeguu

(Luq 6:37-38,41-42)

7 ¹ Yesus, "Waaqayyoo akka isinitti hin farannetti isin namatti hin faradinaa*!
² Firdiidhuma isin namatti faraddaniin isinittis in faradama; qodaa safaraa isin itti namaaf safartanitti isiniifis in safarama*.
³ Maaliif huuba ija obboleessa kee keessa jiru ilaalta? Utubaa isa ija kee keessa jiru hin hubattuu?
⁴ Yookiis attamitti obboleessa keetiin, 'Lakkii huuba ija kee keessaa siifan baasa' jetta ree? Kunoo, utubaanoo ija kee keessa jiraa!
⁵ Ati of hin arginee nana, duraan dursitee utubaa ija ofii keetiif keessaa baasi, isa booddee huuba ija obboleessa kee keessa jiru, hubatee baasuu in dandeessa.

*1 Rom 2:1; 14:10

*2 Mar 4:24

6 "Foon aarsaadhaaf qulqullaa'e sarootaaf hin kenninaa! Callee keessan akka isaan hin dhidhiinnetti booyyee dura hin buusinaa! Isinumatti garagalani isin in kukkutu'o" jedhe.

Waa'ee Dhimmanii Kadhachuu

(Luq 11:9-13)

7 Yesus itti fufee, "Kadhadhaa isiniif in kennamaa, barbaadaa in argatuu, balbala rukutaa isiniif in banama*.
⁸ Kan kadhatu hundinuu in fudhata, kan barbaadus in argata, balbala kan rukutuufis in banama.
⁹ Isin keessaa nama attamiitu ilmi isaa buddeena yoo isa kadhate, dhagaa kennaafii ree?
¹⁰ Yookiis ilmi isaa qurxummii yoo kadhate, bofa kennaafii ree!
¹¹ Egaa isin hamoota taatanii utuu jirtanii, ijoollee keessaniif kenna gaarii kennuu erga beektanii, abbaan keessan inni waaqa keessaa immoo hammam isin caalaa warra isa kadhataniiif waan gaggaarii kenna*!
¹² Mar 11:24; Yoh 14:13-14; 15:7; 16:23-24; Yaq 1:5; 1Yoh 3:22; 5:14
¹³ Yoh 1:17

12 "Waanuma namoonni akka isiniif godhaniif jaallattan, isinis akkasuma isaaniif godhaa; seerrii fi raajonni isuma kana in barsiisu" jedhe*.

*12 22:40; Luq 6:31; Rom 13:8-10

Karra Isa Dhiphaa

(Luq 13:24)

13 Yesus, "Karra isa dhiphaadhaan ol galaa! Karaan gara badiisaatti geessu boochoo dha, karri isaas bal'aa dha; namoonni ittiin ol galan immoo baay'ee dha.
¹⁴ Karaan gara jireenyaatti geessu rakkoo dha, karri isaas dhiphaa dha, namoonni isa argatan muraasa" jedhe*.
¹⁵ 14 19:24; HoE 14:22

Muka Tokkoo Fi Ija Isaa

(Luq 6:43-44)

15 Yesus itti fufee, "Raajota sobduu irraa of eeggadhaa, isaan hoolaa fakkaachuudhaaf raro hoolaa uffatanii gara keessan in dhufu; keessa isaaniitiin garuu yeeyyii butatanii dha*.
¹⁶ Ija hojii isaaniitiin isaan in beektu; ija waynii baalaanwaraanteettii, harbuus kosorruuttii ciruu dandeessuu ree*?
¹⁷ Akkasumas mukti gaariin ija ba'essa in godhata, mukti gadheenis ija hamaa in godhata*.
¹⁸ Mukti gaariin ija hamaa godhachuu, mukti gadheenis ija ba'essa godhachuu hin danda'u.
¹⁹ Mukti ija ba'essa hin godhanne hundinuu in murama, ibiddattis in naqama*.

²⁰ Egaa ija hojii isaaniitiin isaan in beektu* jedhe*.

*15 24:11,24; 1Yoh 4:1; Yoh 10:12; HoE 20:29

*16 Gal 5:19-23; Yaq 3:12

*17 12:33

*19 3:10; Luq 3:9; Yoh 15:2,6

*20 12:33

Maqaadhumaaf Isa Duukaa Bu'uu (Luq 13:25-27)

21 Yesus, "Jaalala abbaa koo isa waaqa irraa nama hojjetutu mootummaa waaqaatti gala malee, namni, 'Yaa gooftaa, yaa gooftaa' naan jechuu duwwaadhaan itti gala miti*." ²² Guyyaa isa dhumaa sanatti namoonni baay'een, 'Yaa gooftaa, yaa gooftaa, nuyi maqaa keetiin raajii dubbanneerra, maqaa keetiin hafuurota hamoota baafneerra, hojii aangoos maqaa keetiin baay'ee hojjenneerra mitii?' anaan jedhu*. ²³ Ani immoo yeroo sanatti, 'Matumaa ani isin hin beeku, isin yaa warra hamaa hojjetanii, ija koo duraa badaa!' jedheen mul'inatti isaanitti hima" jedhe*.

*21 21:31; Rom 2:13; Yaq 1:22-25

*22 1Qor 13:1-2; Er 27:15

*23 25:41; 2Xim 2:19; Far 6:8

Mana Ijaartota Lamaan (Luq 6:47-49)

24 Yesus, "Egaa namni dubbii koo dhageeffatee akka isaatti hojjetu hundinuu nama ogeessa mana isaa dhagaa irratti ijaarratetti in fakkeeffama. ²⁵ Bokkaan roobee, lolaan lola'ee, qilleensis qilleensa'ee, mana sanatti bu'an; manichi garuu hundeen isaa dhagaa irra dhaabamee waan tureef, hin jigne. ²⁶ Namni dubbii koo dhageeffatee akka isaatti hin hojjenne hundinuu garuu, nama gowwaa mana isaa hundee malee lafa cirrachaa irratti ijaarratetti in fakkeeffama*." ²⁷ Bokkaan roobee, lolaan lola'ee, qilleensis qilleensa'ee, mana sanatti bu'an; manichis in jige; jiguun isaas badduu baasa ta'e" jedhe*.

*26 Yaq 1:22-23

*27 His 13:10-12

Yesus Akka Nama Aboo Qabuutti Barsiisuu Isaa

28 Yesus dubbii isaa kana dubbatee yommuu raawwate, namoonni na'anii

barsiisaa isaa in dinqiisifatan* ²⁹ Inni akka barsiisota seeraa warra kan isaanii utuu hin ta'in akka nama aboo qabuutti isaan in barsiisa ture*.

*28 11:1; 13:53; 19:1; 26:1; Mar 1:22; Luq 4:32

*29 Yoh 7:46

Yesus Namicha Lamxaa'aa Qulleessuu Isaa

(Mar 1:40-45; Luq 5:12-16)

⁸ Yeroo Yesus gaara irraa gad bu'etti tuuti sonaan baay'een isa duukaa bu'an. ² Kunoo, namichi lamxaa'aan tokko gara isaa dhufee, fuula isaa durattis jilbeenfatee, "Yaa gooftaa! Fedha kee yoo ta'e na qulleessuu in dandeessa" jedheen. ³ Yesus hiixatee qabee, "Fedheera, qullaa'il" jedheen; achumaanis lamxiin isaa isa irraa qullaa'e. ⁴ Yesus, "Beekkadh, waan tokko illee namatti hin himin! Garuu dhaqii luba of ilaalchisi, fayyuun kee hundumaatti haa mul'atuuf akka Mu-seen abboometti kennaa kee dhi'ees-sii" ittiin jedhe*.

*4 9:30; Mar 7:36; Luq 17:14; Lew 14:1-32

Yesus Naa'oo Angafa Dhibbaa Tokko Fayyisuu Isaa

(Luq 7:1-10; Yoh 4:43-54)

⁵ Yommuu Yesus mandara Qifir-naahomitti galetti, angafni dhibbaa tokko gara isaa dhufee kadhatee, "Yaa gooftaa naa'oon koo dhagni isaa gar tokko du'ee mana ciisee baay'ee dhiphachaa jira" jedhe. ⁷ Yesus immoo, "Ani dhufee isa nan fayyisa" jedheen. ⁸ Angafni dhibbaa sun garuu deebisee, "Gooftaa! Bantii mana kootii jala lixuun kee anaaf hin ta'u, dubbii tokkicha duwwaa dubbadhu naa'oon koos in fayya. ⁹ Anis immoo of irraa nama na abboomu qaba, loltuus of jalaa qaba; isa tokkoon dhaqi yoon jedhe in dhaqa, isa kaaniinis kottu yoon jedhe, in dhufa; naa'oo kootiin kana raawwadhu yoon jedhe, in raawwata" jedhe.

¹⁰ Yesus kana yommuu dhaga'e dinqifatee warra isa duukaa jiraniin, "Dhuguman isiniin jedha, ani Israa'el keessatti illee eenyu biratti iyyuu amantii guddaa akkasii hin argine*." ¹¹ Baay'een immoo ba'a-biiftuutii, lixa isheetis dhufanii mootummaa waaqaa keessatti Ab-rahaam Yisihaii fi Yaaqoobii wajjin

maaddiitti akka taa'an ani isinittan hima*. ¹² Warri ijoollee mootummichaa ta'uudhaaf yaadaman garuu, dukkana isa alaatti in darbatamu; achitti namoonni in boo'u ilkaanis in qaru" jedhe*. ¹³ Yesus angafa dhibbaa sanaan immoo, "Dhaqi! Akkuma ati amantes siif haa ta'u" jedheen; naa'oon sunis yerottii sanatti fayye*.

*10 15:28

*11 Luq 13:28-29; Isa 49:12

*12 13:42,50; 22:13; 24:51; 25:30;

Luq 13:28

*13 9:29; 15:28

Yesus Dhukkubsatoota Baay'ee Fayyisuu Isaa

(Mar 1:29-34; Luq 4:38-41)

¹⁴ Yesus mana Phexros yommuu lixe, amaatiin Phexros dhukkuba dhagna-gubaadhaan dhukkubsattee, ciifti iyyuu arge*. ¹⁵ Inni immoo harka ishee qabec, dhagna-gubaan sunis ishee dhiifnaan, kaatee isaaf in ergamte.

*14 1Qor 9:5

¹⁶ Galgala sanas warra hafuurri hamaan keessa ture baay'ee gara isaatti fidan; inni immoo sagalee tokkoon hafuurota hamoota baase, warra dhukkubsatan hundumaa in fayyise. ¹⁷ Kunis raajicha Isaayaasiin, "Inni waraansa keenya nu irraa fuudhe, dhukkuba keenyas baate" kan jedhame akka raawwatuuf ta'e*.

*17 Isa 53:4; Yoh 1:29

Attamitti Yesus Duukaa Bu'uu (Luq 9:57-62)

¹⁸ Yesus tuuta sonaan baay'ee naannoo isaatti yommuu arge, gara gamaatti haa ce'aniif bartoota isaa abboome*. ¹⁹ Barsiisaan seeraa tokko immoo gara isaatti as ba'ee, "Barsiisa! Garuma ati dhaqxutti si duukaan bu'a" jedheen. ²⁰ Yesus immoo, "Waangonni boolla qabu, simbirroonis mann'ee qabu, ilmi namaa garuu lafa mataa isaa itti hirkifatu hin qabu" jedheen*. ²¹ Kan biraa tokko immoo bartoota keessaa, "Yaa gooftaa! Dura abbaa koo awwaalladhec akkan deebi'uuf sin kadhada" ittiin jedhe*. ²² Yesus garuu, "Na duukaa bu'i! Warra du'anis dhiisi, du'aa isaanii haa awwaallatan" jedheen.

³ Mat 8:28 "Gadaraan" yookiis "Gerageenes, Geraasenes".

*18 Mar 4:35; Luq 8:22

*20 2Qor 8:9

*21 1Mot 19:20

Yesus Qilleensa Jabaa Gab Gochuu Isaa

(Mar 4:35-41; Luq 8:22-25)

²³ Yesus bidiruu yaabe, bartoonni isaas isaa wajjin adeeman. ²⁴ Kunoos qilleensi jabaan bishaanicha irratti ka'ee hamma dha'aan bishaanii bidiricha irra danbali'utti ga'e; Yesus garuu rafee ture. ²⁵ Bartoonni yommuu gara isaatti dhi'aatanii isa dammaqsanii, "Nu oolchi yaa gooftaa! Nu'oo dhumuuf" jedhan. ²⁶ Inni immoo deebisee, "Isin yaa warra amantii hir'uu, maaliif sodaattan?" isaaniin jedhe; yommusumas ka'ee qilleensichaa fi bishaanicha ifate; gabiin guddaan isaas in ta'e*. ²⁷ Kana irratti namoonni na'anii dinqifachaa, "Kun nama attamii ti? Qilleensii fi bishaan iyyuu in abboomamuuf" jedhan.

*26 14:31; 16:8

Yesus Hafuurota Hamoota Namoota Keessaa Baasuu Isaa

(Mar 5:1-20; Luq 8:26-39)

²⁸ Yesus bishaanicha gama ce'ee gara biyya Gadaraa³ yommuu dhufe, namoonni hafuuronni hamoonni keessa turan lama awwaalota gidduudhaa ba'anii itti dhufan; isaan kun hamma namni karaa sana irra darbuu dadhabutti in sodaachisu turan. ²⁹ Isaan immoo kunoo, caraananii, "Maal nuttii qabda? Maaltus dhimma keenya keessa si buuse, yaa ilma Waaqayyoo? Yeroon utuu hin ga'in nu dhiphisuu dhuftee ree?" jedhan*. ³⁰ Xinnoo isaan irraa fagaatanis hoomaan booyyee bobba'anii jiru turan. ³¹ Hafuuronni hamoonni sun, "Yoo gad nu baafte, gara hoomaa booyyee sana keessatti nu ergi!" jedhanii isa kadhatan. ³² Inni "Dhaqaa!" isaaniin jennaan, jara keessaa ba'anii booyyota sanatti galan; yommusumas hoomaan booyyee sun guutummaatti hallayyaa irraa gara ciisa bishaaniitti gad konkolaatanii dhuman.

*29 1Mot 17:18; Mar 1:24; Luq 4:34,41

³³ Warri booyyee eeganis baqatanii, mandaratti galanii waan hundumaa, waan warra hafuuronni hamoonni keessa turaniif ta'es in odeessan.

³⁴ Yommus mandarri sun guutummaatti Yesusin arguudhaaf gad ba'e; yeroo isa arganis kutaa biyya isaanii dhiisee akka adeemuuf isa kadhatan.

Yesus Namicha Dhagni Isaa Gar Tokko Du'e Fayyisuu Isaa

(Mar 2:1-12; Luq 5:17-26)

⁹ ¹ Yesus bidiruu yaabbatee bishaanicha ce'ee gara mandara isaa dhufe*. ² Kunoo, jarreen tokko nama dhagni isaa gar tokko du'e siree irra ciibsanii gara isaa fidan; Yesus amantii jarreen kanaa yommuu arge, namicha isa dhagni isaa gar tokko du'een, "Ilma koo jabaadhu! Cubbuun kee hundinuu siif dhiifameera" jedhe*. ³ Kana irratti barsiisota seeraa keessaa kaan, "Namni kun Waaqayyoon arrabsa" jedhanii garaa isaaniitti dubatan. ⁴ Yesus garuu yaada isaanii beekke, "Maaliif garaa keessan keessatti hamaa yaaddu?" ⁵ Kamtu salphaa dha? Cubbuun kee siif dhiifameera jechuu moo yookiis ka'iitii adeemi jechuu? ⁶ Garuu ilmi namaa lafa irratti dhiifamuu cubbuu kennuudhaaf aboo akka qabu beekaa!" isaanin jedhe. Isa dhagni isaa gar tokko du'een immoo, "Ka'iitii siree kee fudhadhuu mana keetti gali!" jedhe*. ⁷ Namichi yommuu ka'ee mana isaatti gale. ⁸ Namoonni kana yommuu argan na'aan, Waaqayyoo isa aboo akkasii namootaaf kenneefis hooqubaa dhi'eessan.

*1 4:13

*2 9:22; Luq 7:48

*4 12:25; Yoh 2:25

*6 Yoh 5:8

Waamamuu Maatewos

(Mar 2:13-17; Luq 5:27-32)

⁹ Yesus achii ka'ee utuu darbuu, nama Maatewos jedhamu tokko, utuu inni iddoo qaraxaa taa'uu argee, "Na duukaa bu'il!" jedheen. Maatewos yommuu ka'ee, duukaa in bu'e. ¹⁰ Kana booddee immoo Yesus mana namichaatti maaddiitti taa'e; kunoo qaraxoonni fi warri akka seeraatti hin jiraanne baay'een dhufanii Yesusii fi bartoota isaa wajjin maaddiitti taa'an. ¹¹ Warri Fariisotaa garuu kana yommuu argan bartoota isaatiin, "Maaliif barsiisaan keessan warra qaraxxuu-

dhaa fi warra akka seeraatti hin jiraanne wajjin nyaata?" jedhan*. ¹² Yesus garuu kana yommuu dhaga'e, "Namoonni fayyaan ogeessa qorichaa hin barbaadan, dhukkubsatootatu barbaada malee; ¹³ inni 'Gara-laafinan barbaada malee aarsaa miti' jedhu maallitti akka hiikamu dhagaa baraa! Anoo warra gara-qajeelota waamuu hin dhufne, warra cubbamoota waamuffan dhufe malee" jedhe*.

*11 Luq 15:1-2; 19:7

*13 12:7; 1Sam 15:22; Hos 6:6

Gaaffii Waa'ee Soomii

(Mar 2:18-22; Luq 5:33-39)

¹⁴ Gaaf tokko bartoonni Yohannis gara Yesus dhufanii, "Nuyii fi Fariisonni maaliif soomna? Bartoonni kee immoo maaliif hin sooman?" jedhaniin*. ¹⁵ Yesus deebisee, "Dhirs misir-roo hamma isaan bira jirutti warri cidhaa gadduu danda'uu ree? Guyyoonni dhirs misir-roo itti isaan duraa fudhatamu dhufuuf jiru; isaan yeroo sanatti in soomu*.

*14 Luq 18:12

*15 Yoh 3:29

¹⁶ "Homtinuu erbee haaraa takkaa hin miicamin uffata moofaa irratti hin erbu; erbichi haaraan uffata moofaa sana irraa in tarsiisa, tarsi'aan isaas isa duraa irra kan caalu ta'a. ¹⁷ Akkana immoo daadhii waynii haaraa qodaa bososaatti hin naqan; kana yoo godhan, qodichi in dho'a, daadhichi in dhangala'a, qodichis in bada. Daadhii waynii haaraa qodaa jabaatti in naqu malee; daadhichis qodichis akkasitti in oolu" isaanin jedhe.

Intala Namicha Tokkoo Fi Dubartii Ishee Uffata Yesus Tuqxe

(Mar 5:21-43; Luq 8:40-56)

¹⁸ Yesus utuu kana isaanitti dubbachaa jiruu, kunoo, warra geggeessituu keessaa tokko dhufee isaaf sagadee, "Mucaan koo ammuma na duraa duute, ati garuu kottuutii harka kee ishee irra kaa'i, isheen deebitee in jiraatti" jedhe. ¹⁹ Kanaaf Yesus ka'ee bartoota isaa wajjin geggeessituu sana duukaa dhage.

²⁰ Kunoo gidduutti dubartiin waggaa kudha lamaaf dhiigni ishee dhachuu diduudhaan rakkachaa turte

tokko, dugda duubaan dhuftee, shaashara uffata Yesus tuqxe*. ²¹ Isheen garaa isheetti, "Uffatuma Yesus duw-waa yoon tuqe nan fayya" jettee yaad-dee turte*. ²² Yesus immoo garagalee ishee argee, "Jabaadhu intala koo, amantiin kee si fayyiseera" jedheen; dubartitiinis si'uma sana fayyite*.

*20 14:36; Mar 3:10; Lak 15:38; Kes 22:12

*21 14:36

*22 Mar 10:52; Luq 7:50; 17:19;

HoE 3:16

²³ Yesus mana geggeessituu sanaa bira yommuu ga'e, warra lullee gaddaa afuufanii fi warra huursanii boo'an argee, ²⁴ "Asii adeemaa! Intalatiinoo hin duune rafuutti jirti malee" isaanin jedhe. Isaan garuu itti kolfan*. ²⁵ Namoonni erga gad baafamanii booddee, Yesus ol lixee harka intalattii qabe, isheen in kaate. ²⁶ Oduun isaas naanaa kutaa biyya sanaa in ga'e*.

*24 Yoh 11:11

*26 Luq 7:17

Yesus Namoota Jaamaa Lama Fayyisuu Isaa

²⁷ Yesus achii ka'ee utuu darbuu jaamonni lama isa duukaa adeemanii, "Yaa ilma Daawit nu maari!" jedhanii iyyan*. ²⁸ Inni manatti ol gallaan, namoonni jaamonni sun isatti dhi'aatan; yommuu Yesus, "Kana gochuu akkan danda'u in amantuu ree?" ittiin jennaan, isaan immoo, "Eyyee yaa gooftaa" jedhaniin. ²⁹ Kana booddee ija isaanii qabec, "Egaa akkuma amantii keessanii isiniif haa ta'u!" jedheen*. ³⁰ Yommuu iji isaanii in banaman; Yesus immoo, "Beekkadhaa, namni tokko illee kana akka hin dhageenye" jedhee jabeessee isaan abboome*. ³¹ Isaan garuu akkuma achii ba'aniin guutummaa biyya sanaatti waa'ee isaa odeessan.

*27 20:29-34

*29 8:13

*30 8:4; Mar 1:44

Yesus Nama Arraba Didaa Tokko Fayyisuu Isaa

³² Yeroo isaan achii ba'anitti jarreen tokko nama arrabni isaa dide, hafuurri hamaan keessa jiru tokko gara Yesus fidan*. ³³ Hafuurichi hamaan erga isa keessaa baafamees namichi arrabni isaa didaa ture in dubbate.

Namoonni raajeffachaa, "Wanti akka-sii kun Israa'el keessatti takkaa hin argamte" jedhan. ³⁴ Fariisonni garuu, "Humna angafa Seexanootaatiin hafuurota hamoota in baasa" jedhan*.

*32 12:22

*34 10:25; 12:24; Mar 3:22; Luq 11:15

Yesus Namootaaf Oo'uu Isaa

³⁵ Yesus mandaroota hundumaa fi gandeen keessa naanna'ee manneen sagadaa isaanii keessatti barsiisaa, wangeela mootummaa Waaqayyoo himaa, dhukkubaa fi dhibee hundumaattiis fayyisaa ture*. ³⁶ Inni namoota akka hoolota tiksee hin qabneetti bututanii, gatamanii turan sana yommuu arge isaaniif oo'e*. ³⁷ Yommuu bartoota isaatiin, "Midhaan sassaabamu baay'ee dha, hojjetoonni sassaaban garuu muraasa*. ³⁸ egaa hojjetoota warra midhaan sassaaban itti haa yaafatuuf, abbaa midhaanichaa kadhadaa!" jedhe*.

*35 4:23; Mar 1:39; Luq 4:44

*36 14:14; Mar 6:34; Lak 27:17;

1Mot 22:17; 2Sen 18:16; His 34:5; Zak 10:2

*37 Yoh 4:35

*38 Luq 10:2

Yesus Bartoota Kudha Lamaaniif Aboo Kennuu Isaa

(Mar 3:13-19; Luq 6:12-16)

¹⁰ ¹ Yesus bartoota isaa kudha lamaan ofitti waamee, hafuurota xuraa'ota akka baasaniif, dhukkubaa fi dhibee hundumaas akka fayyisaniif aboo isaaniif kenne. ² Maqaan ergamoota kudha lamaani immoo kanatti fufee jira; inni duraa Simoon isa Phexros jedhamee moggaafame, Indriyaas obboleessa Phexros, Yaaqoob ilma Zabdewos, Yohannis obboleessa Yaaqoob*; ³ Filiphos, Bartolomewos, Toomaas, Maatewos isa qaraxa fuudhu, Yaaqoob ilma Alfewos, Taadewos*; ⁴ Simoon isa "Hinaafticha" jedhamee beekame, Yihudaa nama biyya Keriyyot isa dabarsee Yesusin kenne.

*2 Yoh 1:40-41

*3 Yoh 1:43; HoE 1:13

Yesus Bartoota Kudha Lamaan Erguu Isaa

(Mar 6:7-13; Luq 9:1-6)

⁵ Isaan kudha lamaan kana Yesus ergee, "Karaa saba Waaqayyoo warra

hin ta'initti isin geessu irra hin gori-naa, mandara warra Samaariyaa tokko illees hin lixinaa! ⁶Kanaa mannaa gara warra akka hoolotaa karaa irraa goranii mana Israa'elii badanii dhaqaa*! ⁷Akkuma dhaqaniinis, 'Mootummaan waaqaa dhi'aateera' jedhaa lallabaa*! ⁸Warra dhukkubsatoo fayyisaa, warra du'an kaasaa, warra lamxaa'an qulleessaa, hafuurota hamoota baasaa; gatii utuu itti hin baasin fudhattan, isinis gatii utuu itti hin baasisin kennaa*! ⁹Adeemuudhaaf warqee, meetii yookiis sibiila diimaa gudunfachuu hin barbaadinaa*; ¹⁰karaadhaaf korojoo, qomee lama, kophee, ulees baachuu hin barbaadinaa; hojjetaan waan isa barbaachisu argachuun in ta'aaf*. ¹¹Mandara yookiis ganda kamitti illee yommuu galtan, nama ta'u barbaadaa, hamma iddoo sanaa adeemtanitti isa bira turaa! ¹²Manichatti yeroo lixxanis nagaan dhi'eessaa. ¹³Manichi kanaaf kan male yoo ta'e nagaan keessan isa irra haa buufatu, garuu yoo isaaf hin malle ta'e, nagaan keessan isiniif haa deebi'u*. ¹⁴Eenyu illee yoo isin simuu dhaabaate, dubbii keessanis yoo dha-ga'uu dhaabaate, manicha sanaa yookiis mandaricha sanaa yommuu baatan awwaara miilla keessan irraa dha-dha'adhaa*! ¹⁵Ani dhuguman isinitti hima, guyyaa firdiitti inni warra So-doomii fi Gomoraatti faradamu kan warra mandara kanaa irra salphaa in ta'a" jedhe*.

*6 15:24; HoE 13:46
*7 3:2; 4:17; Luq 10:9,11
*8 Mar 16:17; HoE 20:33
*9 Luq 22:35
*10 Luq 10:4,7; 1Qor 9:14; 1Xim 5:18; Lak 18:31
*13 Luq 10:5-6
*14 Luq 10:10-12; HoE 13:51; 18:6
*15 11:24; Uma 19:24-28

Ari'atamuu Dhufuuf Jiru (Mar 13:9-13; Luq 21:12-17)

¹⁶Yesus itti dabalee, "Kunoo, akka hoolota yeeyyii gidduu dhaqaniit-tan isin erga; egaa akka bofaa afchaa-la ta'aa, akka gugees garraamii ta'aa*! ¹⁷Namoota irraa garuu of eeggadhaa! Yaa'iitti dabarsanii isin in kennu, manneen sagadaa isaanii

*Mat 10:25 "Bi'el Zebul" yookiis "Bi'el Zebub"; inni immoo 'Angafa Seexanootaa' jechuu dha.

keessattis isin in reebu*. ¹⁸Isaanitti, warra saba Waaqayyoo hin ta'initti dhugaa ba'uudhaaf, anaaf jettanii fuula warra biyya bulchanii fi fuula moototaatti in geeffamtu*. ¹⁹Yom-muu dabarsanii isin kennan immoo akka itti dubbattan yookiis maal akka jettan hin yaadda'inaa; wanti isin dubbachuuf jirtan yeroo sanatti isiniif in kennama*. ²⁰Hafuura abbaa kees-saniitu isin keessaa dubbata malee, isintu dubbata miti*.

*16 Luq 10:3; Rom 16:19
*17 24:9; 2Qor 11:24; HoE 5:40; 6:12
*18 24:14; HoE 25:23; 27:24
*19 Luq 12:11-12
*20 1Qor 2:4

²¹"Obboleessi obboleessa, abbaa-nis ilma du'atti dabarsee in kenna; ijoolleenis warra isaanii irratti in ka'u, isaan in ajjeesuu*. ²²Anaaf jet-tanii hundumaa biratti in jibbamtu; namni hamma dhumaatti rakkina obsu garuu in fayya*. ²³Mandara tokko keessaa yoo isin ari'atan, gara isa kaaniitti baqadhaa! Dhuguman isinitti hima, ilmi namaa hamma dhufutti mandaroota Israa'el hundumaa waliin hin geessan*.

*21 10:35-36; Mik 7:6
*22 24:9,13; Mar 13:13; Luq 21:17
*23 16:27-28

²⁴"Bartuun barsiisaa isaa gararraa miti, hojjetaanis isa isa hojjechiifatu gararraa miti*. ²⁵Bartuudhaaf akka barsiisaa isaa ta'uun, hojjetaafis akka isa hojjechiifatu ta'uun isa in ga'a; abbaa manaa 'Bi'el Zebul' jedhanii erga waamanii, warra mana isaatii immoo hammam caalchisanii maqaa gadhee-dhaan haa waaman ree!" jedhe*.

*24 Luq 6:40; Yoh 13:16; 15:20
*25 9:34; 12:24; Mar 3:22; Luq 11:15

Sodaachuun Kan Namaaf Ta'u (Luq 12:2-7)

²⁶Yesus ammoo, "Egaa isaan hin sodaatinaa! Waan haguugamee jiru hundinuu in mul'ifama; waan dhok-saatti eegamaa jirus in beeksifama*. ²⁷Waan ani dukkana keessatti isinitti himu ifa guyyaa keessatti dhageessi-saa, waan hasaasamee dhageessan lafa ol jedhaa irratti labsaa. ²⁸Warra foon namaa ajjeesanii lubbuu garuu ajjeesuu

hin dandeenye hin sodaatinaa! Kanaa mannaa isa lubbuu fi foon qilillee keessatti balleessuu danda'u sodaa-dhaa! ²⁹Simbirrooni lama akka saan-tiima tokkootti in gurguramu mitii ree? Isaanuma keessaa iyyuu tokko illee yaada abbaa keessanii malee lafa hin bu'u; ³⁰isin garuu, rifeensi mataa kees-sanii hundinuu iyyuu lakkaa'amaa dha. ³¹Kanaafis hin sodaatinaa! Isinoo sim-birroota baay'ee irra guddaa in caaltu" jedhe*.

*26 Mar 4:22; Luq 8:17; 12:2
*31 6:26; 12:12

Kristosin Amanachuu Yookiis Ganuu (Luq 12:8-9)

³²Itti fufees Yesus, "Eenyu illee namoota duratti cenyu akkan ta'e dhugaa ba'ee yoo mul'ise, anis abbaa koo isa waaqa irra jiru duratti dhugaa nan ba'aaf*. ³³Eenyu illee namoota duratti yoo na gane garuu, anis immoo abbaa koo isa waaqa irra jiru duratti isa nan gana" jedhe*.

*32 Mul 3:5
*33 Mar 8:38; Luq 9:26; 2Xim 2:12

Namoonni Waa'ee Yesusiif Wal Diduu Isaanii (Luq 12:51-53; 14:26-27)

³⁴Yesus ammoo, "Biyya lafaa irratti nagaan fiduudhaaf waanan dhufe isinitti hin fakkaatin; ani billaa fiduufan dhufe malee, nagaan fiduudhaaf hin dhufne. ³⁵Ani nama tokko abbaa isaa wajjin, intala haadha ishee wajjin, haadha manaa ilmaa amaatii ishee wajjin walitti naquudhaaf dhufeera. ³⁶Diinni nama tokkoos warra mana isaa keessaa in ta'u*. ³⁷Namni abbaa yookiis haadha ana caalaatti jaallatu, anaaf kan male miti; namni ilma yookiis intala ana caalaatti jaallatu, anaaf kan male miti*. ³⁸Namni fannoo isaa (isa anaaf jedhee ol fudhatu) baatee ana duukaa hin buune anaaf kan male miti*. ³⁹Namni jireenya ofii isaatiif barbaaddatu jireenya isaa isa duraa in fudhatama, namni anaaf jedhee jireenya isaa kennu immoo isa in argata" jedhe*.

*35-36 Mik 7:6
*37 Kes 13:6-11; 33:9
*38 16:24; Mar 8:34; Luq 9:23
*39 16:25; Mar 8:35; Luq 9:24; 17:33; Yoh 12:25

Gatii Namoonni Argatan (Mar 9:41)

⁴⁰Yesus, "Namni isin simu ana simuu isaa ti, namni ana simus isa ana erge simuu isaa ti*. ⁴¹Namni, raajii tokko raajii ta'uu isaatiif sime, gatii raajii tokkoo in argata; namni, nama qajeelaa tokko qajeelaa ta'uu isaatiif simes, gatii nama qajeelaa tokkoo in argata*. ⁴²Dhuguman isinitti hima, cennyu illee isaan xixinnayyoo kana keessaa isa tokkoof, waan inni bartuu koo ta'eef, bishaan qabbanaa'aa willee tokko illee yoo kenne, gatii isaa hin dhabu" jedhe*.

*40 18:5; Luq 10:16; Yoh 13:20; Mar 9:37; Luq 9:48; Gal 4:14
*41 1Mot 17:9-24; 2Mot 4:8-37
*42 25:40

Warra Yohannis Cuuphaa Biraa Ergaman (Luq 7:18-35)

11 ¹Yesus bartoota isaa kudha la-maan ajajuu erga raawwatee booddee, mandaroota jaraatti barsiis-suudhaa fi lallabuudhaaf karaa isaa itti fufe*.

*1 7:28; 13:53; 19:1; 26:1

²Yohannis cuuphaan utuu mana hidhaa jiruu, hojii Masihiichi hojjete hundumaa dhaga'ee, karaa bartoota ofii isaatii Yesusitti dhaamsa ergee*, ³"Kan dhufuudhaaf jiru si'i moo? Yookiis kan biraa eeggannu?" jedheen*. ⁴Yesus immoo deebisee, "Deebi'aa! Waan dhageessan, waan argitanis Yohannisitti himaa! ⁵Kan jaaman in argu, kan hokkolan in adeemu, kan lamxaa'an in qullaa'u, kan duudan in dhaga'u, kan du'an in ka'u, hiyyeessotaafis misraachoon in lallabama*. ⁶Namni waa'ee kootiif abdii hin kutanne, gammachuu attamii qaba" isaanin jedhe*.

*2 14:3; Yoh 3:24
*3 3:11; Mil 3:1; Yoh 1:15,27
*5 Isa 35:5-6; 61:1; Luq 4:18
*6 13:57; 26:31

⁷Warri ergaman kunis erga deebi'anii, Yesus waa'ee Yohannis cuuphaa namootatti dubbachuu jalqabee, "Maal arguu Yohannis bira gara lafa onaa dhaqan? Jajjaba qilleensi raasu*? ⁸Yookiis maal ilaaluudhaaf baatan? Nama uffata miidhagaadhaa fi

dhagnatti tolu uffatee? Warri uffata mimmiidhagaadhaa fi dhagnatti tolu uffatanoo mana moototaa jiru. ⁹Egaa maaliif baatan? Raajii ilaaluudhaafii? Eyyee, isiniinan jedha raajii irra iyyuu kan caaluu dha*. ¹⁰Caaffanni qulqul-laa'aan waa'ee isa kanaatiif, 'Ilaa ergamaa koo karaa kee akka siif qopheessuuf si dura nan erga' jedhee dubbateera*. ¹¹Dhuguman isiniin jedha, nama ta'ee lafa irratti kan dhalate keessaa, Yohannis cuuphaa irra kan caalu takkaa hin kaane; garuu mootum-maa waaqaatti inni hundumaa irra xinnaatu iyyuu isa irra in caala. ¹²Yeroo Yohannis cuuphaan barsiisuu jalqabee ka'ee hamma ammaatti mootummaan waaqaa humnaan dhiibbachaa jira; warri itti galuudhaaf dhiibbatanis in fudhatu. ¹³Raajonni hundinuu, seerris hamma bara Yohannis cuuphaatti raajii dubbataniiru*. ¹⁴Kana fudhachuus in barbaaddu yoo taatan, Yohannis kun Eliyaas, isa dhufuuf jiru sana*. ¹⁵Namni gurra qabu haa dhaggeeffatu*.

*7 3:5

*9 14:5; Luq 1:76

*10 Bau 23:20; Mil 3:1; Mar 1:2; Yoh 3:28

*12-13 Luq 16:16

*14 Mil 4:5; Mat 17:10-13; Mar 9:11-13; Luq 1:17

*15 13:9,43; Mar 4:23; Luq 8:8; Mul 13:9

16 "Dhaloota si'anaa kana garuu maalittan fakkeessa? Inni akka ijoollee lafa gabaa taa'anii hiriyoote isaaniitiin, ¹⁷'Faaggaa isiniif afuufnaan, sirbuu diddan; faaruu isin dhageessifnaan gadduu diddan' jedhanii wacanii ti. ¹⁸Yohannis yommuu dhufe, nyaata hin nyaatu, dhugaatiis hin dhugu ture; isaan immoo, 'Innoo Seexana qaba' jedhan*. ¹⁹Ilmi namaa yommuu dhufe, in nyaata, in dhugas; isaan immoo, 'Ilaa nama albaadhessaa fi machaa'aa kana, hidhata warra qaraxxuutii fi warra akka seeraatti hin jiraannee' jedhu. Haa ta'u iyyuu malee, ogummaan Waaqayyoo ija hojii isaatiin dhugaa argate" jedhe*.

*18 3:4; Luq 18:12; Yoh 10:20

*19 9:10-15; Yoh 2:2

*5 Mat 11:23 "Lafa jala" Ibr "Sii'ool" isa jedhuu dha.

Mandaroota Hin Amanne

(Luq 10:13-15)

20 Ergasii Yesus warra mandaroota hojiin aangoo isaa garri caalaan itti hojjetaman keessa jiraatan, yaada garaa isaanii waan hin geddaratiniif ifachuu jalqabe. ²¹"Siif wayyoo yaa Koraaziin, siif wayyoo yaa Betsayidaa! Hojiin humna Waaqayyoo isin keessatti godhame, utuu Xiirrosii fi Sidoon keessatti godhameera ta'ee, sabni isaan keessa jiraatu yoonaa, uffata gaddaa fi daaraa-dhaan geddarannaa yaada garaa isaa in mul'isa ture*. ²²Egaa ani isinittan hima, guyyaa sanatti isin irra kan caalu Xiirrosii fi Sidooniif firdiin in salphata. ²³Ati immoo yaa Qifirnaahom, hamma waaqaatti ol ol kaafamuu barbaaddee? Badduu baasa iyyuu gara lafa jalaattis gad in darbatamta; hojiin humna Waaqayyoo inni si keessatti godhame, utuu Sidoon keessatti godhameera ta'ee, hamma har'aatti dhaabatee in argama ture*. ²⁴Egaa ani isinittan hima, guyyaa sanatti mandara kana irra kan caalu biyya Sodooniif firdiin in salphata" jedhe*.

*21 Isa 23:1-18; His 26:1-28; Yoe 3:4-8;

Amo 1:9-10; Zak 9:2-4; Yon 3:6

*23 4:13; Isa 14:13-15; Uma 19:24-28

*24 10:15; Luq 10:12

Yesus Abbaa Galateeffachuu Isaa

(Luq 10:21-22)

25 Yesus yeroo sanatti, "Yaa abbaa, gooftaa waaqaatii fi lafaa, isa kana warra ogeessotaa fi hubattoota jalaa dhoksitee, wallaalotatti waan mul'ifteef sin jajadha*; ²⁶eyyee, yaa abbaa isa kanatti gammaddeetta. ²⁷Abbaan koo waan hundumaa dabarsee anatti kenneera; abbaa duwwaatu isa beeka malee, ilma kan beeku tokko illee hin jiru, ilma isaatii fi warra ilmi isaa itti mul'isuu barbaadetu abbaa beeka malee, abbaa kan beekus tokko illee hin jiru" jedhe*.

*25 1Qor 1:18-29; Isa 29:14

*27 28:18; Yoh 3:35; 17:2; 1:18; 10:15;

Filp 2:9

Yesus Namoota Gara Boqonnaatti Waamuu Isaa

28 Yesus itti fufee, "Isin warri itti dhamaatanii dadhabdan, ba'aanis kan

isinitti ulfaatu hundinuu gara koo kot-taa; ani boqonnaa isiniifan kenna*. ²⁹Waanjoo koo fuudhaatii baadhaa, ana irraas baraa; anoo garraamii dha kanan gad of deebises; boqonnaas lubbuu keessaniif in argattu*. ³⁰Waan-joon koo nama hin dhibu, ba'aan [namni anaaf jedhee baatus] salphaa dha" jedhe*.

*28 Er 31:25

*29 Er 6:16; Filp 2:5

*30 1Yoh 5:3

Gaaffii Waa'ee Sanbataa

(Mar 2:23-28; Luq 6:1-5)

12 ¹Yeroo sana Yesus guyyaa Sanbataatti maasii qamadii tokko keessa darbe; bartoonni isaa immoo beela'anii waan turaniif, asheetii isaa ciranii nyaachuutti ka'an*. ²Warri Fariisotaa yommuu kana argan Yesusiin, "Bartoonni kee akka seeraatti Sanbataa gochuun kan hin taane gochaa jiru, ilaali!" jedhan*. ³Inni immoo deebisee, "Daawit namoota isaa wajjin yommuu beela'e waan godhe hin dubbifne moo isin"? ⁴Inni mana Waaqayyoo galee, buddeena ilaalchaa isa Waaqayyooof dhi'aate nyaate; isa nyaachuun luboota duwwaaf malee, isaaf warra isaa wajjin turaniif, seeraan dhowwamaa ture*. ⁵Yookiis luboonni guyyuma Sanbataatti mana qulqullum-maa keessatti Sanbata akka xureessan, yakka ta'ees akka isaanitti hin lakkaa'amin, seera keessaa hin dubbifnee ree"? ⁶Mana qulqullummaa irra kan caalu as akka jiru, ani isinittan hima*. ⁷Garuu inni, 'Ani gara-laafina malee, aarsaan barbaada miti' jedhu, maal jechuu akka ta'e utuu hubattaniittu ta'ee, warra yakka hin qabnetti yakka hin murtan turtan*. ⁸Ilmi namaa Sanbata irratti iyyuu gooftaa dha" isaaniin jedhe.

*1 Kes 23:25

*2 Bau 20:10; Kes 5:14

*3 1Sam 21:1-6

*4 Lew 24:9

*5 Lak 28:9-10

*6 12:41-42; Luq 11:31-32

*7 9:13; Hos 6:6

Yesus Namicha Harka Naafaa Fayyisuu Isaa

(Mar 3:1-6; Luq 6:6-11)

9 Achiis darbee Yesus mana sagadaa isaanii lixe. ¹⁰Kunoo, namni harki isaa naafaa tokko achi ture; yommuu jarri ittiin isa hadheessuudhaaf, "Guyyaa Sanbataatti fayyisuun seeraa?" jedhanii isa gaafatan*. ¹¹Inni immoo, "Isin keessaa namni hoolaa tokko qabu, hoolaan isaas guyyaa Sanbataatti boolla keessatti yoo kufe, qabee achi keessaa kan hin baafne eenyu inni"? ¹²Egaa namni immoo hammam hoolaa irra haa caalu ree? Kanaafis guyyaa Sanbataatti gaarii hojjechuun seera" isaaniin jedhe. ¹³Ergasii namicha, "Harka kee diriirsii!" jedhe; namichis diriirse, harki isaa deebi'ee akkuma isa kaanii fayyaa ta'e. ¹⁴Warri Fariisotaa garuu gad ba'anii, attamitti akka isa balleessan mari'achuutti ka'an*.

*10 Luq 14:3

*11 Luq 14:5

*14 Yoh 5:16,18

Yesus Hojjetaa Waaqayyoo Isa Fo'amaa Ta'uu Isaa

15 Yesus kana baree achiis sokke; namoonni baay'eenis isa duukaa dhaqnaan warra dhukkubsatan hundumaa fayyise*; ¹⁶jarri immoo namootatti akka isa hin beeksifne cimsee isaan dhowwe*. ¹⁷Kunis isa Isaayaas raajichaana dubbatame raawwachuudhaaf ta'e*;

¹⁸innis, "Ilaa hojjetaa koo isa ani fo'adhe,

isa jaallatamaa kan koo tii, isa lubbuun koo itti gammade; hafuura koo isa irra nan bulcha, inni saba hundumaaf firdii qajeelaa in labsa*.

¹⁹Inni hin wacu, hin caraanus, namni tokko illees karaa keessatti

sagalee isaa hin dhaga'u.

²⁰Firdiin qajeelaan akka mo'u hamma godhutti, inni jajjaba buruqfamaa hin cabsu,

fo'aa ibsaa isa seequs hin dhaamsu;

²¹sabni hundinuu maqaa isaa in abdatu"

isa jedhee dha.

*15 Mar 3:7-10; Luq 6:17-19

*16 8:4; 9:30; Mar 3:12

*17 Isa 42:1-4

*18 3:17

Yesus Humna Maaliitiin Hafuurota Hamoota Akka Baasu

(Mar 3:20-30; Luq 11:14-23)

22 Yommu namicha hafuurri hamaan keessa jiru, iji isaa jaamaa, arrabni isaas didaa tokko gara Yesusitti fidan; inni immoo arrabni namichaa akka dubbatu, iji isaas akka argu godhee isa fayyise*. ²³ Yommu namoonni hundinuu na'anii dinqifatanii, "Kun ilma Daawit ta'uu hin danda'uu?" jedhan. ²⁴ Warri Fariisotaa yommuu kana dhaga'an garuu, "Namichi kun Bi'el Zebul angafa Seexanootaa duwwa-dhaan hafuurota hamoota baasa" jedhan*. ²⁵ Yesus immoo yaada isaanii beekke, "Biyya kam illee taanaan tokkummaan isaa yoo gargar cabe, mootummaan isaa dhaabatee hin turu; mandarri tokko yookiis maatiin tokko ofii isaa irratti ka'ee yoo gargar cabe, dhaabachuu hin danda'u. ²⁶ Seexannis Seexana yoo baase ofii isaatii gargar in caba, egaa mootummaan isaa attamitti dhaabachuu danda'a ree? ²⁷ Yoo ani humna Bi'el Zebuliin hafuurota hamoota baase, ijoolleen keessan immoo humna eenyuutiin isaan baasu? Kanaafis ijoolleedhumti keessan isinitti in farachiisu. ²⁸ Ani garuu hafuura Waaqayyootiin hafuurota hamoota kanan baasu erga ta'ee, mootummaan Waaqayyoo isin irratti dhufeera*.

*22 9:32-33

*24 9:34; 10:25

*28 1Yoh 3:8; HoE 10:38

29 "Yookiis namicha jabaa sana duraan dursee yoo hidhe malee, attamitti namni mana nama jabaa tokkoo lixee mi'a isaa saamuu danda'a ree? Erga isa hidhee garuu dhuguma mana isaa akka jirutti saamuu in danda'a*. ³⁰ Eenyu illee gara koo yoo ta'uu dhaabaate mormituu koo ti, akkasumas na gargaaree kan walitti hin qabne, in bittimsa*. ³¹ Kanaafis ani isinittan hima, cubbuun kam illee arrabsoonis namootaaf in dhiifama; arrabsoon hafuura qulqulluu irratti ka'u garuu hin dhiifamu*. ³² Eenyu illee ilma namaa-

tiin mormee waa isa irratti yoo dubbate, dhiifama in argata; eenyu illee hafuura qulqulluudhaan mormee isa irratti yoo dubbate garuu, bara kanatti, bara dhufuttis dhiifama hin argatu" isaanin jedhe*.

*29 Isa 49:24

*30 Mar 9:40; Luq 9:50

*31 1Yoh 5:16; 1Ibr 6:4-6; 10:26

*32 Luq 12:10; 1Xim 1:13

Muka Tokkoo Fi Ija Isaa

(Luq 6:43-45)

33 Yesus itti fufee, "Muka gaarii qabaadhaa, iji isaas gaarii in ta'a; yookii immoo muka gadhee qabaadhaa, iji isaas gadhee in ta'a; mukti ija isaatiin in beekama*. ³⁴ Isin ijoollee mar'ataa! Ofii keessanii hamoota erga taatanii, attamitti gaarii dubbachuu dandeessu? Waan garaa namaa keessa guute afaan dubbata*. ³⁵ Namni gaariin gaarummaa garaa isaa keessaa waan gaarii in baasa; namni hamaanis hammina garaa isaa keessaa waan hamaa in baasa. ³⁶ Ani isinittan hima, namoonni dubbii yaada malee afaan isaanii keessaa ba'e hundumaatti gaafatamanii, guyyaa firdiitti deebii deebisuuf jiru. ³⁷ Dubbii kee hundumaan siif in faradama, dubbii kee hundumaanis sitti in faradama" jedhe.

*33 7:17-20

*34 3:7; 23:33; Luq 3:7; Mat 15:18

Barsiisonni Seeraa Fi Fariisonni Milikkita Gaafachuu Isaanii

(Mar 8:11-12; Luq 11:29-32)

38 Yommu barsiisota seeraa fi Fariisota keessaa jarri tokko Yesusiin, "Yaa barsiisaa! Milikkita akka ati nu argisiiftu barbaanna" jedhan*. ³⁹ Inni garuu deebisee, "Dhaloonni hamaanii fi garagaggalaan milikkita in barbaada; garuu milikkita Yoonaas raajichaa irraa kan hafe milikkinni tokko illee hin kennamuuf*. ⁴⁰ Akkuma Yoonaas garaa qurxummii guddichaa keessa guyyaa sadii fi halkan sadii ture, ilmi namaas akkasuma guyyaa sadii fi halkan sadii garaa lafaa keessa turuuf jira*. ⁴¹ Namoonni Nanawwee guyyaa firdiitti dhaloota si'anaa wajjin ka'anii in dhi'aatu, ittis in farachiisu. Isaan lallaba Yoonaas dhaga'anii yaada garaa isaanii geddarataniiru; amma garuu, kunoo, inni Yoonaas irra caalu as

Fakkeenya Namicha Sanyii Facaasuu

(Mar 4:1-9; Luq 8:4-8)

13 ¹ Guyyaadhuma sanas Yesus manaa ba'ee ciisa bishaanii biratti walitti qabamnaan, bidiruu tokko yaabbatee barsiisuudhaaf taa'e; namoonni hundinuu immoo qarqara ciisa bishaanichaa in dhaabatu turan*. ² Yesus fakkeenya garaa garaatiin waan baay'ee isaanitti himuutti ka'e; "Kunoo, namichi tokko sanyii facaasuu-dhaaf ba'e. ³ Inni utuu facaasuu kaan karaa bukkee bu'an, simbirroonni immoo dhufanii funaananii nyaatan. ⁴ Kaan immoo lafa dhagaa, lafa biyyoo baay'ee hin qabne irra bu'an; lafti isaan irra bu'anis biyyoo gad fagoo waan hin qabneef dafanii biqilan. ⁵ Yommuu aduun itti baate garuu in coollagan; hidda gad fagoo waan hin godhatiniifis in gogan. ⁶ Kaan qoraattii keessa bu'an; qoraattonnis guddatanii isaan hudhan. ⁷ Kaan garuu biyyoo gaarii irra bu'anii ija godhatan, iji isaaniis kaan dachaa dhibba, kaan dachaa jaatama, kaanis dachaa soddoma ta'e. ⁸ Namni gurra qabu haa dhaggeef-fatu!" jedhe*.

*2 Luq 5:1-3

*9 11:15

Fakkeenya Maaliif Akka Barbaachise

(Mar 4:10-12; Luq 8:9-10)

10 Ergasii bartoonni Yesusitti dhi'aatanii, "Maaliif fakkeenyaan isaanitti dubbatta?" jedhanii isa gaafatan. ¹¹ Yesus immoo deebisee, "Dhoksaa mootummaa waaqaa beekuun isiniif kennameera; isaaniif garuu hin kenname. ¹² Isa fudhatee waa qabuuf, hamaa isa irraa hafutti itti dabalamee in kennamaaf, kan hin qabne garuu, innumti inni qabu iyyuu isa duraa in fudhatama*. ¹³ Isaan utuma ilaalanii hin argan, utuma dhaggeeffatanii hin dhaga'an, hin hubatanis; kanaafan fakkeenyaan isaanitti dubbadha. ¹⁴ Egaa raajiin, Isaayaas dubbate isaanitti raawwatameera;

inni, 'Dhaga'uu in dhageessu

garuu hin hubattan;

ilaaluu in ilaaltu, garuu hin

argitan*.

jira*. ⁴² Mootuun biyya gara mirgaa guyyaa firdiitti dhaloota si'anaa kanaa wajjin kaatee in mul'atti, ittis in farachiifti. Isheen ogummaa Solomoon dhaggeeffachuudhaaf biyya fagoodhaa dhufteetti; amma garuu, kunoo, inni Solomoon irra caalu as jira" jedhe*.

*38 16:1; Mar 8:11; Luq 11:16; Yoh 6:30; 1Qor 1:22

*39 16:4; Mar 8:12

*40 Yon 2:1

*41 Yon 3:5,8

*42 1Mot 10:1-10; 2Sen 9:1-12

Hafuurri Hamaan Ba'ee Deebi'uu Isaa

(Luq 11:24-26)

43 Yesus, "Hafuurri hamaan nama keessaa yommuu ba'u, iddoo itti aara galfatu barbaaduuf lafa bishaan hin jirre keessa in deddeebi'a; garuu tokko illee hin argatu. ⁴⁴ Kana booddees, 'Mana koo isa ani keessaa ba'ettan deebi'ee gala' jedha. Yommu deebi'ee dhufus, manichi duwwaa isaa haramee, qopheeffamee in argata. ⁴⁵ Ergasii dhaqee hafuurota torba isa irra kan hammaatan of duukaa in fida; isaanis manichatti galanii keessa taa'u. Jireenyi namicha sanaa inni gara boodde isa duraa irra kan itti hammaatu ta'a; kan dhaloota hamaa kanaas akka-suma in ta'a" jedhe*.

*45 2Phe 2:20

Haadha Yesusii Fi Obboloota Isaa

(Mar 3:31-35; Luq 8:19-21)

46 Utuu Yesus namootaa wajjin dubbachaa jiruu, kunoo, haati isaa, obboloonni isaas isaa wajjin dubbachuu barbaadanii dhufanii, ala in dhaabatu turan*. ⁴⁷ Yommu namni tokko, "Ilaa! Haati kee fi obboloonni kee ala dhaabatanii jiru, sii wajjin dubbachuu barbaadus" ittiin jedhe. ⁴⁸ Yesus garuu deebisee namicha isatti himen, "Haati koo eenyu? Obboloonni koos eenyufi?" jedhe. ⁴⁹ Harka isaas gara bartoota isaatiitti qabee, "Kunoo ti haati koo, obboloonni koos! ⁵⁰ Jaalala abbaa koo isa waaqa irraa kan godhu eenyu iyyuu, obboleessa koo ti, obboleettii koo ti, haadha koo tis" jedhe*.

*46 13:55; Mar 6:3; Yoh 2:12; HoE 1:14

*50 Yoh 15:14; Rom 8:29

¹⁵ Yaadni garaa saba kanaa hadoodeera'o;

gurra isaanii cuqqaalaniiru, ija isaaniis dununfachiisaniiru.

Silaa'oo, ija isaanitiin in argu, gurra isaaniitiinis in dhaga'u turan;

yaada garaa isaaniitiinis in hubatu,

gara koottis in deebi'u turan, anis isaan nan fayyisan ture' jedha ture.

^{*12} 25:29; ^{Mar} 4:25; ^{Luq} 8:18; 19:26

^{*14} Isa 6:9-10; ^{Yoh} 12:40; ^{HoE} 28:26-27

16 "Iji keessan garuu waan arganiif gurri keessanis waan dhaga'aniif ayaantuu dha". ¹⁷ Raajonni baay'eenii fi warri jireenya qajeeltoo jiraatan isa isin argitan kana arguu akka kajeelan, akka hin argin hafanis, waan isin dhageessanis dhaga'uu akka kajeelan, akka hin dhaga' in hafanis dhuguman isinitti hima" ittiin jedhe*.

^{*16} 16:17; ^{Luq} 10:23-24

^{*17} ^{Yoh} 8:56; ^{1Phe} 1:10; ^{Ibr} 11:13

Hiikaa Fakkeenya Namicha Sanyii Facaasuu (^{Mar} 4:13-20; ^{Luq} 8:11-15)

18 Yesus itti fufee, "Egaa fakkeenya namicha sanyii facaasuu maalitti akka hiikamu dhaggeeffadhaa. ¹⁹ Akkuma sanyiin karaa bukkeetti facaafame ta'e, eenyu illee dubbii mootummichaa dhaga'ee yoo hubachuu dhaabaate, inni hamaan dhufee dubbicha isa garaa isaa keessatti facaafame in butata. ²⁰ Akkuma sanyiin lafa dhagaa keessatti facaafame ta'e, akkasuma namni dubbicha dhaga'ee achumaan gammachuudhaan in fudhata. ²¹ Inni yeroodhaaf malee hundee hin qabu; sababii dubbichaatiif rakkinni yookiis ari'atamuun yommuu ka'u achumaan in gufata. ²² Akkuma sanyiin qoraattii keessa bu'e ta'e, akkasuma namni dubbicha in dhaga'a; kana booddees yaaddoon biyya lafaa, gowwoomsaan sooruma dubbicha in hufata, ija utuu hin godhatinis in hafa*. ²³ Akkuma sanyiin lafa gaariitti facaafame ta'e immoo, akkasuma namni dubbicha in dhaga'a in hubatas; ija godhatees, inni tokko dhibba, inni tokko jaatama inni kaanis soddoma in baata" jedhe.

^{*22} 6:19-34; 19:23; ^{Luq} 12:16-21; ^{1Xim} 6:9-10,17

Fakkeenya Inkirdaadaa

24 Yesus ammoo fakkeenya biraa tokko isaanitti hime, "Mootummaan waaqaa nama sanyii gaarii qotiisa isaatti facaafatetti in fakkeeffama. ²⁵ Yeroo namni rafuttis diinni namichaa dhufee, inkirdaada qamadii keessa fa-caasee sokke. ²⁶ Midhaanichi guddatee ija erga godhatee booddee, inkirdaadi-chis immoo mul'ate. ²⁷ Kana irratti hojjetooni abbaa warraatti dhi'aatanii, 'Gooftaa, sanyii gaarii qotiisa keetti facaafte mitii? Inkirdaada immoo eessaa godhate ree?' jedhaniin. ²⁸ Inni immoo, 'Nama diina koo ta'etu kana godhe' jedhee isaaniif in deebise; yommuu hojjetooni, 'Nuyi dhaqnee isa akka aramnu barbaaddaa ree?' jedhaniin. ²⁹ Abbaan qotiisichaa garuu, 'Lakkii inkirdaada utuu aramtanii isaa wajjin qamadii akka hin buqqifnetti, dhiisaa! ³⁰ Hama yeroo midhaan sassaabamutti lachuu walumaa wajjin haa guddatan. Yeroo midhaan sassaabamutti warri sassaaban, dura inkirdaadiicha bubuqqisanii akka gubamuuf bissii bissiitti akka hidhaniif, qamadicha garuu gombisaa kootti akka anaaf sassaabaniif ittan himadha' jedhee isaaniif deebise" jedhe*.

^{*30} 3:12; ^{Mul} 14:15

Fakkeenya Ija Mukaa Hundumaa Irra Xinnaatuu Fi Fakkeenya Raacitii (^{Mar} 4:30-32; ^{Luq} 13:18-21)

31 Yesus itti fufee fakkeenya kan biraa tokko isaanitti hime; "Mootummaan waaqaa ija sanaaficaa namni fuudhee qotiisa isaa keessa facaase fakkaata. ³² Iji isaa sanyii hundumaa irra xinnayyoo dha, yommuu guddatu garuu biqila hundumaa irra caalee mukas ta'e, simbirroonni dhufanii damee isaa irratti mann'ee in ijaarratu" jedhe*.

^{*32} ^{His} 17:23; 31:6; ^{Dan} 4:9,18

33 Yesus ammas "Mootummaan waaqaa raacitii dubartiin fuutee daakuu safartuu sadiin maktee, raacitichis hunduma isaa bukeessu fakkaata" jedhee fakkeenya kan biraa tokko isaanitti in dubbate.

Yesus Fakkeenyaan Dubbachuu Isaa (^{Mar} 4:33-34)

34 Yesus kana hundumaa fakkeenyaan namoota sanatti dubbate; fakkeenya malees waan tokko isaanitti hin dubbanne. ³⁵ Kanaan raajichaan inni, "Fakkeenyaanan afaan saaqqadha, uumamuu biyya lafaatii jalqabee

isa dhokatee tures nan beeksisa" jedhamee dubbatame in raawwatame*.

^{*35} ^{Far} 78:2

Yesus Fakkeenya Inkirdaadichaa Hiikuu Isaa

36 Yesus kana booddee namoota sana gad dhiisee manatti ol lixe; yommuu bartoonni isaa itti dhi'aatanii, "Fakkeenya inkirdaada qotiisicha keessaa nuuf hiiki!" jedhaniin. ³⁷ Yesus immoo deebisee, "Inni sanyii gaarii facaasu ilma namaa ti; ³⁸ qotiisichi biyya lafaa ti; sanyiin gaariin ilmaan mootummaa ti; inkirdaadis ilmaan isa hamaa ti*. ³⁹ Diinichi inkirdaada facaase Seexana; yeroon itti midhaan sassaabamu dhuma biyya lafaa ti; warri midhaan sassaabanis ergamoota Waaqayyoo ti. ⁴⁰ Akkuma inkirdaadi walitti qabamee ibiddaan gubamu, dhuma biyya lafaattis immoo akkasuma in ta'a*. ⁴¹ Ilmi namaa ergamoota isaa in erga; isaanis karaa Waaqayyoo irraa waan nama gufachiisu hundumaa, warra hamaa hojjetan hundumaas mootummaa isaa keessaa walitti in qabu*, ⁴² boolla ibiddaattis isaan in darbatu. Achitti boo'ichii fi ilkaan qaruu isaan irra in ga'a*. ⁴³ Egaa warri qajeeltonni mootummaa abbaa isaanii keessatti akka biiftuu in ifu; namni gurra qabu haa dhaggeeffatu!" jedheen*.

^{*38} ^{Yoh} 8:44; ^{1Qor} 3:9; ^{1Yoh} 3:8,10

^{*40} 3:10; 7:19; ^{Yoh} 15:6

^{*41} 24:31; 25:31-46; ^{Sef} 1:3

^{*42} 13:50; 8:12

^{*43} ^{Dan} 12:3

Fakkeenya Qabeenya Dhokfameetii Fi Fakkeenya Callee Gati-Jabeessaa

44 Yommuu Yesus, "Mootummaan waaqaa qabeenya lafa qotiisaa keessa dhokfame fakkaata; namni tokko qabeenya kana argee deebisee erga dhoksee booddee, gammachuu irraa kan

ka'e dhaqee waan qabu hunu, gurguree lafa qotiisaa sana bitate*.

^{*44} ^{Fak} 2:4; ^{Filp} 3:7

45 "Mootummaan waaqaa ammas naggaadee callee babba'eessa barbaadu fakkaata. ⁴⁶ Naggaadichi callee gati-jabeessa argannaan, dhaqee waan qabu hundumaa gurguree callee sana bitate" jedhe*.

^{*46} ^{Fak} 8:10,11

Fakkeenya Kiyoo Qurxummii

47 Yesus itti fufee, "Mootummaan waaqaa ammas kiyoo galaanatti darbatamee akaakuu qurxummii hundumaa walitti qabe fakkaata*. ⁴⁸ Kiyichis guunnaan, qurxummi-qabduun gara qarqara bishaaniitti isa harkisanii, taa'anii qurxummii isa gaggaarii qodaa isaaniitti naqanii, isa gaggadhee immoo gaggatan. ⁴⁹ Yeroo dhuma biyya lafaattis akkasuma in ta'a; ergamoonni Waaqayyoo ba'anii warra hamoota warra qajeelotattii gargar in baasu*. ⁵⁰ Warra hamoota boolla ibiddaatti in darbatu; achitti boo'ichii fi ilkaan qaruu isaan irra in ga'a" jedhe*.

^{*47} 22:9,10

^{*49} 25:32

^{*50} 13:42; 8:12

Waan Bartoonni Yesus Barsiisuuf Jiran

51 Kana booddee Yesus, "Kana hundumaa hubattaniittuu ree?" jedhee isaan gaafate; isaan immoo deebisanii, "Eyyee" jedhaniin. ⁵² Inni garuu, "Kanaaf barsiisaan seera durii mootummaa waaqaatiif bartuu ta'ee qopheeffame hundinuu, abbaa manaa isa mana mi'a isaatii keessaa waan haaraa fi waan moofaa gad baasu fakkaata" jedhe.

Yesus Naazireetitti Tuffatamuu Isaa (^{Mar} 6:1-6; ^{Luq} 4:16-30)

53 Yesus fakkeenya kana hundumaa isaanitti himee erga raawwatee, iddoo sana dhiisee in adeeme*. ⁵⁴ Gara mandara kutaa biyya itti dhalatee dhaqee, mana sagadaa isaanii keessatti isaan barsiise. Warri isa dhaga'an immoo raajeffatanii, "Ogummaan akkasii hojiin aangoo kun hundinuus eessaa dhufee? ⁵⁵ Kun ilma isa muka sooftichaa mitii? Haati isaas Maariyaam jedhamtee waamamti mitii ree?

Yaaqoobii fi Yoseef, Simoonii fi Yihudaan obbolaa isaa ti mitii*? ⁵⁶ Obboleettonni isaas hundinuu as nu bira jiru mitii ree? Egaa wanti kun hundinuu eessaa dhufee? jedhan*. ⁵⁷ Isaan kanaaf isa maman; Jesus garuu, "Raajiin iddoo biraatti malee, biyya isaatti, mana ofii isaattis ulfina hin argatu" isaanin jedhe*. ⁵⁸ Sababii amanti-dhabina isaaniiif hojii aangoo baay'isee achitti hin hojjenne.

*53 7:28

*55 12:46; Yoh 6:42

*56 Yoh 7:15,52

*57 Yoh 4:44

Ajjeefamuu Yohannis Cuuphaa

(Mar 6:14-29; Luq 9:7-9)

14 ¹ Yeroo sanatti Herodis abbaan biyyaa oduu Yesus dhaga'ee, ² hojjetoota isaatiin immoo, "Kun Yohannis cuuphaa dha, isatu du'aa kaafame; kanaaf hojiin aangoo kun hundinuu isaan hojjetamaa jiru" jedhe. ³ Herodis waa'ee Herodiyaas haadha manaa obboleessa isaa Filiphosiif jedhee, Yohannis qabsiisee fuuncaadhaan hiisee, mana hidhaatti galchisiisee ture*. ⁴ Yohannis yommuu Herodisiin, "Ati ishee fuudhuun kee seera miti" in jedha ture*. ⁵ Inni Yohannisin ajjeesuu barbaadde ture, garuu namoota warra Yohannisin akka raajiitti ilaalan sodaate*.

*3 11:2; Luq 3:19-20

*4 19:9; Lew 18:16; 20:21

*5 21:26

⁶ Guyyaan seenaa dhaloota Herodis geenyaan, intalli Herodiyaas keessumoota sana duratti sirbitee Herodisin gammachiifte. ⁷ Kana irratti inni waanuma isheen gaafatte isheedhaaf kennuudhaaf kakaadhaan abdachiise. ⁸ Intalattiin immoo haadha isheetiin gorfamtee, "Asitti mataa Yohannis cuuphaa gabateetti anaaf kenni" jette. ⁹ Mootichi yommuu in gadde, garuu sababii kakaa isaatiif, keessumoota isaatiifis jedhee akka inni isheedhaaf kennamu in abboome. ¹⁰ Itti ergees, mana hidhaa keessatti mataa Yohannis mormatti irraa kuchisiise. ¹¹ Mataan isaa sun gabateetti fidamee intalattidhaaf in kenname; isheen immoo haadha isheetti in geessite. ¹² Yommuu bartoonni Yohannis dhufanii reeffa

isaa fuudhanii awwaalan; dhaqaniis Yesusitti in himan.

Yesus Namoota Kuma Shan Nyaachisuu Isaa

(Mar 6:30-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

¹³ Yesus kana yommuu dhaga'e kophaa isaa bidiruudhaan achii ka'ee gara iddoo qoofniitti sokke; tuuti sun immoo adeemuu isaa dhaga'anii mandarootaa miillaan isa duukaa bu'an. ¹⁴ Yesus qarqara bishaaniitti yommuu bu'e tuuta gobbuu argee, isaaniiif oo'ee, dhukkubsatoota isaanis in fayyise*. ¹⁵ Yeroo galgalaa'ee immoo bartoonni gara isaa dhufanii, "Kun lafa onaa dha, guyyichis sokkeera; egaa tuuti kun gara gandeennii dhaqanii nyaata ofii isaaniiif haa bitaniif gad isaan dhiisi!" jedhan. ¹⁶ Yesus immoo, "Dhaquu isaan hin barbaachisu, ofii keessanii waan isaan nyaatan kenaafti" isaanin jedhe. ¹⁷ Isaan garuu deebisanii, "Nuyi buddeena shanii fi qurxummii lama duwwaa asii qabna" jedhaniin. ¹⁸ Inni immoo, "As gara kootti fidaa!" jedhe.

*14 9:36

¹⁹ Kana booddee marguma sana irra akka taa'aniif tuuta sana abboomee, buddeenan shanii fi qurxummii lamaan fuudhee, gara waaqaatti ol ilaalee, cebbisee cabsees, buddeenan sana bartoota isaatti kekkenne; bartoonni immoo tuuta sanaaf in dhi'eesan*. ²⁰ Isaan hundumtinuu nyaatanii in quufan; ergasii bartoonni hurraa isaan irraa hafe gundoo kudha lama guutuu fuudhan*. ²¹ Warri nyaatanis dubartoota fi ijoolllee malee dhiirri akka kuma shanii turan.

*19 15:35-39

*20 2Mot 4:43-44

Yesus Bishaan Gubbaa Adeemuu Isaa

(Mar 6:45-52; Yoh 6:15-21)

²² Yesus hamma ofii isaatii tuuta sana gad dhiisutti, bidiruu yaabbatanii isa dura gamatti akka ce'aniif bartoota isaa in giddisiise. ²³ Tuuta sana erga gad dhiisee booddees, kophaa isaatti kadhaachuudhaaf gara gaaraatti ol ba'e; yommuu galgalaa'ees kophaa isaa achi ture*. ²⁴ Bidirichi garuu yeroo kana qarqara irraa baay'ee fagaate; sababii qilleensi fuula duraan itti qilleensa'uufis dha'aa

bishaaniitiin asii fi achi daddarbatamaa ture. ²⁵ Halkan keessaa gara iyya indaanqoo isa lammaffaattis Yesus bishaan gubbaa adeemaa gara isaanii dhufe. ²⁶ Bartoonni garuu bishaan irra utuu inni adeemuu arganii baay'ee na'anii, "Innoo ekeraa dha" jechaa, sodaachuu isaanii irraa kan ka'e iyyan*. ²⁷ Yesus immoo achumaan isaanitti dubbatee, "Jabaadhaa, innoo anaa, hin sodaatinaa!" jedhe. ²⁸ Phexros deebisee, "Goofaa! Si erga ta'ee, bishaan irra gara kee akkan dhufu na abboomi!" jedheen. ²⁹ Inni immoo, "Kottu!" jedhe; yommuu Phexros bidiricha keessaa ba'ee bishaan gubbaa gara Yesusitti adeemuutti ka'e. ³⁰ Qilleensi jabaan sun yeroo isatti dhaga'ame garuu in sodaate; gad liqimfamuu jalqabnaanis iyyee, "Goofaa! Na oolchi!" jedhe. ³¹ Yesus achumaan harka isaa hiixatee isa qabee, "Yaa namicha amantii hir'uu! Maaliif mamte?" jedheen*. ³² Yeroo isaan bidiruu yaabbatanitti qilleensichi in dhaabate. ³³ Kana irratti warri bidiricha keessaa Yesusiif sagadanii, "Ati dhuguma ilma Waaqayyoo ti!" jedhaniin*. ³⁴ Luq 6:12; 9:18,28

*26 Luq 24:37

*31 8:26

*33 16:16; Yoh 1:49

Yesus Genesaarexitti Dhukkubsatoota Fayyisuu Isaa

(Mar 6:53-56)

³⁴ Yommuu ce'anis bakkee Genesaarexitti lafatti ba'an. ³⁵ Namoonni iddoo sanaa immoo isa ta'uu baranii, naanna'aa sana hundumaatti erganii, warra dhukkubsachaa turan hundumaa gara isaatti fidan. ³⁶ Warri dhukkubsatan kun shaashara wayyaa isaatii duwwaa illee akka tuqaniif isa in kadhatu turan; hammi shaashara wayyaa isaa tuqan hundinuus in fayyan*.

*36 9:20-21; Luq 6:19

Abboommiin Waaqayyoo Seera Muka Abbootaa Caaluu Isaa

(Mar 7:1-13)

15 ¹ Ergasii Fariisonnii fi barsiisonni seeraa Yersaaleemii gara Yesus dhufanii, ² "Bartoonni kee maaliif seera muka abbaa keenya irra daddarbu? Isaanoo buddeena nyaachuu isaanii dura harka dhiqachuudhaan of

hin qulleessan" jedhaniin*. ³ Yesus deebisee, "Isinoo seera muka abbaa keessaniitiif jettanii, maaliif abboommii Waaqayyoo irra daddarbitu? ⁴ Waaqayyoo, 'Abbaa keetii fi haadha keetii ulfina kenni!' iddoo biraatti immoo, 'Abbaa isaa fi haadha isaa irratti hamaa kan dubbatu dhugumaan haa ajjeefamu!' jedheera*. ⁵ Isin garuu, 'Namni abbaa isaa fi haadha isaa gargaaruuf ture tokko isaanin, wanti na biraa isiniif kennamuuf malee, amma Waaqayyooof kenname yoo jedhe, ⁶ egaa abbaa isaaf yookiis haadha isaaf ulfina kennuu isa hin barbaachisu' jettu. Akkasitti seera muka abbaa keessaniitiif jettanii dubbii Waaqayyoo busheessitu. ⁷ Isin of hin arginee nana! Isaayaas waa'ee keessaniif raajii isaa keessatti*.

*8 'Sabni kun afaan isaatiin ulfina anaaf kenna,

garaan isaa garuu baay'ee anattii fagoo dha;

*9 ana waaqessuun isaanii akkasumaan,

abboommii namaa akka seera Waaqayyootti barsiisu'

isa jedhe ba'essa dubbate" jedhe.

*2 Luq 11:38

*4 Bau 20:12; Kes 5:16

*7 Isa 29:13

Yesus Wanti Nama Xureessu Maal Akka Ta'e Barsiisuu Isaa

(Mar 7:14-23)

¹⁰ Yesus namoota ofitti waamee, "Dubbii koo dhaga'aa hubadhaas! ¹¹ Wanti afaan namaa lixu, xuraa'aa nama hin godhu; wanti afaan namaa keessaa ba'u garuu xuraa'aa nama godha" isaanin jedhe*.

*11 12:34; HoE 10:14-15; 1Xim 4:4

¹² Yommuu bartoonni gara isaa dhufanii, "Warri Fariisotaa dubbii ati jette yommuu dhaga'an gufachuu isaanii beekteeftaa?" ittiin jedhan. ¹³ Yesus immoo deebisee, "Biqiltuun abbaan koo inni waaqa irraa hin dhaabin hundinuu in buqqa'a*. ¹⁴ Waa'ee isaanii dhiisaa! Isaan jaamota, jaamota akka isaanis karaa in argisiisu; namni jaamaan jaamaa akka isaatii karaa yoo argisiise, lachuu wal

fudhatanii boolla keessa in bu'u" jedhe*.

*13 Yoh 15:2; HoE 5:38

*14 23:16; Luq 6:39; Rom 2:19

15 Phexros garuu deebisee, "Fakkeeniyicha nuuf hiiki!" jedheen. ¹⁶ Yesus immoo deebisee, "Isinumtuu hamma ammaatti hin hubatin jirtuu? ¹⁷ Wanti afaaniin lixu hundinuu, mar'umaanitti darbee bakkeetti akka ba'u hin qalbifattanii ree? ¹⁸ Dubbiin afaan keessaa ba'u garuu, yaada garaa namaa keessaa dhufa; isatu xuraa'aa nama godha*. ¹⁹ Wanti hamaan hundiinu yaada garaa keessaa ba'ao, isaanis, nama ajjeechaa, ejjummaa, halalummaa, hanna, sobaan dhugaa ba'uu, nama salphisuus*. ²⁰ Isaan kanatu xuraa'aa nama godha malee, harka dhiqachuudhaan utuu of hin qulleessin nyaachuun xuraa'aa nama hin godhu" jedheen.

*18 12:34

*19 Uma 6:5; 8:21; Gal 5:19-21;

1Qor 6:9-10

Amantii Dubartii Tokkoo

(Mar 7:24-30)

21 Yesus achii adeemee gara kutaa biyya Xiirsoosii fi Sidoonitti sokke. ²² Kunoo, dubartiin Kana'aan tokko naanna'aa biyya sanaatii dhuftee sagalee guddaadhaan, "Ilma Daawit, gooftaa koo! Intalli koo hafuura hamaadhaan qabamtee jirti, anaaf maari!" jette. ²³ Yesus garuu sagalee tokko iyyuu isheef hin deebifne. Bartoonni isaa yommuu gara isaa dhufanii, "Ishee nu booddeedhaa iyyaa adeemtu kana, waan isheen barbaaddu godhiifii of biraa deebisi!" jedhaniin.

24 Inni immoo deebisee, "Ani warra akka hoolotaa karaa irraa goranii mana Israa'elii badan duwwaaf malee hin ergamne" jedheen*. ²⁵ Dubartittiin garuu dhuftee miilla Yesusitti kuftee, "Yaa gooftaa na gargaari!" jetteen. ²⁶ Yesus yommuu deebisee, "Buddeena ijoollotaa fuudhanii sarootaa darbachuun ba'eessa miti" jedheen. ²⁷ Isheen, "Eyyee, yaa gooftaa, haa ta'u iyyuu malee, saroonnis maaddii gooftota isaanii irraa isa harca'u in nyaatu" jette. ²⁸ Kana irratti Yesus, "Dubartii nana! Amantiin kee guddaa dha, akkuma ati barbaadde siif

haa ta'u!" jedhee deebiseef; intalli ishees si'uma sana fayyite*.

*24 10:6

*28 8:10,13

Yesus Namoota Baay'ee Fayyisuu Isaa

29 Ergasii Yesus achii adeemee, ciisa bishaan Galiilaa bira dhufee, garaa tokkotti ol ba'ee achi in taa'e*. ³⁰ Tuuti sonaan baay'een immoo warra hokkolan, warra jaaman, warra kottaa'an, warra arraba didaa akkasumas kan biraa baay'ee fidanii dhufanii, miilla Yesus jala kaa'an; yommuu inni isaan in fayyise. ³¹ Tuuti sun immoo, warri arraba didaa akka dubbatan, warri kottaa'an akka fayyan, warri hokkolan akka asii fi achi adeeman, warri jaaman akka argan hubatee in raajeffate; Waaqayyoo goftaa Israa'eliif immoo hooqubaa dhi'eesse*.

*29 5:1; Mar 7:31

*31 Mar 7:37

Yesus Namoota Kuma Afur Nyaachisuu Isaa

(Mar 8:1-10)

32 Yesus garuu bartoota isaa ofitti waamee, "Namoonni kun guyyaa sadan kana anaa wajjin turan, nyaatas waan isaan hin qabneef hunduma isaaniiif nan oo'a; egaa ani akka isaan karaatti hin kukkufnetti, akkuma beela'aa jiranitti gad isaan dhiisuu hin barbaadu" isaaniiin jedhe*. ³³ Kana irratti bartoonni isaa, "As lafa onaa kanatti buddeena tuuta guddaa kana quufsu eessaa arganna ree?" jedhaniin. ³⁴ Yesus immoo, "Buddeena meeqa qabdu?" jedhee isaan gaafannaan, isaan immoo, "Buddeena torbaa fi qurxummii xixinnoo muraasa qabna" jedhaniin. ³⁵ Yommuu inni lafuma sana akka tattaa'aniif namoota abboome. ³⁶ Buddeenani torbani fi qurxummiwwan sana fuudhee, Waaqayyoo galata galchee, caccabsee bartootatti kekkenne; bartoonnis tuuta sanaaf in dhi'eessan. ³⁷ Hundumti isaanis nyaatanii quufan; hurraa irraa hafes gundoo gurguddaa torba guutanii fuudhan. ³⁸ Warri buddeenicha nyaatan dubartootaa fi ijoollota malee dhiirota kuma afur turan. ³⁹ Ergasii Yesus tuuta sana gad dhiisee, bidiruu yaabbatee

gara kutaa biyya Magadaan jedhamuu dhaqe.

*32 9:36; 14:14

Warri Fariisotaa Milikkita Gaafachuu Isaanii

(Mar 8:11-13; Luq 12:54-56)

16 ¹ Warri Fariisotaa fi warri Saduqootaa dhufanii Yesusin qoruudhaaf, akka inni milikkita waaqa irraa isaan argisiisuuf gaafatan*. ² Inni immoo deebisee, "[Yeroo galgala'u, 'Waaqni diimateera, kanaaf bor bokkaan hin roobu' ³ ganama immoo, 'Booruun diimatee duumessi irra buufateera, kanaaf har'a in rooba' in jettu. Egaa bifa waaqaa ilaaltanii waan ta'u himuu beektu, milikkita yeroo kanaa immoo hubachuu hin dandeessan.] ⁴ Dhaloonni hamaan garagaggalaanis milikkita in barbaada; garuu milikkita Yoonas irraa kan hafe milikkinni tokko illee hin kennamuuf" isaaniiin jedhe. Kana booddee achumatti isaan dhiisee adeeme*.

*1 12:38; Luq 11:16

*4 12:39; Luq 11:29; Yon 2:1; 3:4-5

Yaada Fariisotaa Fi Saduqootaa Irraa Of Eeggachiisuu Isaa

(Mar 8:14-21)

5 Bartoonni yeroo bishaanicha gammatti ce'anitti, buddeena tokko illee fudhachuu irraanfatan. ⁶ Yesus immoo, "Ilaalladhaa! Raacitii warra Fariisotaa fi, warra Saduqootaa irraas of eeggadhaa!" isaaniiin jedhe*. ⁷ Yommuu isaan walii isaanii gidduutti dudubbatanii, "Isa nuyi buddeena hin fudhatiiniif akkas jedha" jedhan. ⁸ Yesus garuu kana baree, "Yaa warra amantii hir'uu! Maaliif waa'ee buddeena dhabuu keessaniitti hiiktanii walii keessan gidduutti dudubbattu? ⁹ Isin amma iyyuu yaadatti hin fudhattanii? Buddeenani shanan namoota kuma shaniif kennaman, hurraa gundoo meeqa akka walitti qabdan hin yaadattanii ree*? ¹⁰ Yookiis buddeenani torban namoota kuma afuriif kennaman, gundoo meeqa walitti qabdan*? ¹¹ Attamittis waa'ee buddeenaaf akka ani isinitti hin dubbatin yaadatti fudhachuu dadhabdan ree? Anoo raacitii warra Fariisotaa fi Saduqootaattii of eeggadhaan jedhe" isaaniiin jedhe. ¹² Ergasii isaan, waa'ee

raacitii buddeena utuu hin ta'in, bar-siisa warra Fariisotaa fi Saduqootaattii akka of eeggatan jechuu isaa akka ta'e hubatan.

*6 Luq 12:1; 1Qor 5:6; Gal 6:9

*9 14:17-21; Mar 6:34-44; Luq 9:11-17;

Yoh 6:1-13

*10 15:34-38; Mar 8:1-9

Phexros Waa'ee Yesus Dhugaa Ba'uu Isaa

(Mar 8:27-30; Luq 9:18-21)

13 Yesus gara naanna'aa mandara Qiisaariyaa Filiphos yommuu dhaqe, "Namoonni ilma namaatiin eenyu jedhu?" jedhee bartoota isaa gaafate. ¹⁴ Isaan yommuu deebisanii, "Kaan 'Inni Yohannis cuuphaa dha' jedhu, kaan 'Inni Eliyaas', kaanis 'Inni Ermiyaas yookiis raajota keessaa tokko' jedhu" jedhan*. ¹⁵ Yesus immoo, "Isinoo, eenyu anaan jettu?" jedhee isaan gaafate. ¹⁶ Simoon Phexros deebisee, "Ati Masihiicha, ilma Waaqayyoo jiraataa ti" jedhe*.

*14 14:1-2; Mar 6:14-15; Luq 7:16; 9:7-8

*16 26:63; Yoh 6:69; 11:27

17 Kana irratti Yesus deebisee, "Yaa Simoon ilma Yoonaa, ati kan ayyaanomtee dha! Kana abbaa koo isa waaqa irra jirtu sitti mul'ise malee, yaadni nama foonii sitti hin mul'ifne*. ¹⁸ Anis sittan hima, akkuma Phexros jechuun dhagaa jechuu ta'e, ati dhagaa dha; anis dhagaa hin sochoone kana irratti waldaa koo nan ijaara, gooftummaan du'aas matummaa waldicha irratti humna hin godhatu hin mo'us*. ¹⁹ Banaa mootummaa waaqaa siifan kenna; waanumti ati lafa irratti hiite, waaqa irratti hidhamaa in ta'a; waanumti ati lafa irratti hiikte immoo waaqa irrattis hiikamaa in ta'a" jedhe*. ²⁰ Yommuu mas Masihiicha ta'uu isaa nama tokkotti iyyuu akka isaan hin himneef, bartoota isaa cimsee abboome*.

*17 17:5; Gal 1:15-16

*18 Yoh 1:42; Efe 2:20; Isa 38:10

*19 18:18; Yoh 20:23

*20 17:9; Mar 9:9

Yesus Waa'ee Dhiphina Isaa Fi Du'a Isaa, Du'aa Ka'uu Isaas Dubbachuu Isaa

(Mar 8:31—9:1; Luq 9:22-27)

21 Yeroo sanaa jalqabee Yesus gara Yerusaalem akka dhaqan harka

maanguddootaatiin, harka luboota warra angafootaa fi barsiisota seeraatiin guddaa dhiphachuun, ajjeefamuun, guyyaa sadaffaattis du'aa kaafamuun akka isa irra jiru bartoota isaatti mul'isuutti ka'e*. ²²Phexros immoo gara bukkeetti isa qabee, "Waaqayyo si haa oolchu! Kun si irratti dhufuun hin ta'uuf" jedhee isa gorsuutti ka'e. ²³Inni garuu garagalee Phexrosiin, "Na duraa turi Seexana nana! Ati gufuu anatti taate, ati kan namootaa malee kan Waaqayyoo hin yaaddu" jedhe*.

*21 12:40; 17:22-23; Yoh 2:19

*23 4:10

²⁴Ergasii Yesus bartoota isaatiin, "Namni tokko illee ana duukaa bu'uu yoo barbaade, waa'ee ofii isaa dhiisee, fannoo isaa [isa anaaf jedhee baatu] of irra kaa'atee, ana duukaas haa bu'u*! ²⁵Namni jireenya isaa oolfachuu yoo barbaade, jireenya isaa duraa in fudhatama; namni anaaf jedhee jireenya isaa kennu immoo, isa in argata*. ²⁶Namni biyya lafaa guutummaatti yoo buufate, lubbuu isaa garuu yoo dhabe, bu'aan isaa maali ree? Yookiis namni gatii lubbuu isaa maal kennuu danda'a ree? ²⁷Ilmi namaa ulfina abbaa isaatiin ergamoota isaa wajjin dhufuuf jira; yommuus adduma addaan akka hojii isaatiitti gatii isaa in kennaaf*. ²⁸Dhuguman isiniin jedha, namoota as dhaabatanii jiran keessaa, kaan utuu hin du'in, ilmi namaa mootummaa isaatiin dhufuu isaa arguuf jiru" jedhe*.

*24 10:38; Luq 14:27

*25 10:39; Luq 17:33; Yoh 12:25

*27 25:31; Far 62:12; Rom 2:6

*28 10:23

Yesus Ulfina Isaa Mul'isuu Isaa

(Mar 9:2-13; Luq 9:28-36)

17 ¹Guyyaa ja'a booddee, Yesus Phexrosii fi Yaaqoobin, Yohannis obboleessa Yaaqoobis fudhatee, ol gara gaara dheeraa tokkotti kophaatti isaan baase*. ²Innis bifa ulfina isaatiin isaanitti mul'ate, fuulli isaas akka biiftuu ibse uffanni isaas akka ifaa addaatee balaqqise*. ³Kunoo, Museenii fi Eliyaas achitti isaanitti mul'atanii, isaa wajjin dudubbachaa turan. ⁴Phexros gidduutti, "Yaa gooftaa! Asitti argamuun keenya attam gaarii

dha; fedha kee yoo ta'e asitti godoo sadii, tokko siif, tokko Museedhaaf, tokkos Eliyaasiif nan ijaara" jedhee Yesusitti dubbate. ⁵Utuu inni kana dubbachaa jirru, kunoo, duumessi ifa of keessaa qabu tokko isaanitti uffise. Sagaleenis duumessicha keessaa dubbatee, "Kun ilma koo isa ani jaalladhu, gammachuun koos isatti in raawwatama; isa dhaga'aa!" jedhe*. ⁶Bartoonni immoo sagalicha dhaga'anii adda isaanittiin gombifaman, guddaas in sodaatan. ⁷Yesus garuu isaanitti dhi'aatee harkaan isaan qabee, "Ka'aa, hin sodaatinaas!" isaanin jedhe. ⁸Isaan yommuu ol ilaalan Yesus duwwaa argan malee, nama biraa tokko iyyuu hin argine.

*1 26:37; Mar 5:37; 13:3

*2 2Phe 1:16-18

*5 3:17; 12:18; Uma 22:2; Far 2:7;

Isa 42:1; Mar 1:11; Luq 3:22; Kes 18:15

⁹Isaan gaaricha irraa utuu gad bu'uutti jiranii Yesus, "Ilmi namaa du'ee warra du'an keessaa hamma kaafamutti, mul'ata argitan kana nama tokkotti iyyuu hin himinaa!" jedhee bartoota isaa abboome*. ¹⁰Kana booddee bartoonni, "Egaa maaliif barsiisonni seeraa, 'Eliyaas dura dhufuutu ta'a' jedhu?" jedhanii isa gaafatan*. ¹¹Yesus immoo deebisee, "Eliyaas waan hundumaa iddootti deebisuudhaaf dhufuun isaa beekamaa dha. ¹²Ani garuu, Eliyaas kanumaan dura iyyuu akka dhufe isinittan hima; namoonni waanuma jaallatan isa irratti hojjetan malee isa hin hubanne; ilmi namaas immoo akkasuma harka isaanitti dhiphachuuf jira" isaanin jedhe*. ¹³Yommuus bartoonni waa'ee Yohannis cuuphaatiif isaanitti dubbachuu isaa in hubatan*.

*9 16:20

*10 Mil 4:5-6

*12 11:14; 14:9,10

*13 Luq 1:17

Yesus Gurbaa Hafuura Hamaatiin Qabame Fayyisuu Isaa

(Mar 9:14-29; Luq 9:37-43)

¹⁴Isaan gara tuuta sanaatti yommuu deebi'an, namni tokko Yesusitti dhi'aatee jilbeenfatee isa kadhatee, ¹⁵"Yaa gooftaa ilma koo anaaf maari, innoo dhukkuba yeroo yerootti nama kuffisuu tokkoon qabamee baay'ee dhiphachaa jira; takka takka ibidda keessatti in kufa,

takka takkas bishaan keessatti in kufa. ¹⁶Ani bartoota keetti isa fideera, isaan garuu isa fayyisuu hin dandeenye" jedhe. ¹⁷Yesus deebisee, "Isin dhaloota hin amannee fi jajal'aa nana, hamma yoomiitti isinii wajjin jiraachuun anaaf ta'a? Hamma yoomiittis ba'aa anatti taatu? Mucicha as naa fidaa!" jedhe. ¹⁸Yesus hafuuricha hamaa sana ifanaan, inni gurbicha keessaa ba'e; gurbichi immoo si'uma sana fayye.

¹⁹Bartoonni ergasii kophaatti gara Yesus dhufanii, "Nuyi maaliif hafuuricha hamaa sana baasuu hin dandeenye?" jedhanii isa gaafatan*. ²⁰Yesus immoo deebisee, "Amantiin keessan waan hir'ateef kaa! Anoo dhuguman isiniin jedha, amantii hamma ija sanaaficaa geessu utuu qabaattanii, gaara kanaan, 'Asii ka'ii achi butadhu' in jettu, gaarichis asii ka'ee achi in butata; wanti isiniif hin danda'amnes hin jiru". ²¹Inni akkasii kun kadhataan soomuudhaanis malee gonkumaa hin baafamu]" jedheen.

*19 10:1

*20 21:21; Mar 11:23; Luq 17:6;

1Qor 13:2

Yesus Ammoo Waa'ee Du'a Isaatii Fi Du'aa Ka'uu Isaa Dubbachuu Isaa

(Mar 9:30-32; Luq 9:43-45)

²²Bartoonni Galiilaatti Yesus biratti walitti qabamnaan Yesus, "Ilmi namaa harka namootaatti dabarfamee in kennama*. ²³Isaan isa in ajjeesu, inni garuu guyyaa sadaffaatti du'aa in kaafama" isaanin jedhe; kana irratti bartoonni baay'ee in gaddan.

*22 16:21

Gibira Mana Qulqullummaa Baasuu Isaanii

²⁴Yesusii fi bartoonni isaa Qifirnaahomitti gallaan, warri gibira mana qulqullummaa fuudhan Phexros bira dhufanii, "Barsiisaan keessan gibira mana qulqullummaa hin baasuu?" jedhanii isa gaafatan*. ²⁵Phexros immoo deebisee, "Lakkii in baasa" jedheen. Phexros gara manaa dhufee utuu inni hin dubbatin, Yesus, "Maal sitti fakkaata yaa Simoon? Mootonni biyya lafaa qaraxa yookiis gibira eenyu irraa fudhatu? Namoota isaanii

irraa moo yookiis warra ormaa irraa fudhatu?" jedhee isa gaafate. ²⁶Phexros deebisee, "Warra ormaa irraa fudhatu" jennaan, Yesus immoo, "Yoos namoonni isaanii hin gaafataman kaa! ²⁷Haa ta'u iyyuu malee, nuyi gufuu akka isaanitti hin taanetti, gara ciisa bishaanii dhaqiiiti hokkoo ittiin qurxummii qaban bishaanichatti darbadhu; qurxummii isa dura ba'u fuutee, afaan isaa yoo bante, horii meetii akka birrii lamaa in argatta. Meeticha kana fuudhiitti anaaf, ofii keetiifis itti kenni!" jedheen*.

*24 Bau 30:13; 38:26

*27 Rom 14:13; 1Qor 8:9,13

Inni Caalu Eenyu?

(Mar 9:33-37; Luq 9:46-48)

18 ¹Yeroo sanatti bartoonni Yesu-sitti dhi'aatanii, "Mootummaa waaqaa keessatti hundumaa irra kan caalu eenyu?" jedhaniin*. ²Yommuus inni mucaa tokko gara isaatti waamee isaan gidduu dhaabachiisee, ³"Ani dhuguman isinitti hima, deebitanii akka mucoolii yoo ta'uu dhaabaattan, mootummaa waaqaatti matumaa hin galtan*. ⁴Eenyu illee akka mucaa kanaatti yoo gad of deebise, mootummaa waaqaatti hundumaa irra kan caalu isa. ⁵Eenyu illees mucaa akkasii tokko maqaa kootiin kan simu ana sima" jedhe*.

*1 Luq 22:24

*3 19:14; Mar 10:15; Luq 18:17

*5 10:40; Luq 10:16; Yoh 13:20

Namoota Gufachiisuu Irraa Of Eggachiisuu Isaa

(Mar 9:42-48; Luq 17:1-2)

⁶Yesus itti fufee, "Eenyu illee warra xixinnaa anatti amanan kana keessaa tokko gufachiisuu irra, dhagaan daakuu guddaan morma isaatti hidhamee tuujjuba galaanaa keessatti liqimsiifamuu isaaf wayya ture. ⁷Gufannaan waan dhufuuf biyya lafaatiif wayyoo! Gufannaan dhufuun irra jira'o; garuu nama gufannaan karaa isaa dhufu sanaaf wayyoo!

⁸"Harki kee yookiis miilli kee yoo si gufachiise, of irraa murii gati; harka lama yookiis miilla lama qabaatee ibidda bara baraatti darbatamuu kee mannaa, bu'aan dhagna keetii hir'uu

ta'ee, yookiis hokkolaa taatee jireenyatti galuu siif wayya*. ⁹Iji kee yoo si gufachiise, of keessaa baasii gatii; ija lachuu qabaatee qilillee ibiddaatti darbatamuu kee manaa, ija tokko qabaatee jireenyatti galuu siif wayya" jedhe*.

*8 5:30

*9 5:29

Fakkeenya Hoolaa Badee Argamee (Luq 15:3-7)

10 Yesus, "Isaan xixinnayyoo kana keessaa tokko illee akka hin tuffanne ilaalladhaa! Ani isinittan hima, waaqa irraa ergamoonni warri isaan eeguudhaaf kennaman guyyaa hundumaa fuula abbaa koo isa waaqa irraa duratti in argamu'o*. [¹¹Ilmi namaas isa bade oolchuuf dhufe*.]

*10 HoE 12:11; Ibr 1:14

*11 9:13; Luq 19:10

12 "Namni tokko hoolota dhibba qabaatee tokko keessaa yoo bade, sagaltamii salganuu gaarota irratti dhiisee isa bade sana barbaacha hin dhaquu ree? Maal isinitti fakkaata*? ¹³Ani dhuguman isinitti hima, yoo argate sagaltamii salgan warra takkaa karaa irraa hin badin caalaatti, isatti in gammada. ¹⁴Akkasumas isaan xixinnayyoo kana keessaa tokko illee baduun jaalala abbaa keessan isa waaqa irraa miti" jedhe.

*12 His 34:11-12; 1Phe 2:25

Obboleessi Obboleessa Gorsuu, Waan Kadhatanittis Walii Galuu

15 Yesus itti fufee, "Obboleessi kee yoo si yakke, dhaqii lafa isin lamaan kophaa jirtanitti balleessaa isaa itti himi! Inni yoo si dhaga'e obboleessa kee deebifatteetta*. ¹⁶Inni yoo si dhaga'uu dhaabaate garuu, dubbii hundiinu amansiisa dhuga-baatota lamaa yookiis sadiitiin dhaabataa akka ta'utti, nama kan biraa tokko yookiis lama ofii wajjin fudhadhuu dhaqi*. ¹⁷Isaanis yoo dhaga'uu dide waldaatti himi; waldaa iyyuu yoo dhaga'uu dide immoo, si biratti akka nama hin amaniniif, akka qaraxxuu hin amanamneetti haa lakkaa'amu*.

*15 Lew 19:17; Luq 17:3; Gal 6:1

*16 Kes 19:15; 2Qor 13:1; 1Xim 5:19

*17 1Qor 5:13; 2Tas 3:6; Tit 3:10

18 "Ani dhuguman isiniin jedha; waanumti isin lafa irratti hiitan, waaqa irrattis hidhamaa in ta'a; waanumti isin lafa irratti hiikan immoo, waaqa irrattis hiikamaa in ta'a*.

*18 16:19; Yoh 20:23

19 "Ammas isiniin nan jedha; isin keessaa namoonni lama biyya lafaa kana irratti waa'ee waan tokkootti walii galanii yoo kadhatan, abbaa koo isa waaqa irraa biraa wanti isaan kadhatan in kennamaaf*. ²⁰Iddoo namoonni lama yookiis sadii maqaa kootiin walitti qabamanitti, ani achitti isaan gidduutti nan argama" jedhe*.

*19 7:7; 21:22; Mar 11:24; Yoh 16:23-24; Yaq 1:5; 1Yoh 5:14-15

*20 28:20; Luq 24:36; Yoh 14:23

Deedeebi'anii Waliif Dhiisuu

21 Ergasii Phexros gara Yesusitti dhi'ate, "Gooftaa, obboleessi koo si'a meeqa yoo na yakke dhiisuuf? Hamma si'a torbaattii?" jedheen. ²²Yesus deebisee, "Ani hamma si'a torbaatamii torbaatti malee, hamma si'a torbaatti siin hin jedhu" jedheen*.

*22 Luq 17:3-4; Efe 4:32; Uma 4:24

Fakkeenya Abbaa Gatii Oo'a Hin Qabnee

23 Yesus itti fufee, "Akkasumas mootummaan waaqaa mootii hojjetoota isaa irraa gatii lakkaa'achuuf murtoo godhetti in fakkeeffama. ²⁴Yommuu inni lakkaa'achuu jalqabetti immoo, nama inni meetii miliyoonii baay'ee irraa qabu tokko itti fidan. ²⁵Namichi waan baasu dhabnaan garuu, gooftaan isaa gatichi haa baafamuuf, inni, haati manaa isaa, ijoolleen isaa, wanti inni qabu hundinuus akka gurguraman abboome. ²⁶Hojjetaan sun immoo miilla gooftaa isaa jalatti lafa dha'ee, 'Gatii kee hundumaa siifan baasaatii anaaf obsi' jedhee cimsee kadhate. ²⁷Kana irratti gooftaan isaa hojjetaa isaa sanaaf garaa laafee isa gad dhiise; gatii isa irraa qabus in dhiiseef*.

*27 Luq 7:42

28 "Hojjetaan sun garuu akkuma gad ba'een, hojjetaadhuma akka isaatii kan gatii akka birrii dhibba tokkoo irraa qabutti ba'ee, morma isaa hudhee qabee, 'Gatiin si irraa qabu anaaf baasi!' jedhe. ²⁹Hojjetichi akka isaatii sun immoo

miilla isaa jalatti kufee, 'Anaaf obsi, gatii kee siifan baasa' jedhee kadhate. ³⁰Abbaan gatii garuu in dide; hamma namichi gatii isaa baasuufitti, dhaqee mana hidhaatti isa galchisiise. ³¹Hojjetoonni akka isaatii warri kaan waan ta'e kana yommuu argan baay'ee gaddan; dhaqaniis waan ta'e kana hundumaa gooftaa isaaniitti himan. ³²Kana irratti gooftaan isaa hojjetaa isa duraa sana waamsisee, 'Ati hojjetaa hamaa nana! Ani gatii si irra jiru sana hundumaa waan ati ana kadhatteefan siif dhiise. ³³Akkuma ani siif oo'e, atis immoo hojjetaa akka keetiitiif oo'uun siif hin ta'u turee ree?' jedheen*. ³⁴Akkasitti gooftaan isaa dheekkamee, hamma inni gatii isa irra jiru hundumaa baasutti, dabarsee warra isa dhiphisaniitti kenne*.

*33 7:2; Luq 6:36-38; Qol 3:13; Yaq 2:13; 1Yoh 4:11

*34 5:25-26; Luq 12:58-59

35 "Isinis tokkon tokkon keessan garaa keessaniin obboleessa keessaniif yoo dhiisuu dhaabaattan, abbaan koo inni waaqa irraa akkas isin in godha" jedhe*.

*35 6:15; Mar 11:25

Gaaffii Wal Hiikuu Haadha Manaa Fi Abbaa Manaa

(Mar 10:1-12)

19 ¹Yesus dubbii kana hundumaa dubbatee erga raawwatee, Galilaadhaa ka'ee gara kutaa biyya Yihudaa isa laga Yordaanos gamaa dhaqqe. ²Tuuti sonaan guddaan isa duukaa bu'e, inni immoo warra dhukkubsatan achitti isaan in fayyise.

3 Yommuu warri Fariisotaa gara isaa dhufanii isa qoruudhaaf, "Namni tokko sababiidhuma halleen haadha manaa isaa baasuun seeraa?" jedhanii gaafatan*. ⁴Inni garuu deebisee, "Waaqayyoo inni jalqabatti isaan uume 'Dhiiraa fi dubartii akka uume' hin dubbifnee ree?" jedhe*. ⁵Itti dabalees, "Sababii kanaaf dhiirri abbaa isaa fi haadha isaa in dhiisa haadha manaa isaattis in maxxana; isaan lachanuus foon tokko in ta'u*." ⁶Egaa isaan lama miti, foon tokko malee; kanaafis waan Waaqayyoo walitti qabisiise, namni gargar hin baasin!" jedhe. ⁷Fariisonni immoo, "Yooos Muuseen, 'Caaffata ittiin ishee baasu ken-

neefii haa baasu' jedhee maaliif abboome ree?" jedhanii Yesusin gaafatan*. ⁸Yesus deebisee, "Museen sababii mata-jabina keessaniitiif haadha manaa keessan akka baaftaniif karaa isiniif bane malee, jalqabatti akkas hin turre. ⁹Ani isinittan hima, yoo isheen ejjite malee, namni haadha manaa isaa baasee kan biraa fuudhe in ejja" isaaniin jedhe*.

*3 5:31-32

*4 Uma 1:27; 5:2

*5 Uma 2:24; Efe 5:31

*7 Kes 24:1-4; Mat 5:31

*9 5:32; Luq 16:18; 1Qor 7:10-11

10 Yommuu bartoonni isaa, "Seerri abbaa manaa haadha manaa isaatti hidhu akkas yoo ta'e, fuudhuu hin wayyuu" ittiin jedhan. ¹¹Yesus immoo deebisee, "Dubbii kana warra isaaniif kenname duwwaatu mataatti fudhata malee, namni hundinuus danda'ee mataatti hin fudhatu*. ¹²Dhalachuu isaanitii jalqabanii xu'aashii kan ta'an jiru; warri harka namaatti xu'aashii ta'aniis jiru; mootummaa waaqaatiif jedhanii warri akka xu'aashii of godhanis jiru. Namni kana mataatti fudhachuu danda'u haa fudhatu!" isaaniin jedhe*.

*11 1Qor 7:7,17

*12 1Qor 7:32-35

Yesus Mucoolii Eebbisuu Isaa

(Mar 10:13-16; Luq 18:15-17)

13 Ergasii Yesus harka isaa irra kaa'ee akka isaaniif kadhatuuf, namoonni mucoolii gara isaatti fidan; bartoonni garuu ifatanii isaan dhowwan. ¹⁴Yesus immoo, "Lakkisaa mucoolii dhiisaa, gara koo dhufuu isaan hin dhowwinaa! Mootummaan waaqaa warra akkasiitiif in ta'a" jedhe*. ¹⁵Yesus harka isaa mataa mucoolii irra in kaa'ee; kana booddee immoo achii in adeeme.

*14 18:2-3

Gaaffii Dargaggeessa Sooressa Tokkoo

(Mar 10:17-31; Luq 18:18-30)

16 Kunoo, namni tokko gara Yesus dhufee, "Yaa barsiisa! Jireenya bara baraa qabaachuuf hojii gaariin gochuun anaaf ta'u maal inni?" jedheen. ¹⁷Yesus immoo, "Waa'ee hojii gaarii maaliif ana gaafatta? Isa tokkicha

sanatu gaarii dha; jireenya sanatti galuu yoo feete garuu, abboommota eegi!" ittiin jedhe*. ¹⁸ Kana irratti dargaggeessichi, "Abboommota isaan kam?" jedheen. Yesus immoo deebisee, "Hin ajjeesin, hin ejjin, hin hatin, sobaan nama irratti dhugaa hin ba'in*! ¹⁹ Abbaa kee fi haadha keef ulfina kenni; namas akka mataa keetiitti jaalladhu!" isa jedhu" jedheen*. ²⁰ Dargaggeessichi yommuu, "Kana hundumaa raawwadheera; egaa amma maaltu na duraa hir'ate?" jedheen. ²¹ Kana booddee Yesus deebisee, "Raawwattee guutuu ta'uu yoo feete, dhaqi qabeenya kee gurguri, warra deegaadhaaf kenni, waaqa irratti badhaadhummaa in qabaatta! Kottuutii na duukaa bu'il!" jedheen*. ²² Dargaggeessichi qabeenya guddaa qaba waan tureef, dubbii kana yommuu dhaga'e, gaddee achii in adeeme*.

*17 Luq 10:26-28; Gal 3:12,21

*18 Uma 20:13-16; Kes 5:17-19

*19 Uma 20:12; Lew 19:18; Kes 5:16

*21 6:20; Luq 12:33; HoE 2:45; 4:34

*22 Far 62:10

²³ Ergasii Yesus bartoota isaatiin, "Ani dhuguman isinitti hima, namni sooressi mootummaa waaqaatti galuun rakkisaa dha. ²⁴ Ammas isinittan hima, sooressi tokko mootummaa Waaqayyooti galuu irra, gaalli qaawwa lilmoo keessa ba'uutu salphata" jedhe. ²⁵ Bartoonni kana yommuu dhaga'an baay'ee na'anii dinqifatanii, "Egaa eenyutu fayyuu danda'a ree?" jedhan. ²⁶ Yesus immoo gara isaanii ilaalee, "Kun namootaaf hin danda'amu, Waaqayyooof garuu wanti hundinuu in danda'ama" isaaniin jedhe*.

*26 Uma 18:14; Iyo 42:2; Luq 1:37

²⁷ Phexros kana irratti, "Kunoo, nuyi hundumaa dhiifnee si duukaa buune'otii, egaa maal arganna laata ree?" jedheen*. ²⁸ Yesus immoo, "Ani dhuguman isinitti hima, biyya lafaa ishee haaraatti ilmi namaa ulfina isaatiin teessoo irra yommuu taa'u, isin warri na duukaa buutan immoo, teessota kudha lamaan irra teessanii, gosa Israa'el kudha lamaan keessatti firdii in kennitu*. ²⁹ Namni maqaa kootiif jedhee manneen yookiis obboloota yookiis obboleettota yookiis abbaa

yookiis haadha yookiis ijoollee yookiis araddaa dhiise, dachaa dhibba in fudhata; jireenya bara baraa in argata. ³⁰ Garuu baay'een warra dura jiran keessaa warra hundumaa booddee kan ta'an jiru; warra hundumaa booddee jiran keessaas warra duraa kan ta'an jiru" isaaniin jedhe*.

*27 4:20,22

*28 25:31; Luq 22:28-30; Mul 3:21

*30 20:16; Luq 13:30

Fakkeenya Warra Iddoo Waynii Keessa Hojjetanii

20 ¹ Yesusis, "Mootummaan waaqaa akka nama araddaa qabu tokkoo ti; namichi iddoo dhaabaa waynii isaatiif hojjetoota qacarachuudhaaf ganama obboroodhaan gad ba'e*. ² Inni guyyaatti nama tokkoof miindaa guyyaa tokkoo kennuudhaaf hojjetoota sanaa wajjin erga walii galee, gara iddoo waynii isaatti isaan erge. ³ Gara sa'aatii sadiittis achi ba'ee, kaan immoo lafa gabaa hojii malee dhaabataanii arge. ⁴ Gara sanaanis, 'Isinis gara iddoo waynichaa dhaqaa, ani immoo waan ta'u isiniifan kenna' jedhe. ⁵ Jarris in dhaqan; gara sa'aatii ja'aatti, gara sa'aatii sagaliittis ammoo gad ba'ee akkasuma godhe. ⁶ Gara sa'aatii kudha tokkoottis gad ba'ee kan biraa immoo utuu dhaabatanii arge. Isaaniinis, 'Maaliif guyyaa guutuu hojii malee addana dhaabattu?' jedhe. ⁷ Isaanis, 'Namni tokko iyyuu hojiitti waan nu hin qacaratiiniif as dhaabanna' jedhaniin; inni immoo, 'Isinis gara iddoo waynichaa dhaqaa!' jedheen.

*1 21:33

⁸ "Yeroo galgalaa'es abbaan waynichaa isa hojii isaa adeemsisuun, 'Hojjetoota waami! Warra booddeetii jalqabii hamma warra duraatti, beenyaa isaanii baasiif!' jedhe*. ⁹ Warri gara sa'aatii kudha tokkootti qacarammoo dhufanii, miindaa guyyaa tokko tokkoo fudhatan. ¹⁰ Warri duraa yommuu dhufan immoo caalaa waan argatan isaanitti fakkaate; garuu isaanis miindaa guyyaa tokko tokkoo fudhatan. ¹¹ Haa ta'u iyyuu malee, fudhatanii abbaa waynichaa irratti guunguman. ¹² Isaan, 'Warri booddee kun sa'aatii tokko duwwaaf hojjetan, ati

garuu nuyi warra dadhabbi guyyichaa fi ho'a saafaa baatee wajjin wal isaan qixxeessite" ittiin jedhan. ¹³ Namichi garuu isaan keessaa isa tokkoon, 'Yaa namicho! Ani waan tokko illee sitti hin balleessine; ati miindaa guyyaa tokkootti anaa wajjin walii hin gallee ree? ¹⁴ Amma kan kee fudhadhuu dhaqi! Ani namicha isa booddee kanaafis hammuma kan keetii kennuufii nan fedha. ¹⁵ Ani immoo horii ofii kootiitiin waanan fedhe gochuun anaaf hin ta'uu ree? Yookiis arjummaa koo weennaattaa?' jedheen*. ¹⁶ Akkasuma warri booddee warra duraa, warri duraa warra booddee in ta'u" jedhe*.

*8 Lew 19:13; Kes 24:14-15

*15 6:23; Rom 9:16,21

*16 19:30; Mar 10:31; Luq 13:30

Yesus Si'a Sadaffaa Waa'ee Du'a Isaatii Fi Waa'ee Du'a Ka'uu Isaa Dubbachuu Isaa (Mar 10:32-34; Luq 18:31-34)

¹⁷ Yesus gara Yerusaaletti ol in ba'a ture; karaatti immoo bartoota kudha lamaan kophaatti fudhatee, ¹⁸ "Kunoo, nuyi gara Yerusaaletti ol ba'uu keenya, ilmi namaa immoo luboota warra angafootaatti barsiisota seeraattis dabarfamee in kennama. Isaanis yakka du'aa itti in muru*; ¹⁹ akka itti ga'isaniif, akka reebamuuf, akka fannifamuufis saba Waaqayyoo warra hin ta'initti dabarsanii isa in kennu; guyyaa sadaffaatti immoo du'aa in kaafama" isaaniin jedhe.

*18 16:21; 17:22-23; Luq 9:22

Gaaffii Ilmaan Zabdewos (Mar 10:35-45)

²⁰ Ergasii haati ilmaan Zabdewos ilmaan ishee wajjin gara Yesus dhuftee, waa kadhachuudhaaf miilla isaatti kufte*. ²¹ Inni immoo, "Maal barbaad-da?" isheedhaan jedhe. Isheen itti fuftee, "Ilmaan koo kun lamaan mootummaa kee keessatti inni tokko gara mirga kee, inni tokko immoo gara bitaa kee akka taa'aniif abboomi!" ittiin jette*. ²² Yesus garuu deebisee, "Waan kadhattan hin beektan! Isin immoo xoofoo dhiphinaa ani keessaa dhuguuf jiru keessaa dhuguu in dandeessuu?" jennaan, isaan immoo, "In dandeenya" jedhaniin*. ²³ Innis, "Xoofoo koo kees-

saa illee dhuguuf jirtu, gara mirga koo yookiis gara bitaa koo taa'uu garuu kennuun kan koo miti; taa'umsi sun warra kanaan dura abbaa kootiin qopheeffameefiif ta'a" isaaniin jedhe*.

*20 10:2

*21 19:28

*22 26:39; Yoh 18:11

*23 HoE 12:2; Mul 1:9

²⁴ Bartoonni warri kaan kurnan yommuu kana dhaga'an obbolaa lamaan sanatti aaran. ²⁵ Yesus garuu gara isaatti isaan waamee, "Warri saba biyya lafa kanaa abbooman gooftummaadhaan akka isaan seerratan isin iyyuu in beektu; gurguddoonni isaanis aboo isaanii isaan irratti argisiisu*. ²⁶ Isin gidduutti akkas hin ta'u; eenyu illee isin keessatti guddaa ta'uu kan barbaadu, hojjetaa keessan ta'uutu isa irra jira*. ²⁷ Eenyu illee isin keessaa dura ta'uu kan barbaadu, garbicha isiniif ta'uutu isa irra jira. ²⁸ Ilmi namaas akkasuma hojjechiifachuudhaaf hin dhufne, namootaaf hojjechuufi, lubbuu isaa furii namoota baay'eedhaaf kennuuf dhufe malee" jedhe*.

*25 Luq 22:24-26

*26 23:11; Mar 9:35; Luq 22:26; 1Qor 9:19

*28 Luq 22:27; Filp 2:7; 1Xim 2:6;

1Phe 1:18-19

Yesus Namoota Jaamota Lama Fayyisuu Isaa

(Mar 10:46-52; Luq 18:35-43)

²⁹ Akkuma isaan Yerikoodhaa ba'aniin tuuti sonaan baay'een Yesus duukaa bu'an. ³⁰ Kunoo, namoonni jaamonni lama karaa bukkee in taa'u turan; isaanis Yesus achiin darbaa akka ture dhageenyaan iyyanii, "Gooftaa, yaa ilma Daawit nu maari!" jedhan*. ³¹ Tuuti sun calluma isaan jechisiisuu-dhaaf isaan ifate. Isaan garuu ittuma caalchisanii iyyanii, "Gooftaa, yaa ilma Daawit nu maari!" jedhan. ³² Yommuus Yesus dhaabatee isaan waamee, "Maal akkan isiniif godhu barbaad-du?" jedhe. ³³ Isaan immoo deebisanii, "Gooftaa, ija keenya akka nuuf bantu" jedhaniin. ³⁴ Yesus gara-laafinaan ija isaanii qaqqabnaan, achumaan agartuun isaanii deebi'eeffii, isa duukaas bu'an*.

*30 9:27; 15:22

*34 9:29-30

Yesus Milikkita Ulfinaatiin Yerusaalemitti Galuu Isaa

(Mar 11:1-11; Luq 19:28-40;
Yoh 12:12-19)

21 ¹Isaan Yerusaalemitti dhi'aata-nii, gara gaara ejersaa, Betfaa-gee yommuu ga'an, Yesus bartoota lama ergee, ²"Ganda fuullee keessan jiru sana dhaqaa, achumaan harree [yaabbii] hidhamtee ilmoon ishee bira dhaabatu in argattu; hiikaatii naa fidaa! ³Namni tokko yoo waa isiniin jedhe immoo, 'Gooftaatu dhimma isaaniin qaba, utuu hin turinis isaan in deebisa' ittiin jedhaa!" isaaniin jedhe*. ⁴Kun immoo wanti raajichi jedhe akka fiixaan ba'uuf ta'e;

⁵inni, "Namoota Xiyoonti himaa!

Mootiin keessan gad of deebisee,

kunoo, inni harree [yaabbii] keessaa,

ilmoo harree irra taa'ee siif in dhufa" isa jedhuu dha*.

*3 26:18

*5 Isa 62:11; Zak 9:9

⁶Kana irratti bartoonni dhaqanii akkuma Yesus isaan ajaje godhan. ⁷Harree sana ilmoo ishee wajjin fidanii uffata isaanii irra buusan; Yesus immoo irra taa'e. ⁸Tuuta sana keessaa harki caalaan uffata isaanii karaa irra afan; warri kaan immoo damee baala qabu muka irraa kukkutanii karaa irra firfirsan*. ⁹Tuuti warri dura adeemanii fi warri duukaa bu'an sagalee isaanii ol fudhatanii,

"Hosaa'inaa ilma Daawitiif!

Inni maqaa Waaqayyo gooftaatiin dhufu galateeffamaa dha;

hosaa'inaa ol waaqa gubbaatti" jedhan*.

*8 2Mot 9:13

*9 23:29; Far 118:25-26

¹⁰Yerusaalemitti yommuu inni gale, mandarichi guutummaatti raafame; namoonnis, "Inni kun eenyu?" jedhan*. ¹¹Tuuti isaa wajjin adeemus, "Kun raajicha, Yesus nama Naazireet kutaa biyya Galiilaa ti" jedhee deebise. ¹⁰Yoh 12:19

Yesus Mana Qulqullummaa Keessaa Warra Bitee Gurguru Oofuu Isaa

(Mar 11:15-19; Luq 19:45-48;
Yoh 2:13-22)

¹²Yesus ergasii mana qulqullummaatti ol lixee, warra mana qulqullummaa keessatti bitanii fi warra gurguran hundumaa gad baase; gabatoota warra horii callaa gegeddaraniitii fi taa'umsa warra gugee gurguranii gad garagalchee, ¹³"Manni koo mana kadhataa jedhamee in waamama" jedhamee caafameera, isin garuu holqa hattuu isa godhattan" isaaniin jedhe*. ¹³Isa 56:7; Er 7:11

¹⁴Warri jaaman, warri hokkolaniis mana qulqullummaa keessatti isa bira dhufan; inni immoo isaan fayyise. ¹⁵Luboonni warri angafoonnii fi barsiisonni seeraa wanta dinqisiisaa inni gochaa turee fi ijoollota mana qulqullummaa keessatti sagalee isaanii ol fudhatanii, "Hosaa'inaa ilma Daawitiif!" jedhan yommuu argan in aaran*. ¹⁶Kana irratti isaan, "Waan isaan kun jedhan dhageessaa?" jedhaniin. Yesus immoo deebisee, "Eyyee, 'Mucooliinii fi daa'imoonni afaan isaaniitiin akka si galateeffatan goote' isa jedhu takkaa hin dubbifnee ree?" isaaniin jedhe*. ¹⁷Kana booddee Yesus isaan dhiisee mandaricha keessaa ba'ee, Bitaaniiyaa dhaqee achi bule.

*15 21:9

*16 Far 8:2

Yesus Harbuu Tokko Irraa Ija Dhabuu Isaa

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸Yesus ganama barii gara mandarichaatti utuu deebi'uu in beela'e. ¹⁹Muka harbuu tokko karaa bukkeetti argee, gara isaatti yommuu gore baala duwwaa malee, homaa irraa hin arganne. Kanaaf mukichaan, "Bara baraan iji si irraa hin argamin!" jedhe; kana irratti harbichi achumaan goge*. ²⁰Bartoonni mukicha yommuu argan raajeffatanii, "Attamitti mukti harbuu sun achumaan goge?" jedhan. ²¹Yomus Yesus deebisee, "Ani dhuguman isiniin jedha, amantii yoo qabaattan, yoo mamuu dhaabaatanis, mukicha irratti waan ta'e duwwaa hin gootan;

gaaruma kanaan, 'Ol kaafamii galaa-nattis darbatamii' yoo jettan iyyuu in raawwatama*. ²²Amantanii kadhataan waan dhi'eeffattan hundumaa in fudhattu" isaaniin jedhe.

*19 Luq 13:6

*21 17:20; Luq 17:6; 1Qor 13:2

Gaaffii Waa'ee Gooftummaa Yesusiif Dhi'aate

(Mar 11:27-33; Luq 20:1-8)

²³Yesus mana qulqullummaatti ol galee utuu barsiisuu, luboonni warri angafoonnii fi maanguddoonni jaraa isa biraan ba'anii, "Gooftummaa maaliitiin kana hundumaa goota? Gooftummaa kanas eenyutu siif kenne?" jedhaniin*. ²⁴Kana irratti Yesus deebisee, "Anis immoo dubbii tokko isinan gaafadha, yoo isin deebii isaa anatti himtan anis immoo gooftummaa maaliitiin kana hundumaa akkan godhu isinitti nan hima. ²⁵Cuuphaan Yohannis cuuphe eessaa abboomame? Waaqayyo biraa moo, nama biraa abboomame?" isaaniiin jedhe. Isaanis walii wajjin dudubatanii, "Waaqayyo biraa' yoo jenne, 'Yooos immoo maaliif dubbii isaa hin amanin ree?' nuun jedha". ²⁶Nama biraa' akka hin jenneef namoonni hundinuu Yohannis raajiitti waan fudhatanii, isaan in sodaanna" jedhan*. ²⁷Kanaaf, "Nuyi hin beeknu" jedhanii Yesusiif deebisan; Yesus immoo, "Egaa anis kana hundumaa gooftummaa maaliitiin akkan godhu isinitti hin himu" isaaniin jedhe.

*23 Yoh 2:18; HoE 4:7

*25 Luq 7:30

*26 14:5

Fakkeenya Ilmaan Lamaa

²⁸Yesus amma immoo, "Waa'ee isa ani isinitti himuuf jedhu kanaa maal yaaddu? Namni ilmaan lama qabu tokko ture; innis ilma isaa isa tokko bira dhaqee, 'Yaa ilma ko, dhaqiitii har'a dhaabaa waynii keessa hojjeedu!' jedheen. ²⁹Ilmi isaa sun immoo, 'Anoo hin dhaqu' jedhee deebiseef; ergasii garuu gaabbee dhaqee. ³⁰Namichi ergasii ilma isaa isa kaan bira dhaqee, isuma ilma isaa isa tokkotti dubbate itti hima; inni immoo, 'Tole yaa abbayyee kol!' jedhe, garuu hin dhaqne. ³¹Isaan lamaan sana keessaa isa kam inni

jaalala abbaa isaatii godhe?" jedheen; jarri immoo, "Isa duraa ti" jedhanii deebisan.

Yommuu Yesus, "Ani dhuguman isinitti hima, warri jal'isanii qaraxa fuudhanii fi gaalamootonni isin dura mootummaa Waaqayyooti in galu*. ³²Yommuu Yohannis cuuphaan qajee-lummaa isin barsiisuu dhufe, isin isa hin amanne; qaraxxoonnii fi gaalamootonni garuu isa in aman. Isin immoo erguma kana argitanii booddee iyyuu, gaabbitanii isa hin amanne" isaaniin jedhe*.

*31 Luq 3:12; 18:14

*32 Luq 7:29-30

Fakkeenya Warra Muka Waynii Akka Eeganiif Itti Kennamee

(Mar 12:1-12; Luq 20:9-19)

³³Yesus itti fufee, "Fakkeenya biraa tokko dhaga'aa! Abbaan warraa mukkeetii waynii baay'ee lafa isaa irra dhaabe tokko ture. Naannoo isaatti dallaa dhagaa ijaaree, boolla ija waynii keessatti cuunfan dallicha keessatti qotee, siree irra taa'anii eeganis ijaare. Namoota hojjetanii eeganiis, isaa wajjin ija isaa irraa hirmaatanitti kennatee, biyya tokko dhaqee*. ³⁴Yeroon itti iji waynii bilchaatu geenyaan, ija mukkeetii waynichaa irraa kan isa ga'u fudha-chuudhaaf hojjetoota isaa gara warra waynicha eeganiitti erge. ³⁵Warri waynicha eegan immoo hojjetoota sana qabanii isa tokko in reeban, isa kaan in ajjeesan isa kaanis dhagaadhaan rukutan. ³⁶Abbaan waynichaa amma immoo hojjetoota biraa warra duraa irra baay'atan isaanitti erge; isaaniinis immoo akkuma warra duraa godhan. ³⁷Namichi hundumaa booddee, 'Ilma koo in safeeffatu' jedhee ilma isaa gara isaanitti erge. ³⁸Warri waynicha eegan ilmicha yommuu argan, 'Isa kana abbaa waynichaa kan dhaalu, kottaa isa in ajjeefnaa, dhaala isaas in arganna!' waliin jedhan*. ³⁹Isaan isa butanii, dhaabaa waynichaa keessaa gad baasani, isa ajjeesan*. ⁴⁰Egaa abbaan waynichaa yommuu dhufu, warra waynicha eegan sana attam godhinna laata ree?" isaaniin jedhe.

*33 Isa 5:1-2

*38 26:3-4; 72:23

*39 Ibr 13:12

41 Isaan immoo deebisanii, "Warra hamoota sana, hamaa itti fidee isaan in balleessa. Mukkeetii waynii sanas namoota biraa, warra hojjetanii eeganii isaa wajjin ija isaa irraa hirmaatanitti dabarsee in kennata; egaa isaan yeroo yerootti ija isaa in kennuuf" jedhan. 42 Kana irratti Yesus, "Isin caaffata qulqullaa'an keessaa,

'Dhagichi, mana ijaartuun tuffatan,

inni dhagaa mataa golee qajeelchu ta'e;

kun gocha gooftaa ti, ija keenyattis dinqii dha'

kan jedhu takkaa hin dubbifnee ree*?

*42 Far 118:22-23; HoE 4:11; Rom 9:33; IPhe 2:6-8

43 "Egaa mootummaan Waaqayyoo isin irraa fudhatamee, saba ija isaaf godhatuuf akka kennamu isinittan hima*." [44 "Dhagaa kana irratti kan kufu in caccaba, dhagichi nama irratti yoo kufe garuu isa in buruqsa"] isaaniin jedhe*.

*43 HoE 13:46

*44 Isa 8:14-15; Dan 2:34-35, 44-45; Luq 20:18

45 Luboonni warri angafoonnii fi warri Fariisotaa fakkeenya inni dubbate yommuu dhaga'an, akka inni waa'ee isaaniitiif dubbate in baran. 46 Kana irratti isa qabachuu yaalan, garuu tuuta warra Yesusin akka raa-jiitti fudhatan sana sodaatan.

Fakkeenya Cidhichaa

(Luq 14:15-24)

22 ¹Yesus ammoo fakkeenyaan namootatti dubbate; ²"Mootummaan waaqaa mootii ilma isaatiif cidha godhatetti fakkeeffama*." ³Mootichi warra cidhichatti waamamanii turan haa yaadachiisaniif hojjetoota isaa erge; isaan garuu dhufuu hin jaallanne. ⁴Amma immoo hojjetoota kan biraa ergee, 'Warra waamaman sanaan, kunoo, nyaanni qophaa'eera, sangoonni, horiin coccoomoon qalamanniiru, hundinuus qophaa'aa dha, gara cidhaatti kottaa jedhaatii itti himaa!' jedhe. ⁵Warri waamaman garuu tuffatanii, inni tokko gara qotiisa isaa, inni kaanis gara bitaa gurgurtaa isaa dhaqe. ⁶Warri kaan immoo hojjetoota mooti-

chaa qabanii, salphisani, ajjeesanis*. ⁷Mootichi yommuu baay'ee aaree, loltoota isaa itti ergee, warra hojjetaa isaa ajjeesan sana balleessee, mandara isaanii gube*. ⁸Ergasii hojjetoota isaatiin, 'Cidhichi qophaa'aa dha, warri waamaman garuu cidhichaaf hin malle*. ⁹Gara karaa mandaratti galchu dhaqaa, namuma argitanis gara cidhichaatti waamaa!' jedhe*. ¹⁰Yommuu hojjetoonni sun gara karaa gurguddaatti ba'anii, kan argatan hundumaa, warra hamootas warra gaggaariis dachaasan, manni cidhichaas keessummootaan guute.

*2 Yoh 3:29

*6 21:35; 23:37

*7 24:2

*8 HoE 13:46

*9 13:47

11 "Kana booddee mootichi keessummoota isaa ilaaluudhaaf ol galee, nama uffata cidhaa hin uffatin tokko arge*." ¹²Namichaan immoo, 'Namicho! Uffata cidhaa malee attamitti asitti ol lixe?' jedhe; namichis waan dubbatu dhabe. ¹³Yommuu mootichi warra achi keessaa ergamaniin, 'Harka isaa fi miilla isaa hidhaatii, dukkana isaa alaatti darbadhaa! Achitti namoonni in boo'u ilkaanis in qaru' jedhe*. ¹⁴Warri waamaman baay'ee dha, warri fo'aman garuu muraasa" jedhee dubbii isaa xumure.

*11 Efe 4:24; Mul 19:8

*13 8:12; 25:30; Luq 13:28; Far 112:10

Gaaffii Waa'ee Mootii Gabbaruu

(Mar 12:13-17; Luq 20:20-26)

15 Yommuu warri Fariisotaa dhaqanii waan inni dubbatuun kiyyootti isa galchuudhaaf, Yesus irratti mari'atan. ¹⁶Ergasiis duuka-buutuu isaanii akka-sumas warra garree Herodis keessaa gar tokko gara Yesusitti erganii, "Yaa barsiisaa, akka ati dhuga-qabeessa taate, karaa Waaqayyoo dhugaadhumaa akka barsiiftu beekna; ati nama hin sodaattu, nama wal caalchisuunis si bira hin jiru*." ¹⁷Ammas maal sitti fakkaata, mootii warra Roomaatiif gibira baasuun seera moo, seera miti? Nutti himi!" jedhaniin.

*16 Mar 3:6; Yoh 3:2

18 Yesus garuu jal'ina isaanii beekke, "Isin warra of hin arginee nana,

maaliif na qortu? ¹⁹Horii ittiin gibira sana baafatan anatti argisiisaa!" jedhe; kanaaf isaan bifa horichaa isatti fidan. ²⁰Yesus immoo, "Kun bifa eenyuu ti? Caaffata eenyuu tis?" jedhe. ²¹Isaanis, "Kan mooticha warra Roomaa ti" ittiin jedhan. Achumaanis Yesus, "Egaa mootichaaf, kan fudhachuun isaaf ta'u kennaa; Waaqayyoofis kan fudhachuun isaaf ta'u kennaa!" isaaniin jedhe*. ²²Yeroo kana dhaga'anitti dinqifatanii, achumatti isa dhiisanii adeeman. ²³Luq 23:2; Rom 13:7

Gaaffii Waa'ee Du'aa Ka'uu

(Mar 12:18-27; Luq 20:27-40)

23 Gaafasuma Saduqoonni, warri du'aa ka'uun hin jiru jedhan, gara Yesus dhufanii*, ²⁴"Yaa barsiisa, 'Namni tokko dhala utuu hin godhatin yoo du'e, obboleessi isaa niitii sana dhaalee sanyii obboleessa isaatiif haa dhaabu!' jedhe Museen*." ²⁵Kunoo, obboleonni torba nu gidduu jiraachaa turan; inni angafni niitii fuudhee, utuu dhala hin godhatin niitii isaa obboleessa isaatti dhiisee du'e. ²⁶Inni lammaffaan inni sadaffaanis hamma isa torbafaatti ishee fuudhanii dhala utuu hin godhatin irraa du'an. ²⁷Hunduma isaanii booddee immoo dubartittiin in duute. ²⁸Egaa hundumti isaanii ishee fuudhanii turani'o, du'aa ka'uutti isaan torbanuu keessaa isa kamiif haadha manaa taati ree?" jedhanii isa gaafatan.

*23 HoE 23:6,8

*24 Kes 25:5; Uma 38:8

29 Yesus garuu deebisee, "Caaffata qulqullaa'aa, humna Waaqayyoo waan hin beekiniif irraa kaattan. ³⁰Du'aa ka'uutti akka ergamoota Waaqayyoo warra waaqa keessaa ta'u malee hin fuudhan, hin heerumanis. ³¹Waa'ee ka'uu warra du'anii immoo isa Waaqayyoo isiniin jedhe hin dubbifnee ree?

³²Inni, 'Ani Waaqayyoo isa kan Abrahaam,

Waaqayyoo isa kan Yisihaq, Waaqayyoo isa kan Yaaqoob' jedheera.

Inni Waaqayyoo warra du'anii miti,

Waaqayyoo warra jiraatanii ti malee" isaaniin jedhe*.

³³Yommuu namoonni kana dhaga'anis barsiisa isaatti in dinqifatan*.

*32 Bau 3:6,16

*33 7:28

Abboommii Keessaa Isa Caalu

(Mar 12:28-34; Luq 10:25-28)

34 Yesus warra Saduqootaa afaan qabachiisuu isaa yommuu dhaga'an, warri Fariisotaa achitti walitti dacha'an. ³⁵Isaan keessaa immoo namichi seera beekaan tokko Yesusin qoruudhaaf gaaffii isa gaafatee, ³⁶"Yaa barsiisa, seera keessaa abboommiin inni hundumaa irra caalu isa kam?" jedhe. ³⁷Yommuu Yesus deebisee, "Waaqayyoo kee goofticha garaa kee guutuudhaan, jireenya kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaanis jaallachuutu siif ta'a*." ³⁸Abboommiin hundumaa irra caalu inni duraa isa kana. ³⁹Abboommiin inni lammaffaan akkuma isa duraa ti; 'Nama akka mataa keetiitti jaallachuutu siif ta'a*.' ⁴⁰Seerrii fi barsiisi raajotaa hundinuu abboommii kana lamaan irra dhaabatanii jiru" jedheen*.

*37 Kes 6:5

*39 Lew 19:18; Rom 13:9; Gal 5:14

*40 Rom 13:10

Gaaffii Waa'ee Kristos Isa Abdachiifamee

(Mar 12:35-37; Luq 20:41-44)

41 Akkuma warri Fariisotaa walitti dacha'anii jiranitti, Yesus gaaffii isaan gaafate; ⁴²"Waa'ee Masiihichaa maal yaaddu? Inni ilma eenyuu ti?" jedhe. Isaan immoo, "Ilma Daawit" jedhanii deebisaniif*. ⁴³Kana irratti inni, "Yoos immoo attamitti Daawit hafuura qulqulluudhaan geggeeffamee gooftaa ittiin jedhe ree?

⁴⁴'Gooftichi gooftaa kootiin, diinota kee miillan kee jala hamma ani siif kaa'utti, gara mirga koo taa'i, jedheera' jedhee dubbate*.

*42 Yoh 7:42

*44 26:64; Far 110:1; HoE 2:34-35; Ibr 1:13

⁴⁵Egaa Daawit 'Gooftaa koo' jedhee erga isa waamee, attamitti immoo ilma isaa ta'a ree?" isaaniin jedhe. ⁴⁶Namni tokko illee sagalee tokko deebii isaaf kennuu hin dandeenye; guyyaa sanaa

jalqabees gaaffii tokko isa gaafachuu-dhaaf namni ija jabaate hin turre*.

*46 Mar 12:34; Luq 20 40

Yesus Barsiisota Seeraatii Fi Fariisota Irraa Of Eeggachiisuu Isaa
(Mar 12:38-39; Luq 11:43-46; 20:45-46)

23 ¹Ergasii Yesus tuuta achi jirutti, bartoota isaattis dubbatee, ²“Barsiisonni seeraa, Fariisonnis iddoo Musee bu’anii in barsiisu. ³Waan isaan isinitti himan hundumaa godhaa, eegaas! Garuu hojii isaanii duukaa hin bu’inaa! Isaan in dubbatu malee, isa dubbatan hojiiidhaan hin raawwatan*.” ⁴Isaan ba’aa ulfaataa hidhanii gatiittii namootaa irra in kaa’u; ofii isaaniitii garuu qubuma isaanii iyyuu itti hin buusan*. ⁵Isaan waan hojjetan hundumaa namootatti of argisiisuudhaaf hojjetu. Isa yeroo kadhataatti akka kudhaamaa rarraafatanis in bal’isu, shaashara isa ittiin seera Waaqayyoo yaadachuudhaaf uffata isaaniitti hothatanis in dheeressu*. ⁶Lafa cidhaatti iddoo ulfinaa, manneen sagadaattis taa’umsa olaanuu jaallatu*. ⁷Gabaa keessattis namoonni gugguufanii akka nagaa isaan gaafatan, barsiisaa guddaa akka isaaniin jedhanis in jaallatu.

*3 Mil 2:7-8; Rom 2:21

*4 HoE 15:10,28

*5 6:1; Bau 13:9; Kes 6:8; Lak 15:38-39

*6 6:5; Luq 14:7

⁸“Isin garuu ‘Barsiisaa guddaa’ ofiin hin jechisiisinaa! Barsiisaan keessan inni guddaan tokkicha; isin immoo hundumti keessan obboloota. ⁹Lafa irratti nama akka abbaatti hin waammatinaa! Abbaan keessanoo tokko, innis isa waaqa irraa ti. ¹⁰Geggeessaa amantii ofiin hin jechisiisinaa! Geggeessaan keessanoo Kristosuma. ¹¹Isin keessaa inni caalaan hojjetaa keessan haa ta’u*. ¹²Namni ol of qabu gad in deebifama, namni gad of deebisus ol in qabama” jedhe*.

*11 20:26-27; Mar 9:35; HoE 43-44; Luq 22:26

*12 Iyo 22:9; Fak 29:23; His 21:26;

Luq 14:11; 18:14; IPhe 5:5

Yesus Of Arguu Dhabina Isaaniitiifi Ifachuu Isaa

(Mar 12:40; Luq 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³Yesus, “Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana, mootum-

maa waaqaa namoota duraa waan cuf-taniif isiniif wayyoo! Ofii keessanii itti hin galan, warra itti galuu yaalan immoo akka itti galaniif karaa hin kennineef. [¹⁴Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana, isin fucha eeggattanii bultoo haadha hiyyeessaa duraa fixxanii, fakkeessaadhaaf immoo kadhata keessan waan dheeressitaniif isiniif wayyoo! Kanaafis yakki caalaan isinitti in murama]*. ¹⁵Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana, isiniif wayyoo! Nama tokko amantii warra Yihudootaa fudhachiisuudhaaf galaana irra biyya keessas asii fi achi in adeemtu; erga inni amantii kana fudhatee immoo hamminni isaa harka lama isinitti naanna’e qilillee akka dhaqu in gootu.

*14 His 22:25

¹⁶“Isin geggeessituu jaamota nana, isiniif wayyoo! ‘Namni mana qulqullummaatiin kakate kakaan isa hin ga’u; namni warqee mana qulqullummaatiin yoo kakate garuu kakaan isa in ga’a’ in jettu*.” ¹⁷Isin gowwoota nana, jaamota nana! Warqicha moo manicha qulqullummaa isa warqicha qulqulleessutu caala? ¹⁸Isin immoo, ‘Namni iddoo aarsaatiin yoo kakate kakaan isa hin ga’u, kennaa isa iddoo aarsaa irra jiruun yoo kakate garuu kakaan isa in ga’a’ in jettu. ¹⁹Isin jaamota nana! Kennaa sana moo iddoo aarsaa isa kennaa sana qulqulleessutu caala*? ²⁰Egaa namni iddoo aarsaatiin kakatu, iddoo aarsaatiin, waan iddoo aarsaa irra jiru hundumaanis kakachuu isaa ti. ²¹Namni mana qulqullummaatiin kakatus, mana qulqullummaatiin, Waaqayyoo isa mana qulqullummaa keessa jiraatuunis kakachuu isaa ti. ²²Namni bantii waaqaatiin kakatus, teessoo Waaqayyootiin, Waaqayyoo isa teessicha irra taa’uunis kakachuu isaa ti*.

*16 15:14

*19 Bau 29:37

*22 5:34; Isa 66:1

²³“Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana, isiniif wayyoo! Baala kefoo, inchilaala, ija dimbilaalaas kudhan keessaa tokko Waaqayyoo of in kennitu; garuu seera Waaqayyoo keessaa isa caalaa barbaachisu kan akka firdii qajeelaa, gara-laafina, amannummaa in dhiiftu. Kudhan keessaa

tokko baasuu utuu hin dhiisin, isa kanas immoo raawwachuun isiniif ta’a ture*.” ²⁴Geggeessituu jaamota nana! Bookey in calaltu gaala immoo in liqimsitu*.

*23 Lew 27:30; Mik 6:8; 1Xim 1:5

*24 15:14; Rom 2:19

²⁵“Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana, isiniif wayyoo! Kub-bayyaadhaa fi waciitii duuba duuba isaa in qulleessitu, garuu keessi isaanii sassataa fi of gad dhiisuudhaan guutuu dha*! ²⁶Fariisicha jaamaa nana! Duubi isaa akka qullaa’utti mee dura kubbayyicha keessa isaa qulleessi*!

*25 Mar 7:4,8

*26 Yoh 9:40

²⁷“Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana isiniif wayyoo! Isin alaa gaarii akka awwaalota nooraa dibamanii ti; isaan karaa alaa ijatti mimmiidhagoo in fakkaatu, keessi isaanii garuu lafee warra du’anii fi waan xuraa’aa hundumaatiin guutuu dha*.” ²⁸Isinis immoo akkasuma karaa alaa namoota biratti qajeelota fakkaatu, keessi keessan garuu of arguu dhabinaa fi irra-daddarbaan guutuu dha” jedhe*.

*27 HoE 23:3

*28 Luq 16:15

Yesus Waa’ee Adaba Isaan Irra Ga’uu Dubbachuu Isaa

(Luq 11:47-51)

²⁹Yesus itti fufee, “Barsiisota seeraa fi Fariisota of hin arginee nana isiniif wayyoo! Isin seenaa raajotaatiif awwaala isaanii in ijaartu, seenaa awwaalota warra qajeelotaas in miidhag-situ. ³⁰Kanaanis, ‘Bara abboota keenya sana utuu jiraannee, nuyi dhiiga raajotaa dhangalaasuu isaaniitti walii hin gallu turre’ in jettu. ³¹Akkasitti immoo isin ilmaan warra raajota ajjees-sanii akka taatan of irratti dhugaa baasiftu*. ³²Egaa isinis safara jal’ina abboota keessanii guuttadhaa*! ³³Isin bofoota, ijoollee mar’ataa nana! Qilillee keessatti adabamuu jalaa attamitti baatu ree*?

*31 HoE 7:52

*32 1Tas 2:16

*33 3:7; 12:34; Luq 3:7

³⁴“Kanaaf kunoo, ani raajota, namoota ogeeyyii, barsiisotas isinittan erga; isaan keessaa kaan in ajjeefu

kaan in fanniftu, warra kaan immoo manneen sagadaa keessan keessatti in reebdu, mandaraa gara mandaraattis in ari’attu. ³⁵Kanaanis dhiigni warra qajeelotaa inni lafatti dhangala’e hundi-nuu isin irratti in dhufa; kunis immoo dhiiga Abeel nama qajeelaa sanaa jal-qabee, hamma dhiiga Zakaariyaas ilma Baraakiyaa, isa isin iddoo aarsaa fi balbala mana qulqullummaa gidduutti ajjeefataniitti, isa jiruu dha*.” ³⁶Ani dhuguman isinitti hima, gumaan kun hundinuu dhaloota kana irratti in dhufa” isaaniin jedhe.

*35 Uma 4:8; 2Sen 24:20-21; Zak 1:1

Yesus Yerusaleemiif Boo’uu Isaa
(Luq 13:34-35)

³⁷Yesus amma immoo, “Yaa Yerusaleem, yaa Yerusaleem, ishee raajota ajjeefuu, warra sitti ergamanis dhangadhaan rukuttuu, indaanqoon cuucota ishee qoochoo ishee jalatti akkuma walitti qabatutti, si’a meeqan ijoollee kee walitti qabuu barbaade; atii fi ijoolleen kee garuu hin barbaanne*. ³⁸Ilaa, manni keessan once in hafa*.” ³⁹Ani isinittan hima; ammaa jalqabee, ‘Maqaa Waaqayyootiin kan dhufu galateeffamaa dha’ hamma jettanitti ana hin argitan” jedhe*.

*37 Yoh 8:59; 10:31; HoE 7:59; 1Tas 2:15; Ibr 11:37

*38 1Mot 9:7-8; Er 12:7; 22:5

*39 21:9; Far 118:26

Yesus Waa’ee Diigamuu Mana Qulqullummaa Dubbachuu Isaa

(Mar 13:1-2; Luq 21:5-6)

24 ¹Yesus mana qulqullummaa keessaa ba’ee, utuu adeemaa jiruu, bartoonni isaa ijaarsa mana qulqullummaa isatti argisiisuudhaaf dhufan. ²Inni garuu deebisee, “Isaan kana hundumaa in argitu mitii? Dhuguman isiniin jedha, iddoo kanatti dhagaan tokko illee wal irratti hin hafu in diigama malee” isaaniin jedhe*.

*2 Luq 19:44

Yesus Waa’ee Rakkinnaa Fi Ari’atamuu Dhufuuf Jiruu Dubbachuu Isaa

(Mar 13:3-13; Luq 21:7-19)

³Akkuma Yesus gaara ejersaa gubbaa taa’een, bartoonni gara isaa dhufanii kophaatti, “Nutti himi, kun yoom

ta'a? Milikkinni dhufa keetii, kan dhuma barichaas maali?" jedhan*. ⁴Yesus immoo deebisee, "Homtinuu akka isin hin wallaalchifnetti akeekkadhaa*! ⁵Baay'een, 'Ani Masiihii dha' jechaa maqaa kootiin in dhufu, namoota baay'ees in wallaalchisu*. ⁶Lolaa fi oduu lolaa dhaga'uuf jirtu, akka hin naanetti ilaalladhaa! Kan akkasii kun ta'uun irra jira; kun garuu amma illee dhuma isaa miti. ⁷Sabni saba irratti, mootummaanis mootummaa irratti in kaa'a; beelli, socho'i lafaas iddoo adda addaatti in ta'a*. ⁸Wanti kun hundinuu garuu jalqaba ciniinsuu ti.

*3 24:27,37,39; 13:39,40,49; 28:20;

HoE 1:6-8

*4 2Tas 2:3

*5 24:11,23-24; Yoh 5:43; 1Yoh 2:18

*7 2Sen 15:6; Isa 19:2

⁹"Yommus rakkinatti dabarsanii isin in kennu; isin in ajjeesu; anaaft jettanii saba hundumaa biratti kan jibbamtan in taatu*. ¹⁰Yeroo sanatti namoonni baay'een in gufatu, walii isaanis dabarsanii wal kennu, walis in jibbu. ¹¹Raajonni sobduun baay'een in ka'u; namoota baay'ees in wallaalchisu*. ¹²Seera malee jiraachuun waan baay'atuuf, jaalalli namoota baay'ee qabbanaa'aa in adeema*. ¹³Namni hamma dhumaatti jabaatee dhaabatu garuu in fayya*. ¹⁴Saba hundumaatti akka dhugaa ba'uuf, wangeelli mootummaa kun guutummaa biyya lafaatti in lallabama; kana booddees dhumni in dhufa" jedhe*.

*9 10:17,22; Yoh 16:2

*11 7:15; 2Phe 2:1; 1Yoh 4:1

*12 2Tas 2:10; 2Xim 3:1-5

*13 10:22

*14 28:19

Yesus Milikkita Garaa Garaa Kennet Of Eggachiisuu Isaa (Mar 13:14-23; Luq 21:20-24)

¹⁵Yesus itti fufee, "Egaa inni jibbisiisaan iddoo qullaa'aa xureessu sun, inni Daani'el raajichi waa'ee isaa dubate, iddoo qulqullaa'aa dhaabatee arguuf jirtu, namni kana dubbisu haa hubatu*! ¹⁶Yommus warri Yihudaa jiran gara gaarotaatti haa baqatan. ¹⁷Namni bantii meessa isaa irra jiru, waan manicha keessa jiru fudhachuudhaaf gad hin bu'in*! ¹⁸Lafa qotiisaa inni jirus wayyaa isaa fudhachuudhaaf

hin galin! ¹⁹Garuu dubartoota ulfaa fi warra hoosisaniif guyyoonni sun attam sodaachisoo dha*! ²⁰Baqachuun keessan yeroo gannaatti yookiis guyyaa Sanbataatti akka hin taaneef kadhaadhaa! ²¹Yommus rakkinni guddaan ta'uuf jira; rakkinni akkasiis jalqaba biyya lafaatii jalqabee hamma ammaatti hin taane, deebi'ees hin ta'u*. ²²Guyyoonni sun utuu gabaabbachuun dhaabaatanii, namni tokko iyyuu hin fayyuu ture; amma garuu warra fo'amaaniif jedhanii guyyoonni sun gabaabbachuuf jiru.

*15 Dan 9:27; 11:31; 12:11

*17 Luq 17:31

*19 Luq 23:29

*21 Dan 12:1; Mul 7:14

²³"Egaa yeroo sanatti namni, 'Ilaa Masiihiin as jira' yookiis 'Achi jira' yoo isiniin jedhe hin amaninaa! ²⁴Masihiin sobaattii fi raajonni sobaa ka'anii yoo danda'ame warra Waaqayyoofo fo'aman iyyuu akka wallaalchisaaniif milikkita gurguddaa fi dinqii baay'ee in argisiisu*. ²⁵Kunoo, ani duraan dursee isinitti himeera.

*24 Kes 13:1-3; 2Tas 2:9-10; Mul 13:13-14

²⁶"Kanaafis, 'Kunoo, lafa onaa keessa jira' yoo isiniin jedhan gad hin ba'inaa; 'Kunoo, mana keessa gola jira' yoo isiniin jedhanis hin amaninaa! ²⁷Akka bakakkaan ba'a-biiftuutti bu'u hamma lixa-biiftuutti ibsu, dhufni ilma namaas akkasuma in ta'a*. ²⁸Raani iddoo jirutti goggocoroonni wal ga'u" jedhe*.

*27 Luq 17:23-24

*28 Iyo 39:30; Luq 17:37

Yesus Waa'ee Dhufa Ilma Namaa Dubbachuu Isaa (Mar 13:24-27; Luq 21:25-28)

²⁹Yesus itti dabalee, "Rakkina guyyoota sanaa booddee achumaan biiftuun in dukkanoofti, jiinis ifa ishee hin laattu; urjoonni waaqa irraa in harca'u, humnoonni bantii waaqaas in raafamu*. ³⁰Yommus milikkinni ilma namaa waaqa keessatti in mul'ata; yeroo sanatti sabni biyya lafaa hundinuu boo'uuf jiru; ilmi namaa immoo duumessoota waaqaa irra humnaa fi ulfina guddaadhaan dhufuu isaa arguuf jiru*. ³¹Inni ergamoota isaa waaqa irraa sagalee malakataa guddaa wajjin

in erga, isaan immoo warra Waaqayyoofo fo'aman qixa arfanii, andaara bantii waaqaa gar tokkoo hamma gara isa kaaniittis walitti in qabu" jedhe*. ²⁹Isa 13:10; 34:4; His 32:7; Yoe 2:10,31; 3:15; Mul 6:12,13 ³⁰26:64; Dan 7:13; Mul 1:7 ³¹13:41; Isa 27:13; Zak 2:6; 1Qor 15:52; 1Tas 4:16; Mul 8:2

Fakkeenya Muka Harbuu (Mar 13:28-31; Luq 21:29-33)

³²Yesus ammoo "Muka harbuu fakkeenya godhadhaatii irraa baraa! Dameen isaa ququuqee baala yommuu biqilchu, bonni akka dhi'aate in hubattu. ³³Akkasuma isinis immoo, kana hundumaa yommuu argitan, akka inni balbalatti dhi'aate beekaa!

³⁴"Dhuguman isinitti hima, wanti kun hundinuu hamma raawwatamutti dhaloonni si'anaa kun hin darbu*. ³⁵Waaqni fi lafti darbuuf jiru; dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu" jedhe*.

*34 16:28

*35 5:18; Luq 16:17

Guyyicha Yookiis Yericha Homtinuu Hin Beeku (Mar 13:32-37; Luq 17:26-30,34-36)

³⁶Yesus itti dabalee, "Guyyicha sanaa fi yericha sana garuu abbaa koo duwwaatu beeka malee, ergamoonni waaqa irraa, ilmis, namni tokko illees kana hin beekan*. ³⁷Bara Nohitti akkuma ture, bara dhufa ilma namaattis akkasuma in ta'a*. ³⁸Bara sana bishaan badiisaa dura, hamma gaafa Nohi markabatti galetti, namoonni nyaachaa, dhugaa, fuudhaa, heerumaas turan. ³⁹Isaan hamma gaafa bishaan badiisaa dhufee hunduma isaanii haree sokketti, utuu hin beekin akka turan, bara dhufa ilma namaattis akkasuma in ta'a*. ⁴⁰Gaafas namoonni lama lafa qotiiisaatti in argamu, inni tokko in fudhataama inni kaan immoo in dhiifama. ⁴¹Dubartoonni lama dhagaa daakuutti in daaku, isheen tokko in fudhatamti isheen kaan immoo in dhiifamti. ⁴²Kanaafis gooftaan keessan yoom akka dhufu hin beektan, dammaqaa*! ⁴³Abbaan manaa halkan keessaa yeroo hatuun itti dhufu utuu beekke in dammaqa, mana isaas hin qochisiisu ture; kanas immoo yaadadhaa*! ⁴⁴Kanaaf isinis immoo qophaa'oo ta'aa! Ilmi

namaa yeroo isin quba hin qabaatinitti in dhufa" jedhe*.

*36 HoE 1:7; 1Tas 5:1-2

*37 Uma 6:5-13

*39 Uma 7:6-24; 2Phe 3:6

*42 25:13

*43 Luq 12:39-40; 1Tas 5:2; 2Phe 3:10;

Mul 3:3

*44 Mul 16:15

Hojjetaa Amanamaa Yookiis Hin Amanamne (Luq 12:41-48)

⁴⁵Yesus itti fufee, "Egaa hojjetaan amanamaanii fi ogeessi, gooftaan isaa naa'ota isaa warra kaaniif yeroodhaan nyaata isaanii akka isaaniiif kennuuf mana isaa irra kaa'ate isa kam ree? ⁴⁶Egaa hojjetaan kun, gooftaan isaa dhufee akkasuma utuu hojjetuu kan isa argu, gammachuu qaba. ⁴⁷Dhuguman isinitti hima, gooftaan isaa qabeenya isaa hundumaa irratti ajajjuu isa godhachuuf jira*. ⁴⁸Garuu hojjetaan hamaan sun yaada isaa keessatti, 'Gooftaan koo in tura' in jedha ta'a*; ⁴⁹hojjetoota akka isaatii reebuu, ofii isaatii immoo nyaachuu warra machooftuu wajjinis dhuguu in jalqaba ta'a. ⁵⁰Yommus gooftaan isaa guyyaa inni hin eeginitti, yeroo inni hin beekinittis in dhufa; ⁵¹mataa hojjetaa sanaas in tarsiisa, guyyaa isa dhumaattis ga'aa warra of hin arginee in hiraaf, achitti namoonni in boo'u ilkaanis in qaru" jedhe*.

*47 25:21,23

*48 2Phe 3:4

*51 8:12

Fakkeenya Durboota Kurnanii

25 ¹Yesus yommus, "Mootumaan waaqaa durboota kurnan warra ibsaa isaanii fudhatanii, dhiirsa misirroo simuudhaaf ba'an fakkaata*. ²Durboota sana keessaa shan gowwoota turan, shan immoo afchaalota turan. ³Warri gowwoonni ibsaa isaanii fudhatan malee cuunfaa ejersaa isa ibsaatti naqan hin fudhanne. ⁴Warri afchaalonni ibsaa isaanii wajjin cuunfaa ejersaa qodaatti fudhatan. ⁵Dhiirsi misirroo galuu turraan hundumti isaanii muganii rafan.

*1 Luq 12:35-36; Mul 19:7

⁶"Halkan walakkaa immoo sagalee guddisee, 'Dhiirsi misirroo kunoo ti! Isa

simuudhaaf ba'aa!' jedhutu dhaga'ame. ⁷Yommus durboonni sun hundinuu ka'anii ibsaa isaanii tottoftatan*. ⁸Warri gowwoonni warra afchaalotaan, 'Ibsaan keenya dhaamuuf jedha, cuunfaa ejersaa keessan irraa waa nuuf kennaa!' ittiin jedhan. ⁹Warri afchaalonni garuu deebisanii, 'Warra gurguran bira dhaqaatii bitadhaa malee, innoo nuufis isiniifis hin ga'u' jedhaniin. ¹⁰Yeroo isaan bitachuu dhaqanittis dhirsii misirroo in dhufe; warri qophaa'an isaa wajjin mana cidhichaatti ol galan, balballis in cufame. ¹¹Durboota sana keessaa warri hafan immoo booddee dhufanii, 'Yaa gooftaa, yaa gooftaa nuuf bani!' jedhaniin. ¹²Inni immoo deebisee, 'Dhuguman isiniin jedha, ani isin hin beeku' jedheen*. ¹³Egaa, guyyicha, yerichas hin beektaniitii dammaqa!' jedhe*.

*7 Luq 12:36

*11-12 7:22-23; Luq 13:25-27

*13 24:42

Fakkeenya Warra Horiin Isaanitti Kennamee (Luq 19:11-27)

14 Yesus itti dabalee, "Dubbiin kun akka nama biyya fagoo dhaquudhaaf ka'ee ti; inni hojjetoota isaa waamee, horii callaa qaba ture itti kennate*. ¹⁵Akkuma akka humna isaaniitti isa tokkotti meetii kuma shan, isa kaanitti meetii kuma lama, isa kaanittis meetii kuma tokko kennee, biyya fagoo adeeme*. ¹⁶Namichi inni meetii kuma shan fudhate, si'uma sana dhaqee ittiin bitee gurguree meetii kuma shan buufate. ¹⁷Inni meetii kuma lama fudhate immoo, meetii kuma lama buufate. ¹⁸Namichi inni meetii kuma tokko fudhate garuu, dhaqee boolla qotee meetii gooftaa isaa awwaale.

*14 21:33; Mar 13:34

*15 Rom 12:6

19 "Gooftaan hojjetoota sanaa yeroo dheeraa booddee deebi'ee dhufee, horii isaa isaan irraa lakkaa'ate*. ²⁰Namichi inni meetii kuma shan fudhate, kan biraa meetii kuma shan fidee dhufee, 'Yaa gooftaa, meetii kuma shan anatti kennattee turte, ilaa ani immoo meetii kuma shan buufadheera' jedhe. ²¹Gooftaan isaa immoo, 'Ba'eessa goote, hojjetaa gaarii dhaa fi amanamaa nana, ati waan xinnoo irratti

amanamte, ani immoo waan guddaa irra sin dhaaba; gammachuu gooftaan kee itti jiraatutti gali!' jedheen*. ²²Namichi inni meetii kuma lama fudhate immoo dhufee, 'Yaa gooftaa, meetii kuma lama anatti kennattee turte, ilaa ani immoo meetii kuma lama buufadheera' jedhe. ²³Gooftaan isaa immoo, 'Ba'eessa goote, hojjetaa gaarii dhaa fi amanamaa nana, ati waan xinnoo irratti amanamte, ani immoo waan guddaa irra sin dhaaba; gammachuu gooftaan kee itti jiraatutti gali!' jedheen.

*19 18:23

*21 24:45-47

24 "Namichi inni meetii kuma tokko fudhates immoo dhufee, 'Yaa gooftaa, ati nama gara-jabeessa iddoo itti hin facaasinii galfattu, iddoo itti hin bittimsinii walitti qabattu, ta'uu kee ani beeka. ²⁵Kanaafan si sodaadhee dhaqee meetii kee awwaale; horiin kee kunoo, ti' jedhe. ²⁶Gooftaan isaa garuu deebisee, 'Ati hojjetaa hamaa dhaa fi dhibaa'aa nana, iddoo itti hin facaasinii akkan galfadhu, iddoo itti hin bittimsinii akkan walitti qabadhu, beekteetta mitii? ²⁷Ati meetii koo warra dhalatti fuudhan bira anaaf kaa'uutu si irra ture; ani immoo deebii kootti kan koo dhala isaa wajjin nan fudhadhan ture. ²⁸Egaa meeticha kuma tokko sana harkaa fuudhaatii, isa meetii kuma kudhan qabuuf kennaa! ²⁹Nama amanamee waa qabaattu hundumaaf hamma isa irraa hafutti itti dabalamee in kennamaaf; kana kan hin qabne garuu, innumti inni qabu iyyuu isa duraa in fudhatama*. ³⁰Hojjetaa isa waa'ee hin baafne kana dukkana isa alaatti darbadhaa! Achitti namoonni in boo'u ilkaanis in qaru' jedhe' isaaniiin jedhe*.

*29 13:12; Mar 4:25; Luq 8:18

*30 8:12; 22:13; Luq 13:28

Firdii Isa Dhumaa

31 Yesus ammoo, "Ilmi namaa ulfina isaatiin, ergamoonni Waaqayyoo hundinuu isaa wajjin in dhufu; yommus inni teessoo ulfina isaatii irra in taa'a*. ³²Yommus namoonni biyya lafaa hundinuu fuula isaa duratti walitti in qabamu; tikseen, hoolota re'ootattii akka gargar fo'u, innis namoota sana gargar in fo'a*. ³³Warra hoolotatti fakkeeffaman gara mirga isaa, warra

re'ootatti fakkeeffamanis gara bitaa isaa in dhaaba. ³⁴Ergasii mootichi warra mirga isaa jiraniin, 'Isin yaa warra abbaa kootiin eebbifamtanii, kottaa! Mootummaa isaa isa uumama biyya lafaatii jalqabee isiniif qophaa'etti galaa! ³⁵Beela'een ture, nyaata anaaf kennitaniittu; dheebodheen ture, dheebuu na baaftaniittu; orman ture, akka nama keessaniitti na simtaniittu*. ³⁶Qullaa koo ta'een ture, daara na baaftaniittu; dhukkubsadheen ture, na gaafattaniittu; hidhameen ture gara koo dhuftaniittu' jedhe.

*31 16:27; 19:28; Mul 20:11-13; Zak 14:5

*32 His 34:17; Rom 14:10

*35 Isa 58:7

37 "Ergasii warri qajeelonni deebisanii, 'Gooftaa! Yoom beela'uu kee arginee, nyaata siif kennine? Yookiis yoom dheebochuu kee arginee, dheebuu si baafne*? ³⁸Yoom orma ta'uu kee arginee, akka nama keenyaatti si simne? Yookiis yoom qullaa ta'uu kee arginee, daara si baafne? ³⁹Yoom dhukkubsachuu kee yookiis hidhamuu kee arginee, gara kee dhufne?' jedhaniin. ⁴⁰Mootichi immoo deebisee, 'Ani dhuguman isinitti hima, obboloota koo warra hundumaa irra gad deebi'an kana keessaa isa tokkoof hammi isin gootan, anaaf gootan' isaaniiin jedhe*.

*37 6:3

*40 10:42; Fak 19:17

41 "Ergasii mootichi namoota bitaa isaa jiraniin, 'Isin abaaramoo nana, na biraa adeemaa! Gara ibidda bara baraa isa Seexanaa fi ergamoota Seexanaatiif qophaa'e dhaqaa*! ⁴²Ani beela'een ture, isin nyaata anaaf hin kennine; dheebodheen ture, isin dheebuu ana hin baafne*. ⁴³Orman ture, isin akka nama keessaniitti ana hin simne; qullaa koo ta'een ture, isinis daara ana hin baafne; dhukkubsadheen ture, hidhameen tures, isinis ana hin dubbifne' in jedha.

*41 7:23; Mar 9:48; Mul 20:10,15

*42 Yaq 2:15,16; 4:17

44 "Isaanis deebisanii, 'Gooftaa! Yoom beela'uu kee, dheebochuu kee, orma ta'uu kee, qullaa ta'uu kee, dhukkubsachuu kee yookiis hidhamuu kee arginee, siif hojjechuu dhiifne?' jedhanii in gaafatu. ⁴⁵Yommus mootichi deebisee, 'Ani dhuguman isinitti hima, warra hundumaa irra gad deebi'an kana keessaa isa tokkoof kan hin godhin anaafis hin goone' isaaniiin jedhe. ⁴⁶Isaan gara adaba bara baraa, warri qajeelonni garuu gara jireenya bara baraa in dhaqu' jedhe*.

*46 Yoh 5:29; Dan 12:2

Maree Yesus Irratti Mari'atame

(Mar 14:1-2; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

26 ¹Yesus dubbii kana hundumaa erga raawwatee bartoota isaaniiin, ²"Guyyaa lama booddee ayyaanni Faasiikaa akka dhufu isin in beektu, ilmi namaa immoo fannifamuudhaaf dabarfamee kennamuuf jira' jedhe*.

*2 20:18; Bau 12:27

3 Ergasii luboonni warri angafoonni fi maanguddoonni sabaa, mana guddicha isa kan Qayyaafaa angafa lubootaatti walitti qabaman. ⁴Achittis walii wajjin karaa ittiin Yesusin haxummaadhaan qabsiisanii ajjeesan in mari'atu turan; ⁵garuu, "Namoota gidduutti raafamni akka hin kaaneef, kana gochuun yeroo ayyaanaatti hin ta'u" jedhu turan.

Yesus Bitaanayaatti Urgooftuu Dibamuu Isaa (Mar 14:3-9; Yoh 12:1-8)

6 Yesus Bitaanayaatti mana Si-moon isa lamxaa'ee ture sana keessa jiraa iyyuu, ⁷dubartiin tokko urgooftuu dibataa gati-jabeessa shurrubbeetti qabatee gara isaa dhufte; isheen utuma Yesus maaddiitti taa'ee jiruu, urgooftuu sana mataa isaa irratti naqxe*. ⁸Bartoanni garuu yommuu kana argan hin jaallanne, "Kun maaliif lafatti bade? ⁹Urgooftuun kun horii baay'eetti gurguramee, warra hiyyeessotaaf kennamuu in danda'a ture" jedhan.

*7 Luq 7:37-38

10 Yesus garuu kana caqasee, "Dubartii kana maaliif rakkiiftu? Isheen waan gaarii anaaf goote. ¹¹Warra hiyyeessota yeroo hundumaa of biratti argattu, ana garuu yeroo hundumaa of biratti hin argattan*. ¹²Isheen urgooftuu kana dhagna koo irratti naquudhaan awwaalaaf na qopheessuudhaaf kana goote. ¹³Ani dhuguman isiniin jedha, guutummaa biyya lafaatti, iddoodhuma wangeelli itti lallabametti, wanti

isheen goote immoo seenaa isheetiif in dubbatama" isaaniin jedhe*.

*11 Kes 15:11

*13 24:14

Yihudaan Yommuus Yesusin Dabarsee Kennuudhaaf Walii Galuu Isaa

(Mar 14:10-11; Luq 22:3-6)

14 Yommuus warra kudha lamaan keessaa tokko, Yihudaa nama biyya Keriyot inni jedhamu, gara luboota warra angafootaa dhaqee, ¹⁵ "Isa dabarsee yoon isinitti kenne, maal anaaf laattu?" ittiin jedhe; isaan immoo meetti soddoma muraniif*. ¹⁶ Yihudaan yeroo sanaa jalqabee dabarsee isa kennuudhaaf fucha in barbaada ture.

*15 Yoh 11:57; Zak 11:12; 1Xim 6:9-10

Qophees Irbaata Faasiikaa

(Mar 14:12-21; Luq 22:7-14, 21-23; Yoh 13:21-30)

17 Jalqaba ayyaana Maxinoottis bartoonni gara Yesus dhufanii, "Hoolaa Faasiikaa akka nyaattuuf eessatti akka qopheessinu barbaadda?" jedhaniin*. ¹⁸ Inni immoo deebisee, "Mandarichatti lixaa! Gara nama akkasii tokko dhaqaatii, namichaana, 'Yeroon koo jala ga'eera, kanaaf ani bartoota koo wajjin Faasiikaa mana keettan ayyaanessa, siin jedha barsiisaan' jedhaan!" isaaniin jedhe*. ¹⁹ Yommuus bartoonni akkuma Yesus isaan abboome godhan, irbaata Faasiikaas in qopheessan.

*17 Bau 12:17-20

*18 21:3

20 Yommuu galgalaa'e immoo bartoota isaa kudha lamaanii wajjin maadiitti taa'e. ²¹ Utuu isaan nyaachaa jiranii Yesus, "Dhuguman isiniin jedha, isin keessaa tokko dabarsee na kennuuf jira" jedhe. ²² Kana irratti isaan baay'ee gad-danii, tokko tokkoon, "Ana miti kaa gooftaa! Anaa ree?" ittiin jechuu jalqaban. ²³ Inni immoo deebisee, "Inni anaa wajjin harka kaa'ee qodaa ittootti cuuphate dabarsee na kennuuf jira". ²⁴ Ilmi namaa illee akkuma waa'ee isaaf caafametti du'uuf in dhaqa; garuu namicha ilmi namaa harka isaatiin dabarfamee kennamu sanaaf wayyoo! Namichi sun utuu hin dhalanne ta'ee in wayyaaf ture" jedhe*. ²⁵ Yihudaan inni dabarsee isa kennuuf jedhes deebisee, "Ana miti kaa,

barsiisa! Anaa ree?" jedheen; inni immoo, "Atumtuu jette kaa" ittiin jedhe.

*23 Yoh 13:18; Far 41:9

*24 18:7; Luq 17:1

Seera Irbaata Qulqulluu Dhaabuu Isaa

(Mar 14:22-26; Luq 22:15-20; 1Qor 11:23-25)

26 Utuu nyaachaa jiranii, Yesus buddeena fuudhee, eebbisee cabsee bartoota isaatiif kennee, "Fudhadhaa nyaadhaa, kun dhagna koo ti!" jedhe*. ²⁷ Xoofos fudhatee Waqayyoof galata galchee, isaaniifis kennee, "Hundumti keessan kanattii dhugaa!" ²⁸ Kun dhiiga koo ti, dhiigni kun kakuu dhaabate sana cimsuudhaaf, dhiifamuu cubuu namoota baay'eetiif dhangala'a*. ²⁹ Ammaa jalqabee hamma guyyaa gaa'fa ani mootummaa abbaa koo keessatti isa haaraa isinii wajjin dhugutti, deebi'ee daadhii waynii kanaattii akkan hin dhugne isinittan hima" jedhe. ³⁰ Faarfannaa galataa erga faarfatanii immoo gara gaara ejersaatti ol ba'an*. ²⁶ 14:19; 1Qor 10:16 ²⁸ 20:28; Bau 24:8; Er 31:31-34; Ibr 9:20 ³⁰ Far 113—118

Phexros Ganuuf Akka Jiru Yesus Duraan Dursee Dubbachuu Isaa

(Mar 14:27-31; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

31 Ergasii Yesus, "Isin hundumti keessan edana ana mamtanii na buusuuf jirtu, 'Ani tiksee rukutee lafaan nan dha'a, hoolonni karra sanaas in bittimfamu' jedhamee caafameera". ³² Ergan du'aa kaafamee booddee garuu, isin dura Galiilaa nan dhaqa" isaaniin jedhe*.

*31 Zak 13:7; Yoh 16:32

*32 28:7,16

33 Phexros immoo deebisee, "Isaan hundinuu si mamani yoo si buusan iyyuu, ani gonkumaa si hin buusu" jedheen. ³⁴ Yesus yommuus, "Dhuguman siin jedha, halkanuma kana indaanqoon utuu hin iyyin, ati si'a sadii na ganta" ittiin jedhe*. ³⁵ Phexros garuu, "Sii wajjin du'uun yoo na irraa barbaadame illee ani matumaa si hin ganu" jedheen; bartoonni hundinuus akkasuma jedhan.

*34 Yoh 13:38

Yesus Getesemaaneetti

Kadhachuu Isaa

(Mar 14:32-42; Luq 22:39-46)

36 Yesus yommuus bartoota isaa wajjin gara iddoo dhaabaa Getesemaanee jedhamu tokkoo dhaqee; bartoota isaatiin immoo, "Hamma ani achi dhaqee kadhadhutti as taa'aa!" jedhe. ³⁷ Phexrosii fi ilmaan Zabde-wos lamaan fudhatee dhaqee, gadduu fi yaadaan dhiphachuutti ka'e*. ³⁸ Yommuus, "Lubbuun koo hamma du'aatti baay'ee gaddite; isin as turaa anaa wajjinis dammaqaa!" isaaniin jedhe*. ³⁹ Xinnos irraa hiiqee adda isaatiin gombifamee, "Yaa abbaa ko! In danda'ama yoo ta'e xofoon dhiphinaa kun ana irra haa darbu, garuu akka jaalala koo miti, akka jaalala kee haa ta'u malee" jedhee kadhate*. ⁴⁰ Kana booddee gara bartoota sanaa dhufee, rafanii isaan arge; Phexrosiin immoo, "Egaa isin sa'aatii tokkittiif illee anaa wajjin dammaquu hin dandeenyee?" ⁴¹ Qoramatti akka hin gal-leef dammaqaa, kadhadhaa! Hafuurri illee dhimmaa dha, foon garuu dadha-baa dha" jedhe*.

*37 17:1; Ibr 5:7

*38 Far 43:5; Yoh 12:27

*39 Yoh 18:11; 6:38; Ibr 5:7-8

*41 6:13; Luq 11:4; Efe 6:18

42 Si'a lammaffaas achi hiiqee kadhatee, "Yaa abbaa ko! Xofoon dhiphinaa kun utuun hin dhugin ana irra darbuun hin danda'amu yoo ta'e, jaallali kee haa raawwatamu" jedhe*. ⁴³ Deebi'ee dhufees utuu isaan rafanii arge; iji isaanii itti ulfaatee ture. ⁴⁴ Ammas isaan dhiisee achi hiiqee si'a sadaffaa kadhatuma isaa duraa kadhate*. ⁴⁵ Ergasii gara bartootaa dhufee, "Amma iyyuu raftanii boqochuutti jirtuu? Kunoo, yerichi jala ga'eera, ilmi namaa immoo harka cubbamootaatti kennamuu isaa ti". ⁴⁶ Ka'aa itti adeemnaa! Kunoo, inni dabarsee na kennu dur dhi'aate" isaaniin jedhe*.

*42 6:10

*44 2Qor 12:8

*45 26:18; Yoh 12:23; 13:1; 17:1

*46 Yoh 14:31

Yesus Qabamuu Isaa

(Mar 14:43-50; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

47 Utuma Yesus kana dubbachaa jiruu, kunoo, Yihudaan, warra kudha lamaan keessaa tokko, gara isaanii dhufee; isaa wajjinis tuuti sonaan baay'een, luboota warra angafoota, maanguddoota jaraa biraa ergamanii, billaadhaa fi bokkuu qabatanii dhufan. ⁴⁸ Inni dabarsee Yesusin kennuuf ture sun milikkitaaf, "Inni ani dhungadhu isa, qabadhaa!" jaraan jedhee ture.

49 Yihudaan akkuma Yesus bira dhufeen, "Attam barsiisaa ko!" jedhee, isa dhudhungate. ⁵⁰ Yesus immoo, "Namicha ko, maaliif as dhuf-te?" jedheen; yommuus jarri itti adeemanii, hiixatanii, Yesusin qaban. ⁵¹ Kunoo, warra Yesusii wajjin turan keessaa tokko billaa isaa but godhee luqqifatee, garbicha angafa lubootaa rukutee, gurra isaa irraa kute. ⁵² Yeroo sanatti Yesus immoo, "Billaa kee mann'ee isaatti deebisi; warri billaa luqqifatan hundinuu billaadhaan in badu. ⁵³ Ani abbaa kootti dhageessifachuu hin danda'u sitti fakkaataa ree? Innoo ammuma ergamoota duula kudha lama irra caalan iyyuu anaaf in erga ture". ⁵⁴ Silaa immoo akkas ta'uun akka isa irra jiru kan dubbatan caaffanni qulqullaa'oon attamitti raawwatamu ree?" jedheen.

*52 Uma 9:6; Mul 13:10

*53 Yoh 1:51; 18:36

55 Yeroodhuma sanatti Yesus tuuta sanaan immoo, "Akka warra saamtuu qabuudhaaf ba'aniitti, ana qabuudhaaf billaadhaa fi bokkuudhaan yaatanii? Guyyaa dhufaa darbaa mana qulqul-lummaa keessa taa'ee barsiisaan ture, isin immoo ana hin qabne". ⁵⁶ Amma garuu caaffanni raajotaa akka raawwatamaniif kun hundinuu ta'e" jedhe; yommuus bartoonni hundinuu isa dhiisanii in baqatan.

*55 Luq 19:47; 21:37; Yoh 18:20

Yesus Yaa'ii Warra Yihudootaa Duratti Dhi'aachuu Isaa

(Mar 14:53-65; Luq 22:54-55, 63-71; Yoh 18:13-14, 19-24)

57 Ergasii warri Yesusin qaban sun, iddoo barsiisonni seeraa fi maanguddoonni itti walitti qabamaniitti, gara

Qayyaafaa angafa lubootaatti isa gees-san. ⁵⁸Phexros garuu hamma oobdii mana angafa lubootaatti, irraa fagaatee Yesus duukaa adeeme; achi keessa lixes dhimma isaa ilaaluudhaaf warra eegdotaa wajjin taa'e.

⁵⁹Luboonni warri angafoonnii, guutummaan yaa'ii warra Yihudootaas, akka ittiin Yesusin ajjeesaniif, amansiisa sobaa isa irratti in barbaadu turan. ⁶⁰Namoonni sobaan dhugaa ba'an baay'een yoo dhi'aatan iyyuu, amansiisa quufsu hin arganne. Gara booddeetti garuu namoonni lama dhufanii*, ⁶¹"Namichi kun, 'Ani mana qulqullummaa Waaqayyoo jigsee guyyaa sadiitti ijaa-ruu nan danda'a' jedheera" jedhan*. ⁶²Kana irratti angafni lubootaa ka'ee, "Waan jarri kun si irratti dhugaa ba'an kanaaf deebii tokko illee hin qabduu ree?" jedhe. ⁶³Yesus garuu calluma jedhe. Angafni lubootaa immoo, "Hada-rraa Waaqayyoo isa jiraataa ati Masihi-cha, ilma Waaqayyoo yoo taate nutti himi!" jedheen*. ⁶⁴Yesus immoo deebi-see, "Atumtuu jette kaa; garuu ilmi namaa ammaa jalqabee mirga isa aango-qabeessaa taa'ee duumessoota waaqaa irra utuu dhufuu arguuf akka jirtan ani isinittan hima" jedheen*. ⁶⁵Yommu angafni lubootaa aaree uffata isaa tarsaa-see, "Inni Waaqayyoon arrabseera, amma immoo dhuga-baatuu maalii nu barbaachisa ree? Kunoo, Waaqayyoon arrabsuu isaa isin iyyuu amma dhageessaniittu". ⁶⁶Maal isinitti fakkaa-ta?" jedhe. Isaan immoo, "Ajjeefamuun isaaf ta'a" jedhanii deebisan*. ⁶⁷Yommu fuula isaatti tufanii, isa abootan; warri kaanis kakkabalanii*, ⁶⁸"Ati, Kristos! Eenyutu si rukute? Raajii kee-tiin nutti himi!" jedhaniin.

*60 Kes 19:15

*61 Yoh 2:19-21; HoE 6:14

*63 16:16; 27:12; Yoh 10:24

*64 16:27; 24:30; Dan 7:13; Far 110:1

*65 9:3; Yoh 10:33; HoE 14:14; Lew 24:16; Lak 14:6

*66 Yoh 19:7

*67 Isa 50:6

Phexros Yesusin Ganuu Isaa

(Mar 14:66-72; Luq 22:56-62;

Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁹Yommu Phexros ala oobdii keessa in taa'a ture; xomboreen tokko gara isaa dhuftee, "Atis Yesus namicha

Galiilaa sanaa wajjin turte!" jette. ⁷⁰Inni garuu hunduma isaanii duratti ganee, "Waan ati jettu kana ani hin beeku" jedhe. ⁷¹Gara karra dallichaatti gad baanaan, xomboreen isheen tokko isa argitee, warra achi dhaabataniin, "Namichi kun Yesus nama Naazireet sanaa wajjin ture" jette. ⁷²Inni garuu ammas ganee, "Nama kana ani hin beeku" jedhe kakate*. ⁷³Yeroo xinnoo booddees warri achi dhaabatan ol dhufanii Phexrosiin, "Ati dhuguma isaan keessaa tokko, akki haasaa keetii iyyuu si lafafa" jedhan. ⁷⁴Yommu inni immoo, "Namicha kana ani hin beeku" jedhee of abaaru, kakachuuttis ka'e; achumaanis indaanqoon in iyyite. ⁷⁵Phexros yommu jecha Yesus isa inni, "Indaanqoon utuu hin iyyin ati si'a sadii na ganta" ittiin jedhee ture yaadate; kanaaf inni gad ba'e mararam-see boo'e*.

*72 16:16

*75 26:34

Yesus Philaaxositti Geffamuu Isaa

(Mar 15:1; Luq 23:1-2; Yoh 18:28-32)

27 ¹Yommu lafti bari'es luboon-nii warri angafoonnii fi maanguddoonni sabaa hundinuus Yesusin ajjeesuudhaaf mari'atan*. ²Isaan isa h-dhanii, geessanii, Philaaxos bulchaa biyyaatti dabarsanii kennan.

*1 Luq 22:66

Du'uu Yihudaa Isa Yesusin Dabarsee Kennee

(HoE 1:18-19)

³Yihudaan inni dabarsee isa kenne Yesusitti akka faradame yommuu hubate gaabbee, meetii soddommen deebiisee luboota warra angafootaa fi maanguddootatti fidee*, ⁴"Ani dhiiga nama yakka hin qabnee dhangala'uutti dabarsee kennuu kootiin yakkeera" isaaniiin jedhe. Isaan garuu, "Nuun maaltu dhibe ree? Atumtuu faladhu malee!" jedhan. ⁵Yihudaan kana irratti meeticha mana qulqullummaa keessatti darbatee gatee, achi adeeme, dhaqes of rarraase. ⁶Luboonni warri angafoon-ni garuu meeticha fuudhanii, "Meetiin kun horii dhiiga namaa dhangalaasise waan ta'eef, horii mana qulqullum-maatti dabalun seera miti" jedhan. ⁷Ergasii mari'atanii iddoo awwaala

warra ormaaf akka ta'utti, lafa namicha suphee dha'u tokkoo ittiin bitan. ⁸Kanaaf lafti sun hamma har'aatti "Lafa dhiigaa" jedhamee waamama. ⁹Inni Ermiyaas raajichi dubbate kanaan raawwatame, "Isaan meetii soddom-man gatii isa namoota Israa'eliin shal-lagame sanaa fuudhanii*", ¹⁰akkuma gooftichi na abboonetti gatii lafa namicha suphee dha'uu kennan" jedhee ture.

*3 26:15

*9 Zak 11:12-13; Er 32:6-9

Philaaxos Yesusin Gaggaafachuu Isaa

(Mar 15:2-5; Luq 23:3-5; Yoh 18:33-38)

¹¹Yesus yeroo bulchaa biyyaa du-ra dhaabatetti, bulchaan biyyaa, "Sii mootiin Yihudootaa?" jedhee isa gaafate. Yesus immoo deebiisee, "Situ akkas jedha" jedheen. ¹²Isa luboonni warri angafoonnii fi maanguddoonni isa hadheessan irratti immoo deebii hin laanne*. ¹³Yommu Philaaxos, "Waan isaan kun si irratti dhugaa ba'an kana hundumaa hin dhageessuu ree?" ittiin jedhe. ¹⁴Yesus garuu dubbii tokkoof iyyuu deebii isaaf hin laanne; bulchaan biyyaas kanatti guddaa dinqifate*.

*12 26:63; Isa 53:7

*14 Yoh 19:9

Yesusitti Du'i Faradamuu Isaa

(Mar 15:6-15; Luq 23:13-25;

Yoh 18:39—19:16)

¹⁵Bulchaan biyyaa ayyaana Faasii-kaatti warra hidhaman keessaa, namuma isaan gad nuuf dhiisi jedhan tokko, namootaaf gad dhiisuu amala godhatee ture. ¹⁶Yeroo sanatti Barabbaa kan jedhamu, namni dira'ina isaatiin beekame tokko hidhamee ture. ¹⁷Yommu jarri walitti qabamanis Philaaxos, "Eenyuun akkan isiniif gad dhiisu barbaaddu? Barabbaa moo yookiis Yesus isa Kristos jedhamu?" isaaniiin jedhe. ¹⁸Inni hinaaf-faadhaaf dabarsanii akka isa kennan beeka ture*. ¹⁹Kanuma irratti iyyuu utuu Philaaxos barcuma firdii irra taa'uu haati manaa Philaaxos, "Namicha qajee-laa sana waa hin godhin! Anoo eda halkan abjuutti waa'ee isaatiif baay'ee dhiphachaan ture" jettee itti dhaamte.

*18 Yoh 11:47,48; 12:19

²⁰Luboonni warri angafoonnii fi maanguddoonni garuu, Barabbaa gad nuuf dhiisi, Yesusin immoo balleessi jedhanii, Philaaxosin akka kadhata-niif namoota tole jechisiisan*. ²¹Bulchaan biyyaa immoo, "Isaan lamaan keessaa eenyuun akkan gad isiniif dhiisu barbaaddu?" jedhee isaan gaafate. Isaan immoo "Barabbaa gad nuuf dhiisi!" jedhan. ²²Philaaxos, "Egaa Yesus isa Kristos jedhamu immoo maal godhu ree?" jedhee isaan gaafate; yommu hundumti isaanii, "Haa fannifamu!" jedhan. ²³Inni immoo, "Maaliif? Maal balleesse?" jedhe; isaan garuu ittuma caalchisanii, "Haa fannifamu!" jedhanii iyyan.

*20 HoE 3:13-14

²⁴Philaaxos immoo caalaatti waca kaasuu malee homaa akka waa'ee hin baafne yommuu arge, bishaan fudha-tee, namoota duratti harka isaa dhiqaa-tee, "Ani dhiiga nama kanaa irratti yakka hin qabu, isin beekkadhaa!" jedhe*. ²⁵Kana irratti namoonni hundi-nuu, "Dhiigni isaa nu irraa, ijoollee keenya irraas haa barbaadamu!" jedha-nii deebisanii*. ²⁶Philaaxos ergasii Barabbaa gad isaaniif dhiisee, Yesusin immoo reebisee akka fannifamuuf dabarsee kenne.

*24 27:4; Kes 21:6-9; Far 26:6

*25 23:35; HoE 5:28

Warri Loltuu Yesusitti Ga'isuu Isaanii

(Mar 15:16-20; Yoh 19:2-3)

²⁷Yommu loltoonni bulchaa biyyaa Yesusin gara mana mootummaatti geessanii, kutata loltuu sana keessaa warra hafan isatti dachaasan. ²⁸Isaan wayyaa irraa baasanii, uffata bildi-maa itti uffisan. ²⁹Gonfoo qoraattii hojjetanii mataa isaa irra kaa'anii, ulees harka isaa mirgaatiin qabachiisan. Isa durattis jilbeenfatanii, "At-tam ree, yaa mootii Yihudootaa!" jedhanii itti ga'isan*. ³⁰Isatti tufanii, ulicha fuudhanii ittiin mataa isaa rurrukutan*. ³¹Erga itti ga'isanii booddee immoo, uffata sana irraa baasanii, wayyaa isaa deebisanii itti uffisan; kana booddees fannisuudhaaf isa geessan.

*29 Luq 23:11

*30 Isa 50:6

Yesus Fannifamuu Isaa

(Mar 15:21-32; Luq 23:26-43;
Yoh 19:17-27)

32 Utuu gad ba'aniis, nama biyya Qareenaa Simi'oon isa jedhamu tokko argatanii, fannoo Yesus akka baatuuf isa giddisiisan. ³³ Isaan iddoo Golgootaa jedhamu dhufan; "Golgootaa" jechuun "Iddoo lafee mataa" jechuu dha. ³⁴ Loltoonni achitti daadhii waynii hadhoofuudhaan makame haa dhuguuf kennaniif; inni garuu afaaniin qabee, dhuguu jibbe*.

*34 Far 69:21

35 Erga isa fannisanii booddee muka buufatanii uffata isaa hirmaatan*. ³⁶ Kana booddee isaan taa'anii achitti isa eegan. ³⁷ Caaffanni yakka inni ittiin hadheeffame mul'isus, "Inni kun Yesus mootii Yihudootaa ti" kan jedhu, mataa isaa irraan kaa'amee ture. ³⁸ Yommuu saamtonni lama isaa wajjin, inni tokko mirga isaatti, inni kaan immoo bitaa isaatti fannifaman*. ³⁹ Warri achiin darbanis mataa isaanii raasanii*, ⁴⁰ "Ati isa mana qulqullummaa jigsitee, guyyaa sadiitti ijaartu, ilma Waaqayyoo yoo taate mee of oolchi! Fannoo irraas gad bu'i!" jedhanii in arrabsu turan*. ⁴¹ Luboonni warri angafoonnis immoo barsiisota seeraa fi maanguddootaa wajjin akkasuma isatti ga'isanii, ⁴² "Inni namoota biraa oolcheera, ofii isaa immoo oolchuu hin danda'u. Inni mootii Israa'el erga ta'ee, mee amma fannoo irraa gad haa bu'u nus isatti in amanna. ⁴³ Inni Waaqayyoon amanateera, Waaqayyoo immoo yoo isatti gammade isa haa oolchu; innumtuu 'Ani ilma Waaqayyoo ti' jedheera" jedhan*. ⁴⁴ Warri saamtonni isaa wajjin fannifaman iyyuu akkasuma isa in arrabsu turan.

*35 Far 22:18

*38 Isa 53:12

*39 Far 22:7; 109:25

*40 26:61; Yoh 2:19

*43 Far 22:8

Yesus Du'uu Isaa

(Mar 15:33-41; Luq 23:44-49;
Yoh 19:28-30)

45 Guyyaa sa'aatii ja'aa hamma sa'aatii sagaliitti dukkanni lafa hundu-

*6 Mat 27:46 "Elii, Elii" yookiis "Elohee, Elohee".

maa irra ture. ⁴⁶ Gara sa'aatii salgaffaatti Yesus sagalee guddaadhaan, "Elii, Elii lamaa sabaktanii?" jedhee waammate; kunis, "Waaqayyoo ko, Waaqayyoo ko maalif na dhiifte?" jechuutti in hiikama*. ⁴⁷ Warra achi dhaabatan keessaa kaan kana dhaga'anii, "Namni kun Eliyaasin waammata" jedhan. ⁴⁸ Achumaan immoo tokko isaan keessaa fiigee waan akka cumaa buqqee hadhaa'aa, isa daadhii waynii dhangaggaa'aan guutame fuudhee uleetti kaa'ee, akka inni dhuguuf kenneef*. ⁴⁹ Warri kaan garuu, "Turi! Eliyaas isa oolchuudhaaf yoo dhufe, mee in ilaalla!" jedhan. ⁵⁰ Yesus ammoo sagalee guddaadhaan iyyee ha fuura isaa kenne.

*46 Far 22:1

*48 Far 69:21

51 Kunoo, golgaan mana qulqullummaa olii hamma gadiitti iddoo lamatti tarsi'a'e, lafti in socho'e, kattaawwanis in dadayya'an*. ⁵² Awwaalonnis immoo banamanii, warri qulqulloonni dur du'an in kaafaman. ⁵³ Isaanis awwaalota keessaa ba'anii, du'aa ka'uu Yesus booddee Yerusaleem mandara qulqullaa'aatti lixanii namoota baay'eetti mul'atan.

*51 Bau 26:31-33; Ibr 10:19-20

54 Angafni dhibbaa fi namoonni isaa wajjin Yesusin egaa turan, socho'a lafaa, waan yeroo sana ta'e hundumaas yommuu argan guddaa sodaatanii, "Namni kun dhuguma ilma Waaqayyoo ture" jedhan. ⁵⁵ Dubartoonni baay'een Galiilaadhaa isa duukaa bu'anii isaaf kan hojjetan, halaala dhaabatanii in ilaalu turan*. ⁵⁶ Maariyaam isheen Magdalaa, Maariyaam haati Yaaqoobii fi Yoseef, haati ilmaan Zabdwosis isaan keessa turan.

*55 Luq 8:2-3

Yesus Awwaalamuu Isaa

(Mar 15:42-47; Luq 23:50-56;
Yoh 19:38-42)

57 Yommuu galgalaa'e sooressi mandara Armaatiyaa, Yoseef jedhamu tokko dhufe; namichi kun ofuma isaatii bartuu Yesus ta'eera. ⁵⁸ Inni Philaaxos bira dhaqee, reeffa Yesus kadhate, kana irratti Philaaxos akka kennamuuf

in abboome*. ⁵⁹ Yommuu Yoseef reefficha fuudhee, wayyaa haarrii quncee talbaa irraa dha'ameen kafanee, ⁶⁰ awwaala isa reeffuu ofii isaatiif garaa dhagaa keessatti tolfate keessa kaa'e; dhagaa guddaas gara balbala awwaaliichaatti gangalchee, adeeme*. ⁶¹ Maariyaam isheen Magdalaa, Maariyaam isheen kaanis fuullee awwaalichaa in taa'u turan.

*58 Kes 21:23

*60 Isa 53:9

Warra Awwaalicha Eegan

62 Guyyaan qophaa'ummaa darbee borumtaa isaa luboonni warri angafoonnii fi Fariisonni Philaaxos duratti walitti qabamanii, ⁶³ "Gooftaa! Inni wallaalchifataan sun utuu jiruu, 'Guyyaa sadii booddee nan kaafama' akka inni jedhe yaadanneerra". ⁶⁴ Kanaafis awwaalichi hamma guyyaa sadaffaatti akka eegamu, abboomi! Kun yoo ta'uu dhaabaate garuu bartoonni isaa dhufanii isa hatanii namootaan immoo, 'Inni du'aa ka'eera' in jedhu; wallaalchisuun inni gara dhumaa kun immoo isa duraa irra caalaa kan hammaatu in ta'a" jedhaniin. ⁶⁵ Philaaxos yommuu, "Warra eegan fudhadhaa dhaqaatii akka beektanitti eegsifadhaa!" isaanin jedhe. ⁶⁶ Akkasitti isaan eegdotaa sanaa wajjin dhaqanii, dhagichatti mallattoo godhanii, awwaalicha eegsisan.

*63 16:21; 17:23; 20:19; Mar 8:31; 9:31; 10:33-34; Luq 9:22; 18:31-33; Yoh 7:12; 2Qor 6:8

Du'aa Ka'uu Yesus

(Mar 16:1-10; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

28 ¹ Sanbanni erga darbee, jalqaba torbaniitti barri [gaafa Sanbata guddaa], Maariyaam isheen Magdalaa fi Maariyaam isheen kaan awwaalicha ilaalu dhaqan*. ² Kunoo, ergamaan gooftichaa waaqa irraa gad bu'ee, dhufee dhagicha balbala awwaalichaa irraa garagalche waan irra taa'eef, socho'i lafaa guddaan isaa ta'e. ³ Bifni isaa akka bakakkaa, uffanni isaas akka cabbi adii ture*. ⁴ Warri eegdonni awwaalichaa isa sodaachuu irraa kan ka'e rom'anii, akka waan du'anii ta'an. ⁵ Ergamaan sun garuu warra dubartootaan, "Isin Yesusin isa fannifamee ture akka barbaaddan anuu beeka. Hin sodaatinaa! ⁶ Inni as hin jiru, akkuma

jedhe ka'eera; kottaa iddoo reeffi isaa kaa'amee ture iyyuu ilaalaa*! ⁷ Ammas dafaa dhaqaa bartoota isaatti, 'Inni du'aa ka'eera, kunoo, inni isin dura Galiilaa in dhaqa, achitti isa in argitu' jedhaatii himaa! Kunoo, ani isinitti himeera" jedhe*. ⁸ Yommuu isaan so-daa fi gammachuu guddaadhaan awwaalicha keessaa ba'anii, bartoota isaatti himuudhaaf in fiigan.

*1 HoE 20:7; 1Qor 16:2; Mul 1:10

*3 17:2; HoE 1:10

*6 12:40; 16:21; 17:23; 20:19

*7 26:32; Yoh 21:1-23

9 Kunoo, Yesus isaanitti dhufee, na-gaa isaan gaafate; isaan immoo itti dhi'aatanii miilla isaa qabatanii sagadaniif. ¹⁰ Yommuu Yesus, "Hin sodaati-naa, dhaqaa Galiilaatti akka gad bu'aniif obboloota kootti himaa! Isaanis achitti na arguuf jiru" isaanin jedhe*.

*10 Ibr 2:11

Eegdonni Waan Ta'e Himuu Isaanii

11 Warri dubartootaa utuu karaa adeemaa jiranii, kunoo, warra awwaalicha egaa turan keessaa kaan gara mandaraa dhaqanii, waan ta'e hundumaa luboota warra angafoonnis maanguddootaa wajjin wal ga'anii, erga mari'atanii booddee, horii ga'u warra loltuu sanaaf kennanii, ¹³ "Waa'ee isaa immoo, 'Bartoonni isaa halkan dhufanii utuu nuyi rafnuu, reeffa isaa hatanii sokkan' jedhaatii namootatti himaa*! ¹⁴ Dubbiin kun gurra bulchaa biyyaa bira yoo ba'e immoo, nuyi in qabbaneessina; isin rakkinatti akka hin galles in goona" jedhaniin. ¹⁵ Kanaaf warri eegdonni horicha fudhatanii, akka isaanitti himame in godhan. Egaa dubbiin kun hamma har'aatti iyyuu Yihudoota gidduutti akkasitti in odeeffama.

*13 27:64

Yesus Bartoota Isaatti Mul'achuu Isaa

(Mar 16:14-18; Luq 24:36-49;
Yoh 20:19-23; HoE 1:6-8)

16 Bartoonni kudha tokkon immoo, Galiilaa keessaa gara gaara itti Yesus wal argina isaanin jedhe, in dhaqan*. ¹⁷ Yeroo isa argan in sagadaniif; kaan garuu in maman. ¹⁸ Yesus immoo gara isaanitti dhi'aatee, "Gooftummaan

hundinuu waaqa irratti lafa irrattis
 anaaf kennameera*. ¹⁹Egaa dhaqaa,
 maqaa abbaatii fi ilmaatti, kan hafuura
 qulqulluuttis isaan cuuphuudhaan, saba
 hundumaa bartoota koo godhaa*!
²⁰Waan isin abboome hundumaa ee-
 guu isaan barsiisaa! Kunoo, ani immoo

hamma dhuma baraatti guyyaa hundu-
 maa isinii wajjin nan jira" isaaniin
 jedhe*.

*16 26:32; 28:7,10; Mar 14:28

*18 11:27; Dan 7:14; Efe 1:20-22

*19 10:5-6; Mar 16:15-16; HoE 1:8;
 2Qor 5:20

*20 18:20; Yoh 14:23; HoE 18:10